

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om økologi til jordbrugets forsyningsvirksomheder

Januar 2025

Redigeringshistorik:

Version 1 - ISBN: 978-87-7120-087-4

Version 2 - ISBN: 978-87-7120-830-6

Version 3 - ISBN: 978-87-7120-052-2

Version 4 - ISBN: 978-87-7120-219-9

Version 5 - ISBN: 978-87-7120-041-6

Version 6 - ISBN: 978-87-85306-10-4

Vejledning om økologi til
jordbrugets forsyningsvirksomheder
Januar 2025

Denne vejledning er udarbejdet af
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
i 2025

Foto: Colourbox

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbt.dk
www.lbt.dk

ISBN: 978-87-85306-10-4

Indhold

Velkommen	8
1. Hvilke forsyningsvirksomheder skal certificeres?	12
1.1 Forsyningsvirksomheder, der forarbejder produkter for økologiske primærbedrifter	13
1.2 Forsyningsvirksomheder, der opbevarer produkter for økologiske primærbedrifter	13
1.3 Mellemlhandlere af økologiske produkter	14
1.4 Virksomheder, der transporterer økologiske produkter	14
1.5 Økologiske bedrifter der også skal være certificeret som økologisk virksomhed	15
1.6 Praktiske eksempler	15
1.7 Flere driftsmæssige enheder på samme virksomhed	15
1.8 Aktiviteter og produkter	16
1.9 Indsamling og salg af vilde planter	17
1.9.1 Ikke-tilladte gødnings- og plantebeskyttelsesprodukter	18
1.9.2 Indberetning af indsamlingsområdet og dokumentation	18
2. Ansøgning om certificering	20
2.1 Certificeringsprocessen	20
2.2 Krav til ansøgning om certificering	20
2.3 Krav ved ændring af certificeringen	23
2.4 Supplerende krav til foderstofvirksomheder	23
3. Indberetning til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	24
3.1 Årlig indberetning	24
3.2 Indberetning af ændringer på virksomheden	24
3.3 Årligt certifikat	25
3.4 Certificeringskontrol	25
3.5 Certifikatet	25
4. Ejerskifte, ophør, konkurs mv.	27
5. Økologikontrollen på forsyningsvirksomheder	28
5.1 Formålet med kontrollen	28
5.2 Kontrolmetoden	28
5.3 Kontroltyper	30
5.3.1 Årlig kontrol	30
5.3.2 Risikobaseret kontrol (stikprøve)	30
5.3.3 Supplerende kontrol, herunder kontrolkampagner	30
5.3.4 Ændringskontrol	31
5.3.5 Rekvireret krydskontrol	31
5.4 Kontrol for pesticider, GMO og andre uønskede stoffer	31
5.5 Prøvetagning	31
5.6 Kontrolrapport	32
5.6.1 Høring	32
5.6.2 Afgørelser	32
6. Overtrædelse af reglerne	33

6.1	Overtrædelse af reglerne	33
6.1.1	Salgsforbud.....	33
6.1.2	Ændring af certificering	34
6.1.3	Tilbagekaldelse af certificering.....	34
6.2	Vil I klage over en afgørelse?	34
7.	De økologiske produktionsprincipper	35
7.1	Principper for økologisk produktion.....	35
7.1.1	Adskillelse.....	35
7.1.2	Forsyningsvirksomheder der også har en ikke-økologisk produktion	35
7.1.2.1	Fysisk adskilt produktion (separat anlæg og/eller linje)	36
7.1.2.2	Tidsmæssigt adskilt produktion.....	36
7.1.3	Særskilt opbevaring	36
7.1.4	Praksis for opbevaring af emballerede varer og løsvarer	36
7.1.5	Forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer	37
7.1.6	Sporbarhed af den økologiske oprindelse	37
7.2	Beskrivelse af arbejdsgangene i virksomheden.....	38
7.2.1	Rengøring.....	39
8.	Produktion af planteforneringsmateriale til økologisk jordbrugsproduktion.....	40
8.1	Etårige frøplanter skal altid være økologiske	40
8.1.1	Særlige betingelser 1.8.6.....	41
8.2	Hvilke planteforneringsmaterialer kan sælges som økologisk, og hvilke kan sælges som omlægningsprodukter?	42
8.2.1	Økologisk planteforneringsmateriale.....	42
8.2.2	Omlægnings-planteforneringsmateriale	43
8.3	Økologisk heterogent planteforneringsmateriale.....	43
8.3.1	Produktion af økologisk heterogent materiale.....	43
8.4	OrganicXseeds	44
8.5	Seeds4organic – frøleverandørernes database.....	44
8.5.1	Registrering som leverandør.....	45
8.5.2	Godkendelse af planteforneringsmateriale til registrering i OrganicXseeds.....	45
8.5.3	Oprettelse af sorter i Seeds4organic	45
8.5.4	Særlige forhold vedrørende de blandinger, der skal opfylde de økologiske sædskiftekrav	46
8.5.5	Frøblandinger, herunder halvblandinger	47
8.5.5.1	Foder-/græsblandinger	47
8.5.5.2	Halvblandinger.....	47
8.5.5.3	Efterafgrødeblandinger	47
8.6	OBS-punkter i forhold til de økologiske primærbedrifter	47
8.6.1	Frøplanter	48
8.7	Virkemidler for øget udbud af økologisk planteforneringsmateriale	48
8.7.1	Specialistgrupper	48
8.7.2	Ækvivalenslister.....	49
8.7.3	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's varslingsliste	49
8.8	Fremavl og andre aftaler.....	49
9.	Gødning, jordforbedringsmidler, voksemedier, afgasset biomasse m.v. til økologisk produktion	50
9.1	Salg og produktion af økologisk gødning, jordforbedringsmidler, næringsstoffer.....	50
9.2	Salg af tilladt, ikke-økologisk gødning, jordforbedringsmidler og voksemedier	50
9.2.1	Ikke-økologisk gødning.....	50
9.2.2	Jordforbedringsmidler	51
9.2.3	Kompost.....	52

9.2.4	Voksemedier til væksthproduktion	52
9.2.5	Voksemedie og gødning til økologisk svampeproduktion	53
9.2.6	Inerte medier til økologisk produktion	53
9.3	Gødskning med afgasset biomasse fra biogasanlæg	53
9.3.1	Gødskning med ikke-økologisk afgasset biomasse	54
9.3.2	Hvad skal leverandører af ikke-økologisk afgasset biomasse være særligt opmærksomme på?	54
9.3.2.1	Særlige forhold vedrørende gødning fra jordløse husdyrbrug	55
9.3.3	Bilag ved salg af afgasset biomasse til økologiske producenter	55
9.3.4	Produktion af økologisk og delvist økologisk afgasset gødning	56
9.4	Videresalg af gødning	58
10.	Produktion af foder til økologiske husdyr og akvakultur	59
10.1	Produktion af foder til økologiske husdyr	59
10.1.1	Foder til planteædere	59
10.1.2	Foder til svin op til 35 kg og ungfjerkræ	60
10.2	Produktion af foder til økologisk akvakultur	61
10.2.1	Foder til laks og ørreder	61
10.2.2	Foder til karper og beslægtede arter, rejer og tropiske ferskvandsfisk	61
10.2.3	Foder til økologisk yngel	62
10.3	Egenkontrol i den økologiske foderproduktion	62
10.4	Foderprodukter med manglende eller mistet økologisk status	63
11.	Transport	65
11.1	Transport af egne økologiske produkter	65
11.2	Transport af økologiske foderstoffer	65
11.3	Transport af levende dyr	66
11.4	Virksomheder der udfører transport/distribution	67
11.5	Rengøring	67
12.	Varemodtagelse	69
12.1	Generelt om forholdsregler ved varemodtagelse	69
12.2	Varemodtagelse ved import fra tredjelande	70
12.2.1	Supplerende kontrol med importerede produkter	70
12.3	Egenkontrol ved modtagelse af økologisk foder og fødevarer	71
13.	Økologiregnskab	72
13.1	Regnskab på økologiske virksomheder	72
13.1.1	Lagerregnskab	73
13.1.2	Krav om sporbarhed	73
13.1.3	Forarbejdning af produkter for certificerede økologiske primærbedrifter	75
13.2	Massebalanceregnskab	75
13.2.1	Opstilling af massebalanceopgørelser	76
13.3	Dokumentation for økologiske produkter	76
13.3.1	Dokumentation ved køb fra primærproducent i Danmark	77
13.3.1.1	Omlægningstider	78
13.3.2	Dokumentation ved køb fra virksomheder eller bedrifter i andre EU/EØS-lande	78
13.3.3	Dokumentation ved import fra tredjelande	79
13.4	Dokumentationskrav ved anvendelse af ikke-økologiske produkter	79
13.4.1	Genetisk modificeret materiale (GMO)	79
13.4.2	Økologisk foder må ikke indeholde GMO	79
13.4.3	Frø og vegetativt formeringsmateriale	80
13.5	Egenkontrol ved økologiregnskab for økologiske foderstofvirksomheder	80
14.	Markedsføring af økologiske produkter	82

14.1	"Økologisk" er en beskyttet varebetegnelse	82
14.2	Mærkning med Ø-mærket	83
14.3	Mærkning med det fælles EU-økologimærke	83
14.4	Mærkning	84
14.4.1	Mærkning af udenlandske produkter	85
14.4.2	Mærkning af frø, udsæd m.m.	86
14.4.2.1	Græs- og kløvergræsfrøblandinger	87
14.4.3	Mærkning af gødning, jordforbedringsmidler mv.	87
14.4.3.1	Økologificering eller ej?	87
14.4.3.2	Hvornår må I bruge det røde Ø-mærke?	88
14.4.3.3	Håndtering og markedsføring af udenlandsk, økologisk gødning	88
14.4.4	Markedsføring af blandingsprodukter	88
14.4.5	Mærkning af ikke-økologiske gødningsprodukter, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion	89
14.5	Mærkning af plantebeskyttelsesmidler	89
14.6	Mærkning af økologiske foderstoffer	90
14.7	Mærkning af foderstoffer, der kan anvendes i økologisk produktion	90
14.8	Mærkning af foder til økologisk akvakultur	91
14.9	Egenkontrol i forbindelse med mærkningen	92
15.	Samhandel og import	93
15.1	EU, EØS og Tredjelande	93
15.2	Definition af samhandel og import	93
15.3	Traces	93
15.4	Samhandel indenfor EU/EØS-landene	94
15.5	Import fra tredjelande	95
15.5.1	Import fra godkendte tredjelande	95
15.5.2	Import fra ikke-godkendte tredjelande via godkendte kontrolorganer	96
15.6	Procedure ved import fra tredjelande	97
15.6.1	Generelle importprocedurer	98
15.6.1.1	Kontrolattest og sundhedscertifikat	98
15.6.1.2	Forhåndsansøgning og påtegning af kontrolattest	98
15.6.1.3	Toldmyndighedernes frigiver varerne	99
15.6.1.4	Modtagekontrol	99
15.6.1.5	Opbevaring af importdokumentation	99
15.6.2	Særlige importprocedurer	100
15.6.2.1	Frigivelse ved uregelmæssigheder	100
15.6.2.2	Opdeling af en sending	100
15.6.3	Import fra tredjelande til Danmark direkte eller via andre EU/EØS-lande	101
15.6.4	Import til et andet EU/EØS-land	101
15.6.5	Import via Danmark til et andet EU/ EØS-land	102
15.6.6	Indførsel fra et andet EU/ EØS-land	102
16.	Eksport	103
16.1	Økologificeringsattest for virksomheder	103
16.2	Kontroldokument for udenlandske kontrolorganers regler	103
16.2.1	Eksport af økologiske produkter til USA	104
16.2.2	Eksport af økologiske produkter til Canada	104
16.2.3	Eksport af økologiske produkter til Japan	104
	Bilag 1.Produkter, der i særlige tilfælde kan bruges til plantebeskyttelse på økologiske afgrøder	106
	Bilag 2.Liste over tilladte, ikke-økologiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler	107
	Bilag 3.Liste over tilladte ikke-økologiske foderstoffer	108
	Bilag 4.Liste over tilladte, ikke-økologiske rengøringsmidler	109

Bilag 5.Liste over blanketter som findes på hjemmeside og virk.dk	110
Bilag 6.Liste over aktiviteter og produktkategorier	111
Bilag 7.GMO risikoliste foderproduktion	114
Bilag 8.Eksempel på rapport til JAS certificerede importør	117
Bilag 9.Certificeringskrav	118
Bilag 10.Definitionsliste	120

Velkommen

Hvad kan I læse om i vejledningen?

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø certificerer to grupper af erhvervsdrivende, henholdsvis jordbrugsbedrifter og forsyningsvirksomheder.

JORDBRUGSBEDRIFT

En økologisk jordbrugsbedrift er defineret som værende en fysisk person eller en juridisk person, som driver jordbrug, herunder planteavl og husdyrproduktion, skovbrug, gartneri, frugtplantage, planteskole og lignende.

FORSYNINGSVIRKSOMHED

En økologisk forsyningsvirksomhed er defineret som værende en fysisk eller en juridisk person, der producerer, tilbereder, emballerer, oplagrer, markedsfører eller importerer produkter til økologiske jordbrugsbedrifter.

I denne vejledning beskriver vi reglerne for økologiske forsyningsvirksomheder i Danmark, som er certificeret til økologi af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø certificerer og kontrollerer økologiske forsyningsvirksomheder, der producerer, tilbereder, oplagrer, markedsfører eller importerer økologiske produkter, som anvendes i den økologiske jordbrugsproduktion. Produkterne kan f.eks. være økologiske frø, sædekorn, vegetativt formeringsmateriale, frøplanter, læggekartofler, spisekartofler, foderstoffer, gødning og jordforbedringsmidler samt salg af økologiske husdyr.

Økologiske forsyningsvirksomheder skal overholde særlige regler for økologisk produktion, og produkterne kan kun sælges som økologiske, hvis de er produceret af en forsyningsvirksomhed, der er certificeret til økologisk produktion.

Er vejledningen relevant for jer?

Vejledningen retter sig især til:

- Forsyningsvirksomheder, der producerer, tilbereder, oplagrer, markedsfører og importerer økologiske produkter til anvendelse på økologiske jordbrugsbedrifter
- Konsulenter og brancheorganisationer, der rådgiver om økologisk produktion

Hvad kan I læse om i vejledningen?

I vejledningen kan I blandt andet læse om:

- Hvordan I som forsyningsvirksomhed bliver certificeret til økologisk produktion
- Hvordan I sikrer jer, at produktionen er økologisk
- Hvilke krav, der er til dokumentation
- Hvordan kontrollen med certificerede forsyningsvirksomheder foregår
- Hvordan I kan markedsføre økologiske produkter
- Hvilke krav, der er ved import og eksport af økologiske produkter

Når reglerne bliver ændret, opdaterer vi vejledningen. I kan følge med i ændringerne ved at abonnere på nyheder om økologi på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's [hjemmeside](#). I kan finde den senest opdaterede vejledning på vores hjemmeside www.lbst.dk under "Bedrift" → "Økologi" → "Bliv certificeret økologisk bedrift eller virksomhed" → "Økologisk forsyningsvirksomhed".

Hvis I er i tvivl om reglerne, kan I kontakte:

**Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Jordbrugskontrol
Team Økologiadministration**

Augustenborg Slot 3

6440 Augustenborg

Telefon 33 95 80 00

E-mail: jordbrugskontrol@lbst.dk

Husk også den generelle lovgivning

Når I er certificeret som økologisk forsyningsvirksomhed, skal I overholde økologireglerne, som er beskrevet i denne vejledning. Men I skal også overholde de generelle regler, som gælder for alle danske virksomheder. Det er f.eks. de generelle regler om markedsføring, hygiejne, foder, plantesundhed, plantebeskyttelsesmidler mv.

Regelgrundlag

Reglerne om økologisk jordbrugsproduktion omfatter bestemmelserne i:

- **Økologiforordningen** (herefter blot "ØFO"): Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007. Import-økologiforordningen: [KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING \(EU\) 2021/2325 af 16. december 2021 om opstilling i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2018/848 af listen over tredjelande og listen over kontrolmyndigheder og kontrolorganer, der er godkendt i henhold til artikel 33, stk. 2 og 3, i Rådets forordning \(EF\) nr. 834/2007 med henblik på import af økologiske produkter til Unionen \(med senere ændring jf. KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING \(EU\) 2023/186 af 27. januar 2023 om ændring af gennemførelsesforordning \(EU\) 2021/2325 for så vidt angår anerkendelse af visse kontrolmyndigheder og kontrolorganer med henblik på import af økologiske produkter til Unionen\).](#)
- **Kontrolforordningen**: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevarer- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 396/2005, (EF) nr. 1069/2009, (EF) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 og (EU) 2016/2031, Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 og (EF) nr. 1099/2009 samt Rådets direktiv 98/58/EF, 1999/74/EF, 2007/43/EF, 2008/119/EF og 2008/120/EF og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 og (EF) nr. 882/2004, Rådets direktiv 89/608/EØF, 89/662/EØF, 90/425/EØF, 91/496/EØF, 96/23/EF, 96/93/EF og 97/78/EF og Rådets afgørelse 92/438/EØF (forordningen om offentlig kontrol) EØS-relevant tekst.
- **Økologiloven**: Lovbekendtgørelse nr. 1203 af 29. august 2022 af økologiloven.
- **Økologibekendtgørelsen**: Bekendtgørelse nr. 63 af 23. januar 2023 om økologisk jordbrugsproduktion mv.
- **Delegationsbekendtgørelsen**: Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's opgaver og beføjelser.

Bestemmelserne i forordningerne, loven og bekendtgørelserne er uddybet i denne vejledning.

Økologireglerne erstatter ikke andre regler, der regulerer de relevante områder. Hvis et område er reguleret af både økologireglerne og andre regler, skal I derfor overholde alle reglerne.

Administration af det økologiske regelsæt er delt mellem følgende:

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø – Jordbrugskontrol, Team Økologiadministration der varetager administration og kontrol af økologireglerne om produktion, forarbejdning, mærkning, emballering, markedsføring, import

og eksport for økologiske jordbrugsbedrifter og forsyningsvirksomheder, der forsyner jordbruget med økologiske frø, sædekorn, vegetativt formeringsmateriale, foderstoffer og gødning samt andre nonfood-produkter, bortset fra pet-food med animalsk indhold.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Jordbrugskontrol
Team Økologiadministration
Augustenborg Slot 3
6440 Augustenborg
Telefon 33 95 80 00
E-mail: jordbrugskontrol@lbst.dk
Hjemmeside: <https://lbst.dk/bedrift/oekologi>

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø – Klima & Kvælstof, Team Økologipolitik & KO, der varetager regelfortolkning, regel-
fastlæggelse og regeludvikling inden for økologi. I kan kontakte afdelingen her:

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
EU & Landbrug
Klima & Kvælstof
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: miljo-erhvervsregulering@lbst.dk
Hjemmeside: <https://lbst.dk/bedrift/handel>

Fødevarestyrelsen varetager administration og kontrolkoordinering af reglerne om import, markedsføring, forarbejdning, mærkning mv. af økologiske fødevarer og pet-food med animalsk indhold. Det er Fødevarestyrelsens lokale kontrolafdelinger, der gennemfører kontrollen.

Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup
Telefon 72 27 69 00
E-mail: fvst@fvst.dk
Hjemmeside: www.fvst.dk

Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at markedsføringsloven og anden forbrugerbeskyttende lovgivning bliver overholdt. Spørgsmål om, hvorvidt betegnelsen "økologisk" kan anvendes på og om produkter, der ikke er landbrugsprodukter eller fødevarer, hører under forbrugerombudsmanden.

Forbrugerombudsmanden
Carl Jacobsens Vej 35, 2500 Valby
Hjemmeside www.forbrugerombudsmanden.dk
E-mail forbrugerombudsmanden@kfst.dk, Telefon 41 71 51 51

Miljøstyrelsen har ansvar for godkendelse af plantebeskyttelsesmidler i Danmark. Det er derfor Miljøstyrelsen, som kan oplyse, om konkrete plantebeskyttelsesmidler er tilladt i Danmark.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
Telefon 72 54 40 00

Vejledning

1. Hvilke forsyningsvirksomheder skal certificeres?

I dette kapitel er formålet at give et overblik over hvilke virksomheder, der skal certificeres for at kunne forsyne økologiske primære producenter. Dernæst skitseres de forskellige aktivitetskategorier og virksomhedstyper, som forsyningsvirksomhederne inddeles i. Til sidst i kapitlet gennemgås reglerne for indsamling og salg af vilde planter.

Hovedreglen er, at en forsyningsvirksomhed skal certificeres til økologisk produktion af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, hvis I som virksomhed producerer, tilbereder, emballerer, mærker, oplagrer eller importerer/eksporterer produkter, som skal markedsføres som økologiske¹. Det samme gælder, hvis jeres virksomhed producerer, tilbereder, emballerer, mærker, oplagrer eller importerer foderstoffer, der skal markedsføres med henvisning til økologi.

Forsyningsvirksomheder med følgende aktiviteter skal certificeres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø:

- Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer **levende eller uforarbejdede vegetabiliske landbrugsprodukter**. Produktion af gødning og jordforbedringsmidler m.m.
- Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer **foder, foderblandinger og fodermidler**, undtaget foder, foderblandinger og fodermidler beregnet til hunde, katte og andre selskabsdyr.
- Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer **gødningsstoffer, jordforbedringsmidler og næringsstoffer**.
- Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer **planteforneringsmateriale** (herunder frø, udsæd, frøformerede planter og vegetativt formerede planter)
- **Importerer eller eksporterer** produkter fra et tredjeland med henblik på markedsføring under henvisning til den økologiske produktionsmetode.
- Har fået **udlagt** en aktivitet (f.eks. opbevaring, rensning, tørring eller toastning) fra en certificeret virksomhed eller jordbrugsbedrift, hvis **der foreligger ikke en erklæring** om, at ansvaret for den økologiske produktion forbliver hos den virksomhed/jordbrugsbedrift der udlægger aktiviteten.
- **Salg** af økologiske produkter, som ikke sker til den endelige forbruger eller bruger (mellemhandler).
- **Transporterer** økologiske produkter eller omlægningsprodukter direkte fra leverandør til modtager, hvor der samtidig sker en opbevaring i mere end 24 timer.

Virksomheden skal være certificeret, inden I begynder med aktiviteterne.² Udover reglerne for økologisk produktion skal I også overholde øvrige lovkrav om registrering i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og/eller Fødevarestyrelsen. Forsyningsvirksomheder eller bedrifter, der udfører aktiviteter omfattet af den generelle fødevarer- og foderlovgivning, er også underlagt Fødevarestyrelsens kontrol.

¹ ØFO artikel 34, stk. 1

² Økologibekendtgørelsen § 7

1.1 Forsyningsvirksomheder, der forarbejder produkter for økologiske primærbedrifter

Hvis I som virksomhed forarbejder økologiske produkter for certificerede økologiske primærbedrifter, skal I som hovedregel være certificeret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.³ Der er en undtagelse, hvis I kun tørrer eller renser korn eller markfrø, som tilhører en økologisk primærproducent, og den økologiske primær producent overfor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har erklæret, at vedkommende forbliver ansvarlig for så vidt angår hele den økologiske produktion, således at ansvaret dermed ikke er overdraget til jer (virksomheden), skal jeres virksomhed ikke certificeres.⁴ Dog skal aktiviteten og især, hvordan I undgår forurening af de økologiske produkter være beskrevet af jer.

En økologisk primærproducent, der ønsker at anvende en forsyningsvirksomhed til tørring eller rensning af korn eller markfrø, skal anmelde det til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Blanketten til anmeldelse findes på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside.

Den økologiske bedriftsejer skal anmelde tørring eller rensning mv. til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø mindst fem dage i forvejen. Anmeldelsen skal indeholde de oplysninger, som fremgår af blanketten "Anmeldelse af tørring og rensning på ikke-økologisk bedrift eller virksomhed".

Bedrifter og forsyningsvirksomheder skal under forarbejdningen håndtere og opbevare de økologiske produkter adskilt fra ikke-økologiske produkter, indtil tilbagelevering finder sted. Virksomheden skal erklære, at den holder de økologiske produkter adskilt fra ikke-økologiske produkter. Det er den økologiske bedrift, der er ansvarlig for, at de økologiske regler overholdes.

I kan finde en blanketten "Erklæring om adskillelse under rensning/tørring på ikke-økologisk bedrift eller virksomhed" via ansøgningsskema Blanket på virk.dk.

Hvis I udfører arbejde for en økologisk fødevarer- og fodervirksomhed, deler Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kontroloplysninger, resultater mm. med Fødevarestyrelsen.⁵

1.2 Forsyningsvirksomheder, der opbevarer produkter for økologiske primærbedrifter

Hvis en økologisk primær bedrift ønsker at anvende et særskilt lager/silo mv. hos jer, skal økologen leje lagerfaciliteterne af jer og anmelde det til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø via Økologiskemaet som en ændring.⁶ Hvis I kun opbevarer produkter, som tilhører en økologisk primær producent, og den økologiske primær producent overfor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har erklæret, at vedkommende forbliver ansvarlig for så vidt angår hele den økologiske produktion, således at ansvaret dermed ikke er overdraget til jer (virksomheden), skal jeres virksomhed ikke certificeres.⁷

Ønsker I at benytte et lagerhotel til opbevaring og håndtering af færdigemballerede og færdigmærkede varer, skal lagerhotellet ligeledes ikke certificeres, da aktiviteten blot er udlagt til lagerhotellet. I skal dog indberette den udlagte aktivitet ved enten at skrive det på den årlige indberetning, eller indsende en ændringsansøgning. I skal tillige føre kontrol med den udlagte aktivitet og opbevare dokumentation herfor.

³ ØFO artikel 34, stk. 3

⁴ ØFO artikel 34, stk. 3

⁵ ØFO artikel 43, stk. 1

⁶ Økologibekendtgørelsen, § 11 samt ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og b

⁷ ØFO artikel 34, stk. 3.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vil typisk udføre en ændringskontrol, før lagerhotellet benyttes.

1.3 Melleghandlere af økologiske produkter

Melleghandlere, som kber og sælger økologiske produkter og foderstoffer med henvisning til økologi, skal som udgangspunkt altid certificeres til økologi. Det gælder, uanset om der er tale om færdigpakkede og færdigmærkede produkter eller produkter i løs vægt.⁸

Jeres virksomhed skal certificeres til økologi, hvis I:

- Kber, opstalter eller sælger økologiske dyr. Det gælder også for handel med levende dyr over Danmarks grænser.
- Er melleghandlere af økologisk korn og andre afgrøder samt foder
- Er melleghandlere af økologiske juletræer og pyntegrønt.
- Har en maskinstation, der kber og sår økologiske frø. Det er dog ikke et krav, at maskinstationen skal være certificeret, hvis producenten selv kber frøene, og maskinstationen kun sår dem på den økologiske bedrift, eller hvis maskinstationen kun høster afgrøder på den økologiske bedrift.
- Kber, sælger eller emballerer økologisk gødning og jordforbedringsmidler.
- Hvis I importerer økologiske produkter fra tredjelande.

Tre eksempler på melleghandlere, der sælger færdigpakkede produkter

Figur 1-1 Eksempler på melleghandlere

1.4 Virksomheder, der transporterer økologiske produkter

Kravet om certificering gælder ikke for virksomheder, der udelukkende transporterer produkter direkte fra leverandør til modtager. Det er dog en forudsætning, at der ved transporten ikke sker ændringer i partiernes transportemballage, mærkning eller de dokumenter, der følger med partiet. Det er ligeledes en forudsætning, at der ikke som led i transporten/distributionen sker en opbevaring af mere end 24 timers varighed (med mindre dette sker blot sker undtagelsesvist som følge af f.eks. weekend- eller helligdage).⁹

⁸ Økologibekendtgørelsen, § 2, nr. 6

⁹ ØFO artikel 34, stk. 1.

1.5 Økologiske bedrifter der også skal være certificeret som økologisk virksomhed

Økologiske bedrifter skal også certificeres som økologiske virksomheder, hvis de ud over egen avl sælger andres økologiske og/eller ikke-økologiske produkter. Det gælder også for bedrifter, som ønsker at importere økologiske produkter fra tredjelande.

1.6 Praktiske eksempler

Et økologisk certificeret gartneri (bedrift) ønsker at sælge økologiske grøntsager til en restaurant. Skal gartneriet være certificeret som økologisk virksomhed for at sælge økologiske grøntsager? Svaret afhænger af, om gartneriet alene sælger egne producerede grøntsager, eller om der også sælges varer købt fra andre producenter. Hvis der alene sælges egenproducerede grøntsager, skal det økologiske gartneri ikke certificeres som økologisk virksomhed. Hvis gartneriet udover egne grøntsager også sælger varer fra andre producenter, skal gartneriet være certificeret som økologisk for at kunne sælge økologiske varer til restauranten.

Et bageri vil sælge økologisk brød og kager til forbrugere og hoteller/caféer. Skal bageriet certificeres som en økologisk virksomhed hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø? Nej, et bageri skal ikke certificeres hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø men hos Fødevarestyrelsen.

En kreaturhandler formidler økologiske husdyr. Skal kreaturhandleren være certificeret som en økologisk virksomhed? Svaret afhænger af forretningsgangen. Hvis kreaturhandleren køber kreaturerne og udsteder en faktura, hvorved ansvaret overdrages til ham/hende, skal kreaturhandleren certificeres som en økologisk virksomhed. Hvis kreaturhandleren ikke køber dyrene og dermed ikke får overdraget ansvaret men alene formidler handlen (mellemandler), behøver kreaturhandleren ikke være certificeret som en økologisk virksomhed.

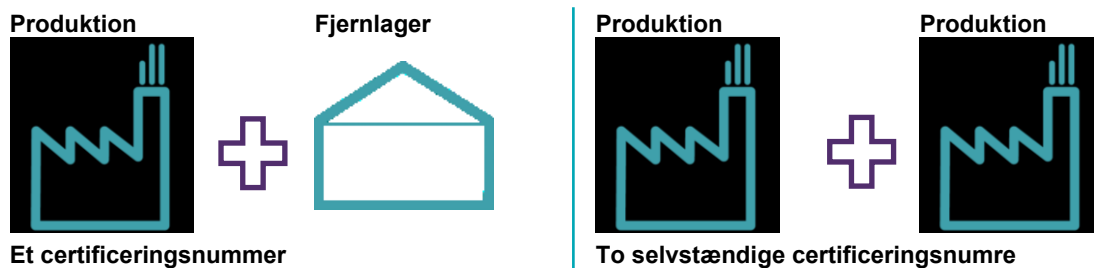
Et æggepakkeri ønsker at kunne sælge økologiske konsumæg til detailhandlen. Kræver det, at æggepakkeriet er certificeret som en økologisk virksomhed? Ja, æggepakkeriet skal certificeres som en økologisk virksomhed for at kunne sælge økologiske konsumæg.

En økologisk certificeret virksomhed sælger økologiske varer. Varerne opbevares i løsvægt på flere lagre. Lagrene er godkendte af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø inden ibrugtagning. Når de økologiske varer er solgte i løbet af året, anvendes lagrene til ikke-økologiske produkter. Når lagrene igen ønskes anvendt til økologiske løsvare, rengøres lagrene og det noteres i log-bogen. Er det en tilstrækkelig procedure for igen at opnå økologisk status på lagrene? Der er tale om en tidsmæssig adskilt produktion/opbevaring (se afsnit 7.1.2.2), så I skal oplyse tidspunkterne til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø for, hvornår lagrene anvendes til økologiske varer. Dermed har vi mulighed for at planlægge økologikontrollen på virksomheden på et relevant tidspunkt. I kan læse mere om indberetning i kapitel 3.

1.7 Flere driftsmæssige enheder på samme virksomhed

Består jeres virksomhed af flere driftsmæssigt adskilte enheder, skal hver enhed certificeres særskilt med selvstændigt certificeringsnummer. Det gælder også, selvom der er forretningsmæssigt fællesskab. Hvis der under et enkelt certificeringsnummer registreres et fjernlager, må der hverken foregå salg eller indkøb derfra. I skal huske, at fjernlagre skal fremgå særskilt af den enkelte certificering. Hvis I opretter nye fjernlagre, skal I straks indberette det til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø¹⁰.

¹⁰ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og b

Figur 1-2 Driftsmæssige adskilte enheder

1.8 Aktiviteter og produkter

Når I ændrer aktiviteter i virksomheden, så skal I indberette dette til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.¹¹ Til indberetningen af ændringerne skal I benytte jer af de nedenstående aktivitetstyper og de tilknyttede underkategorier.

Økologisk produktion kan opdeles i en række forskellige aktivitetstyper, der dækker hele produktionskæden fra jord til bord. Til hver aktivitetstype er der tilknyttet en række produktionskategorier. Der findes følgende aktivitetstyper.¹²

- Produktion
- Tilberedning
- Distribution / Markedsføring
- Opbevaring
- Import
- Eksport

Aktiviteterne er fælles mellem bedrifter og forsyningsvirksomheder, og der adskilles ikke mellem dem i Traces. Hvis en bedrift både er registreret som økologisk bedrift og som økologisk forsyningsvirksomhed, skal aktiviteterne fra begge indberetninger registreres samtidigt.

De forskellige aktiviteter dækker over:

Aktivitet	Forklaring
Produktion	Denne aktivitet dækker over primær produktion, hvor produktets ikke tilberedes.
Tilberedning	Aktiviteter i forbindelse med konservering eller forarbejdning af produkter eller enhver anden aktivitet, der foretages på et uforarbejdet produkt uden at ændre det oprindelige produkt, herunder slagtning, opskæring, rengøring eller formaling, samt emballering, mærkning eller ændringer i mærkningen vedrørende økologisk produktion
Distribution/ Markedsføring	Besiddelse og distribution af fødevarer eller foder med henblik på salg, også uden vederlag,
Opbevaring	Dækker over opbevaring af økologiske produkter. Dækker også opbevaring hos transportvirksomheder, hvor produkterne ligger på lager i over 24 timer.
Import	Omfatter alle erhvervsdrivende som importer økologiske eller omlægningsprodukter fra tredjeland, dvs. lande som ikke er EU medlemsstater eller medlemmer af EØS samt Schweiz.
Eksport	Omfatter alle erhvervsdrivende som eksportere økologiske produkter til tredjelande, dvs. lande som ikke er EU-medlemsstater eller medlemmer af EØS samt Schweiz.

¹¹ ØFO artikel 39, stk. 1, litra d

¹² ØFO artikel 34, stk. 1

Efter at jeres indberetningen er modtaget, vil der blive udført en ændringskontrol. Denne kontrol kan udføres som en fysisk eller administrativ kontrol. Efter kontrollen vil ændringen i aktiviteterne fremgå af jeres økologicertifikat. I Bilag 6 finder I en oversigt med beskrivelse af de forskellige aktivitetstyper samt de underkategorier, der hører til typerne. Produktkategorierne beskriver, hvilke produkttyper den erhvervsdrivende håndterer. Dernæst om de har:

- Økologisk produktion, undtagen i omlægningsperiode
- Produktion i omlægningsperioden
- Økologisk produktion med ikke-økologiske produktion

I Økologiforordningen findes syv forskellige produktkategorier:

- a. Uforarbejdede planter og planteprodukter, herunder frø og andet planteformeringsmateriale. Under denne kategori hører alle ikke forarbejdede vegetabiliske produkter inkl. hør/halm, vegetabiliske gødninger, vitaminer/mineraler, gødning/jordforbedringsmaterialer, etc.
- b. Husdyr og uforarbejdede animalske produkter. Under denne kategori hører alle husdyr samt alle ikke forarbejdet animalske produkter inkl. husdyrgødning.
- c. Alger og uforarbejdede akvakulturprodukter.
- d. Forarbejdede landbrugsprodukter, herunder akvakulturprodukter, til konsum.
- e. Foder. Under denne kategori findes produkter, der er tiltænkt til foder, dvs. foderblandinger, fodertilsætningsstoffer, proteiner, og andre forarbejdede landbrugsprodukter tiltænkt som foder.
- f. Vin
- g. Andre produkter, der er opført i bilag 1, eller som ikke er omfattet af ovennævnte kategorier. Denne kategori indeholder: gær til konsum eller til foder, suktermajs, humleskud, bivoks, æteriske olier, uld og skind og traditionelle urtepræparater.

1.9 Indsamling og salg af vilde planter

I kan kun sælge vilde planter eller plantedele som økologiske, hvis I er certificeret som økologisk bedrift eller virksomhed.¹³ Hvis I indsamler vilde planter, og ikke har egne marker til dyrkning eller indsamling, skal I certificeres som økologisk virksomhed.¹⁴ I kan finde ansøgningsskema og vejledning om certificering som økologisk bedrift og virksomhed på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø [hjemmeside](#).

Det er muligt at indsamle vilde planter, plantedele, plantesaft, svampe, frugter, tang/mikroalger mv. og sælge dem som økologiske, hvis de er indsamlet på **1)** økologisk dyrkede områder eller **2)** ikke-økologiske naturområder, skove og områder af lignende karakter, hvis disse kan sidestilles med økologiske arealer. I kan indsamle direkte spiseligt materiale til dekorationer, til videreforarbejdning, til frø mv.

Der er dog en række krav, der skal være opfyldte¹⁵:

- I skal redegøre for, hvorfra I indsamler vildt plantemateriale.
- Der må ikke have været brugt kunstgødning eller plantebeskyttelsesmidler på indsamlingsområderne i de sidste tre år. Dette skal I kunne dokumentere.
- Indsamlingen må ikke påvirke naturtypens stabilitet eller artens bevarelse i indsamlingsområdet.

I må ikke indsamle vilde planter fra områder, der er kortlagt som værende forurenede.

¹³ ØFO artikel 30

¹⁴ ØFO artikel 34 stk. 1

¹⁵ ØFO artikel 9 og artikel 24 samt bilag II, del I, 2.2

Ved vilde planter forstår Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, at planterne er selvsåede. Hvis planterne ikke er vilde efter denne definition, kan I kun samle produkter fra dem, hvis arealet er omlagt til økologisk produktion. I kan læse mere om omlægning af arealer i "Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion", som I kan finde på lbst.dk.

1.9.1 Ikke-tilladte gødnings- og plantebeskyttelsesprodukter

Arealerne, I indsamler på, skal som udgangspunkt kunne sidestilles med økologiske arealer eller arealer under omlægning. I må således ikke indsamle vildtvoksende planter fra et område, der er blevet behandlet med gødningsprodukter, jordforbedringsmidler eller plantebeskyttelsesmidler, der ikke er tilladte til økologisk produktion i de sidste tre år før høst.¹⁶ En liste over tilladte produkter findes i bilag 1 og 2.

Der må i indsamlingsområdet ikke være plantet skovplanter, der er behandlet med midler, der ikke er tilladt i økologisk produktion, inden for de sidste tre år.¹⁷

1.9.2 Indberetning af indsamlingsområdet og dokumentation

De områder, som I ønsker at indsamle fra, skal indberettes til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø mindst én gang om året i forbindelse med den årlige indberetning.¹⁸ Sker der ændringer til området eller produkter, der indsamles, skal dette indberettes til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.¹⁹ I skal udarbejde en redegørelse for de indsamlingsområder, I ønsker at indsamle i. Redegørelsen skal dokumentere, at kravene i det foregående afsnit er opfyldte. Redegørelsen skal også indeholde en risikovurdering, herunder risikoen for forurening under håndtering i forbindelse med høsten (hygiejneforanstaltninger), og hvordan det sikres, at naturtypens stabilitet eller artens bevarelse i indsamlingsområdet ikke skades.²⁰

Oplysninger om indsamlingsområderne kan komme fra myndigheder, miljøorganisationer eller jordejere. Hvis der ikke føres tilsyn med det pågældende område, eller hvis forholdene for markejerne i området er komplekse, bør undersøgelsen suppleres med information om lokalområdet og erklæringer for lodsejerne.

Indberetningen kan ske på blanketten "[Ansøgning om økologisk status for indsamlede vilde planter eller plantedele](#)", som I kan finde på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside. Sammen med blanketten skal I sende dokumentation for, at der ikke har været brugt plantebeskyttelsesmidler eller handelsgødning i de sidste tre år.²¹

Sker indsamlingen på et offentligt naturareal, skal dokumentationen indeholde en udførlig og begrundet erklæring fra den offentlige myndighed, der ejer eller fører tilsyn med arealet. Sker indsamlingen på et landbrugsareal, eller et areal, der støder op til et landbrugsareal, skal I sende dokumentation for, at der ikke har været brugt plantebeskyttelsesmidler eller handelsgødning i de sidste tre år.

¹⁶ ØFO artikel 9 og artikel 24 samt bilag II, del I, 2.2, litra a

¹⁷ ØFO bilag II, del I, 2.2, litra a

¹⁸ Økologibekendtgørelsen § 12

¹⁹ ØFO artikel 39, stk. 1, litra d

²⁰ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og bilag II, del I, 2.2, sidste del samt bilag III, 1

²¹ ØFO bilag II, del I, 2.2, litra a

Figur 1-3 Eksempel på indtegning af indsamlingsområder i Internet Markkort

Tabel 1.1 Eksempel på indsamlingslogbog

Område	Produkt	Mængde	Periode	Ejer
S1	Hasselnødder	X kg	Aug-Sep 20xx	Naturstyrelsen
S1	Birkesaft	X liter	Mar-Apr 20xx	Naturstyrelsen
S1	Slåen	X kg	Okt-Nov 20xx	Naturstyrelsen
S2	Dunhammer skud	X kg	Maj-Jun 20xx	Vordingborg kommune
S3	Karl Johan	X kg	Sep-Okt 20xx	Naturstyrelsen
S3	Stor trompetsvamp	X kg	Sep-Okt 20xx	Naturstyrelsen
S3	Brombær	X kg	Aug-Sep 20xx	Naturstyrelsen

2. Ansøgning om certificering

I dette kapitel er formålet at fokusere på certificeringsansøgningen. Hvilke krav er der til ansøgningen om at blive certificeret for at blive en økologisk forsyningsvirksomhed, og hvordan ændres en allerede eksisterende certificering. Kapitlet indledes med en oversigt over selve certificeringsprocessen.

2.1 Certificeringsprocessen

I Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø starter processen, når vi modtager jeres ansøgning, hvorved vi påbegynder sagsbehandlingen. Det kan i denne forbindelse være nødvendigt med yderligere oplysninger eller beskrivelser af jeres produktion, egenkontrol m.m. Hvis det er tilfældet, vil I blive kontaktet. Når sagsbehandlingen er overstået, og vi har administrativt godkendt ansøgningen, vil I blive kontaktet af en kontrollør fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes regionale kontrol for at aftale et tidspunkt for den fysiske certificeringskontrol.

Efter et OK-kontrolbesøg vil I modtage både kontrolrapporten samt et certifikat. Fra dette tidspunkt vil I kunne sælge og/eller producere økologiske produkter.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø modtager jeres ansøgning

Sagsbehandlingen begynder og kontrolbesøg aftales.

Vi gennemfører en certificeringskontrol på virksomheden

Hvis betingelserne for certificeringen er opfyldt, sender vi jer efterfølgende et certifikat og en kontrolrapport.

Salg / produktion af produkter

Først når I har modtaget certifikat samt overholder evt. særlige vilkår, kan I sælge / producere produkter som økologiske.

Figur 2-1 Illustrationen viser certificeringsprocessen og hvornår I som virksomhed må sælge og/eller producere økologiske produkter

2.2 Krav til ansøgning om certificering

Når I som virksomhed ønsker at blive økologificeret, skal I sende en ansøgning til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.²² I kan finde ansøgningskemaerne på virk.dk. Der ligger links på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes hjemmeside, som fører jer videre til virk.dk, samt en [vejledning til udfyldelse af ansøgningskemaet](#).

På virk.dk kan der vælges mellem to forskellige valgmuligheder:

- Økologisk Foderstofvirksomhed
- Økologisk Produktionsvirksomhed

²² Økologibekendtgørelsen § 3, stk. 3

Skemaet "Foderstofvirksomhed" skal anvendes af grovarevirksomheder, virksomheder som producerer foder, mens skemaet "Produktionsvirksomhed" skal bruges af de øvrige forsyningsvirksomheder (se figur 2-2).

Ansøgning	Ansøgning
Generelle oplysninger: Bogholderi	Virksomhedens/driftsenhedens navn <input type="text"/>
Generelle oplysninger: Hovedvirksomhed	
Generelle oplysninger: Produktions- eller lageradresser	Hvad skal der søges certificering til?
Ansøgning	☐ Ansøgning om certificering som økologisk foderstofvirksomhed
Aktiviteter der udføres	☐ Ansøgning om certificering til produktion, behandling, opbevaring, import, salg og eksport af økologiske produkter, til brug for den økologiske jordbrugsproduktion
Produktionsform	
Håndtering, produktion m.v.	I skal udfylde alle punkter i skemaet. Hvis et eller flere punkter ikke er relevante for virksomheden, skal I skrive en kort begrundelse herfor. (Vi beder jer læse "Vejledning om økologi til jordbrugets forsyningsvirksomheder mv." og vejledningen i at udfylde skemaet, inden I udfylder skemaet).
Opsummering	

Figur 2-2 Valgmulighederne i Virk.dk

På det tidspunkt, I søger om en certificering, skal I have fuld rådighed over de faciliteter og anlæg, som certificeringen skal omfatte.

Der gælder særlige krav for foderstofvirksomheder, og der findes derfor et særligt ansøgnings-skema til disse, som også ligger på <https://virk.dk>.

I kan altid søge om økologcertificering eller om ændring af jeres certificering. Når Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har modtaget jeres ansøgning om certificering eller ændring af en certificering, kontakter vi jer for at få fastlagt en certificeringskontrol. Læs mere om certificeringsprocessen og -kontrol i afsnit 2.3 og 2.4.

Hvis jeres virksomhed består af flere driftsmæssige, adskilte enheder, skal hver enkelt enhed certificeres særskilt.²³

Ansøgningen om certificering skal bl.a. indeholde en fuldstændig beskrivelse af:²⁴

- **Generelle oplysninger:** Oplysning om bogholderiets navn, adresse, CVR-nr., p-nummer, telefonnummer, E-mailadresse, kontaktperson
- **Aktiviteter der udføres:** Beskrivelse af virksomheden og dens aktiviteter, herunder skitser med indtegnet produktionsudstyr, flowdiagram m.v.
- **Produktionsform:** Beskrivelse af produktionsformen
- **Produktområde:** Afkrydsning af hvilke kategorier af økologiske og/eller ikke-økologiske produkter, I håndterer på virksomheden.
- **Produktionsforhold:** Beskrivelse af produktionsforholdene.
- **Modtagekontrol:** Beskrivelse af jeres modtagekontrol og registrering af resultatet.
- **Håndtering:** Beskrivelse af jeres egenkontrol, herunder bl.a. følgende, når relevant:
 - opbevaringen af råvarer og færdigvarer;
 - adskillelse ved forarbejdning, pakning, mærkning ("tilberedning");
 - kontrol af forarbejdning, recepter og mærkning;

²³ Økologibekendtgørelsen § 3, stk. 3

²⁴ ØFO artikel 39, stk. 1, jf. artikel 34

- transport til og fra virksomheden samt intern transport;
- de forholdsregler I træffer for at reducere risikoen for forurening med produkter eller stoffer, der ikke er tilladt i økologisk produktion, og jeres rengøringsprocedurer for opbevaringsstederne og i hele produktionskæden;
- dokumentation vedr. økologiske produkter, der modtages af virksomheden, herunder kontrol af leverandører;
- dokumentation vedr. økologiske fødevarer, der forlader virksomheden
- **Regnskab og bogholderi:** Eksempel på regnskab
- **Dato for ibrugtagning**
- **Anden information til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø**

I skal også indsende relevante bilag. Herunder f.eks.:

❖ **Flowdiagram for de enkelte økologiske varegrupper**

Flowdiagram der viser hele den økologiske produktionsproces fra varemottagelse til levering af slutproduktet samt proceduren.

❖ **Slutbruger**

Beskrivelse af, hvem der er slutbruger af produkterne.

❖ **Grundplan for anlæg og bygninger**

Grundplan over anlæg og lagre. Hvilke områder bruges til økologiske produkter? Dette kan være præcise angivelser på tegningen samt fotos af lager- og produktionsfaciliteter.

❖ **Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler**

Beskrivelse og dokumentation på hvilke gødningsstoffer og jordforbedringsmidler der importeres og deklARATIONEN på produkterne.

❖ **Landbrugsprodukter**

Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer levende eller uforarbejdede vegetabiliske landbrugsprodukter. Produktion af gødning og jordforbedringsmidler m.m.

❖ **Medarbejderinstruks**

Procedure for arbejdsgange og registreringer. Procedurene skal sikre klar adskillelse af økologiske og ikke-økologiske produkter, forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer og sporbarhed i den økologiske produktion.

❖ **Lagerregnskab**

Regnskab over køb og salg der tydelig angiver produktstrømmen.

❖ **Mærkning**

Eksempler på mærkning af produkterne ved opbevaring, salg og emballage.

❖ **Anden dokumentation**

Har du anden dokumentation ud over ovennævnte, kan du med fordel fremsende dem sammen med ansøgningen.

I kan med fordel læse [vejledningen til ansøgningskemaet](#), inden I går i gang med at udfylde det.

2.3 Krav ved ændring af certificeringen

Ændrer I aktiviteter, faciliteter eller andet, som er relevant for den økologiske produktion, skal I orientere Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om ændringen.²⁵ Når vi har modtaget jeres orientering om ændringen, kontakter vi jer for at aftale et kontrolbesøg. Læs mere i afsnit 3.2.

2.4 Supplerende krav til foderstofvirksomheder

Ønsker I at producere, behandle, opbevare, importere eller sælge foderstoffer til økologisk produktion i løs vægt, skal jeres certificeringsansøgning indeholde en beskrivelse af, hvordan I vil implementere et egenkontrollsystem efter HACCP-principperne (**H**azard **A**nalysis **C**ritical **C**ontrol **P**oints) for de økologiske foderstoffer. I kan læse mere om HACCP-principperne på [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#).

Foderstofvirksomheder skal, ud over de nævnte procedurer og medarbejderinstruksér, udarbejde en fuldstændig beskrivelse af produktionsenheden bl.a. med oplysninger om:²⁶

- Hvilke anlæg der benyttes til modtagelse, produktion, behandling og opbevaring af foderstoffer og oplysninger om, hvordan I anvender disse anlæg både før og efter de nævnte aktiviteter
- Anlæg I bruger til opbevaring af andre produkter, der anvendes ved produktionen
- Faciliteter I anvender til opbevaring af produkter til rengøring og desinficering
- Hvis relevant - en beskrivelse af de foderblandinger, som I planlægger at tilberede, og oplysninger om den dyreart eller dyrekategori, som foderblandingen er beregnet til
- Navnet på de fodermidler som skal tilberedes

²⁵ ØFO artikel 39, stk. 1 litra d

²⁶ ØFO artikel 39, stk. 1 litra d

3. Indberetning til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Formålet i dette kapitel er at oplyse om dels om den årlige indberetning og dels om indberetning af ændringer på virksomheden i løbet af året.

3.1 Årlig indberetning

Hvert år skal I som certificeret virksomhed indberette oplysninger til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Oplysningerne danner grundlag for certifikatet. Hvert år senest 15. februar skal vi have modtaget jeres oplysninger om:²⁷

- Ændringer i virksomhedens stamdata (adresse, navn på kontaktperson, mail - adresse, telefonnr., m.m.)
- Forventede økologiske aktiviteter i det pågældende år
- Ændringer i virksomhedens aktiviteter, arbejdsgange, indretning m.m.

Når I indberetter, skal I anvende det årlige fortrykte indberetningsskema, som vi sender til jer inden udgangen af januar til den e-mailadresse, der er tilknyttet certificeringen. Det er vigtigt, at I retter oplysningerne i indberetningsskemaet, hvis de ikke er korrekte. Indberetningsskemaet sendes retur både med og uden ændringer. Husk dato og underskrift.

I kan enten indberette oplysningerne per e-mail til jordbrugskontrol@lbst.dk eller med post til:

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Jordbrugskontrol
Augustenborg slot 3
6440 Augustenborg

Hvis I ikke sender den årlige økologiindberetning, eller hvis I sender den for sent, kan I risikere, at vi tilbagekalder jeres certificering.²⁸

3.2 Indberetning af ændringer på virksomheden

Hvis der sker ændringer i virksomheden skal I hurtigst muligt meddele disse ændringer til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø²⁹. Det skal I gøre skriftligt enten via e-mail eller brev eller via ansøgningsskemaet, som ligger på virk.dk.

Manglende indberetning af ændringer kan medføre, at produkter fra virksomheden ikke kan sælges med økologisk status. Ændringer kan f.eks. være:

- Nyt produktionsanlæg
- Udvidelse af produktionen til også at omfatte andre produkter
- Ny adresse og kontaktoplysninger
- Ændring i produktionsforhold og aktiviteter
- Ændring af tidsmæssig produktion

²⁷ Økologibekendtgørelsen § 12

²⁸ ØFO artikel 42, stk. 2, jf. Økologibekendtgørelsen § 12

²⁹ ØFO artikel 39, stk. 1, litra d

Det er vigtigt at meddele væsentlige ændringer til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Vigtige ændringer i virksomheden kan være navneændringer, kontaktoplysninger, nye produktionsanlæg mv.

3.3 Årligt certifikat

Hvert år inden den 31. maj vil I modtage et nyt certifikat på baggrund af jeres indberetninger. Certifikatet er jeres dokumentation for, at økologiske produkter, der sælges fra virksomheden, er underlagt økologikontrol. Det fremgår af økologiercertifikatet, hvilke økologiske aktiviteter virksomheden er certificeret til, herunder hvilke økologiske produkter virksomheden producerer/behandler og vilkårene for produktionen/behandlingen. Certifikatet gælder ét år ad gangen³⁰.

Så længe I er certificeret, har I pligt til at overholde de økologiske produktionsregler³¹.

3.4 Certificeringskontrol

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø udfører en certificeringskontrol på virksomheden. Ved kontrollen undersøger vi, om beskrivelsen i jeres ansøgning om indretning, anlæg, aktiviteter m.m. svarer til de faktiske forhold. Desuden kontrollerer vi, om jeres procedurer og medarbejderinstrukser sikrer, at I overholder økologireglerne, og at de ansatte er fortrolige med arbejdsprocedurerne og dokumenterne i den økologiske produktion.

Når vi udfører kontrol af en virksomhed på baggrund af en ansøgning om ændring af certificeringen, kontrollerer vi kun ændringerne. Efter en certificeringskontrol, hvor vi har konstateret, at forholdene er i orden, tildeler vi virksomheden et certificeringsnummer. Vi certificerer en virksomhed for et år ad gangen.³²

Hvis I et år ikke har økologiske aktiviteter på virksomheden, kan certificeringen blive tilbagekaldt. Hvis I ved en senere lejlighed ønsker certificering, skal I søge om certificering igen. Det kan være en fordel at henvise til den tidligere certificering.

I må først modtage, behandle, producere eller sælge produkter som økologiske, efter jeres virksomhed er blevet certificeret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Hvis jeres ansøgning er utilstrækkelig, er der i et vist omfang mulighed for at supplere den under kontrollen. Hvis der er større mangler under kontrollen, kan vi bede jer om at sende en ny ansøgning.

3.5 Certifikatet

Efter en certificeringskontrol hvor alt, der blev kontrolleret, er i orden, sender Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø et certifikat til virksomheden på mail. Af certifikatet vil det fremgå, hvad I som forsyningsvirksomhed er blevet certificeret til, og det vil være noteret, hvis I er certificeret med særlige vilkår.

Certifikatet bliver oprettet i TRACES (**TR**Ade **C**ontrol and **E**xpert **S**ystem). TRACES er EU-Kommissionens online platform for bl.a. plantesundhedscertificering, som I kan læse mere om [her](#).

³⁰ Økologibekendtgørelsen § 5, stk. 2

³¹ Økologibekendtgørelsen § 5 modsætningsvis.

³² Økologibekendtgørelsen § 5 stk. 2

Certifikat i henhold til artikel 35, stk. 1, i forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter

Del I: Obligatoriske elementer	I.1 Dokumentnummer DK-ØKO-100.208-0000016.2022.002			I.2 Erhvervsdrivender type ☒ Erhvervsdrivender ☐ grupper af Erhvervsdrivender		
	I.3 Erhvervsdrivende eller gruppen af erhvervsdrivende Navn Ardo A/S Adresse Slipshavnsvej 2 5800 Nyborg Land Danmark ISO-kode DK			I.4 Kompetent myndighed eller Kontrolmyndighed / Kontrolorgan Myndighed Fødevarestyrelsen (The Danish Veterinary and Food Administration) (DK-ØKO-100) Adresse Stationsparken 31-33, 2600, Glostrup Land Danmark ISO-kode DK		
	I.5 Aktivitet eller aktiviteter af Erhvervsdrivende eller Gruppe af erhvervsdrivende • fordeling/placering på markøren • importere					
	I.6 Kategori eller kategorier af produkter som omhandlet i artikel 35, stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 og produktionsmetoder • (a) Uforarbejdede planter og planteprodukter, herunder frø og andet planteformøringsmateriale Produktionsmetode – Økologisk produktion med ikke-økologisk produktion • (d) Forarbejdede landbrugsprodukter, herunder akvakulturprodukter, til brug som fødevarer Produktionsmetode – Økologisk produktion med ikke-økologisk produktion					
	Dette dokument er udstedt i overensstemmelse med forordning (EU) 2018/848 til bekræftelse af, at den erhvervsdrivende eller gruppen af erhvervsdrivende (vælg det relevante) overholder nævnte forordning.					
	I.7 dato og sted for udstedelse Dato 01 oktober 2022 16:43:28 +0200 CEST Sted Glostrup (DK)		Navn og underskrift Fødevarestyrelsen (The Danish Veterinary and Food Administration)	I.8 gyldighed Certifikat Gyldig fra 01/10/2022 til 31/12/2023		

Figur 3-1 Eksempel på et certifikat i TRACES

4. Ejerskifte, ophør, konkurs mv.

Målet med dette kapitel er at oplyse om, hvilke foranstaltninger I som virksomhed skal gøre i tilfælde af ejerskifte, ophør, konkurs mv.

I tilfælde af at jeres virksomhed ændrer navn, skifter ejer, går konkurs eller fusionerer med en anden virksomhed skal I straks indberette ændringerne til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, således at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø altid har opdaterede oplysninger på virksomheden.³³

Hvis I ophører med at producere, behandle, sælge, opbevare eller importere økologiske varer, skal I straks meddele det skriftligt til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Bemærk at ved ejerskifte skal en ny ejer søge om certificering til økologi på ny, da den oprindelige certificering bortfalder.³⁴

Hvis I overdrager jeres virksomhed til en ny ejer, og denne ejer ikke ønsker at indtræde i forpligtelserne vedrørende de økologiske produktionsregler, skal dette også straks meddeles til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Jordbrugskontrol, jordbrugskontrol@lbst.dk.³⁵ I kan ikke ophøre som økologisk virksomhed med tilbagevirkende kraft.

Fra den dato I ophører som økologisk virksomhed, bortfalder jeres certificering, og I må ikke længere sælge produkter som økologiske.³⁶ Det gælder også produkter, som I har produceret, mens I var certificeret som økologisk virksomhed. Det betyder også, at hvis I fortsat ønsker at kunne sælge et eventuelt restlager som økologisk, skal I ikke meddele ophør, før restlageret er solgt og afhentet.

³³ Økologibekendtgørelsen § 8, stk. 1

³⁴ Økologibekendtgørelsen § 8, stk. 2

³⁵ Økologibekendtgørelsen § 8, stk. 1

³⁶ ØFO artikel 30, stk. 2.

5. Økologikontrollen på forsyningsvirksomheder

Dette kapitel skal give et overblik over den økologikontrol, som Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø foretager hos de økologiske forsyningsvirksomheder ved at fokusere på formålet med kontrollen og kontrolmetoden. Dette efterfølges af en gennemgang af de forskellige kontroltyper og frekvens, som Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø udfører herunder kontrol for pesticider, GMO og andre uønskede stoffer. Kapitlet rundes af med en beskrivelse af resultatet af kontrollen nemlig kontrolrapport, en eventuel høring og afgørelse.

5.1 Formålet med kontrollen

Økologiforordningerne samt kontrolforordningen indeholder minimumskrav til økologikontrollen herunder både den kontrol, der skal gennemføres af medlemslandenes myndigheder/ kontrolorganer samt de kontrolforanstaltninger, der skal træffes af virksomhederne.³⁷

I den danske økologibekendtgørelse (Bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion m.v.) er der herudover indarbejdet detailbestemmelser, som skal sikre gennemførelsen af den foreskrevne økologikontrolordning i Danmark. Økologibekendtgørelsen vedrører specielt krav til virksomhedernes dokumentation og regnskaber.³⁸

Kontrollen på de økologiske forsyningsvirksomheder skal sikre, at forsyningsvirksomhederne overholder økologireglerne, således at kun produkter, der er produceret efter de økologiske regler, på kontrollerede økologiske bedrifter, akvakulturbrug, væksthuse mm. kan sælges som økologiske varer.

5.2 Kontrolmetoden

Der eksisterer ikke en analytisk metode, der entydigt kan påvise, om produkter er økologiske. Derfor er økologikontrollen først og fremmest en kontrol af virksomhedernes dokumenterede egenkontrol samt en gennemgang af produktionen.³⁹

Alle forsyningsvirksomheder skal have et egenkontrolprogram, der matcher produktionen. I kan se mere om opbygning af og indhold i et egenkontrolprogram på [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#). Forsyningsvirksomheder, der producerer foder, er underlagt særlige krav til egenkontrol. I kan læse mere herom i kapitlerne 10, 11, 12, 13 og 14.

Princippet i kontrolsystemet er, at der i hvert led, hvor der sker en håndtering, opbevaring eller produktion af økologiske produkter, skal gennemføres egenkontrol til sikring af reglernes overholdelse. Der skal f.eks. altid foretages en modtagekontrol, hvor partiet sammenholdes med modtagne dokumenter, og der skal sikres overensstemmelse mellem afsendte partier og udstedte følgedokumenter til næste virksomhed i kæden.⁴⁰

³⁷ ØFO artikel 38 og 39

³⁸ Økologibekendtgørelsen §§ 35-36

³⁹ Kontrolforordningen artikel 9

⁴⁰ ØFO bilag III, del 2 og 5 samt Økologibekendtgørelsen § 36

For at sikre at det alene er produkter, der er produceret af certificerede økologiske primærproducenter, der sælges som økologiske, skal jeres egenkontrol som minimum sikre følgende:

- at alle modtagne økologiske varer stammer fra økologificerede producenter eller virksomheder,
- at mængde-regnskabet viser balance mellem ind- og udgående mængder
- at disse mængder af myndighederne kan krydskontrolleres over til mængderne registreret hos leverandører og aftagere.

Selv om kontrollen har fokus på det fysiske vareflow, er det vigtigt, at I som virksomhed, der modtager økologiske varer, sikrer jer, at leverandørerne af varerne (dvs. også leverandørerne, der ikke selv har stået for den fysiske levering) er omfattet af økologikontrol og kan fremvise gyldigt økologificeringscertifikat (på engelsk: "Documentary evidence to the operator according to Article 35(1) of Regulation 2018/848").⁴¹ I kan læse mere i afsnit 13.4.

Mellemløbere, der videresælger økologiske produkter og ikke selv står for den fysiske håndtering/ opbevaring, er ligeledes omfattet af kontrol i henhold til økologireglerne.⁴²

I forbindelse med økologikontrollen benytter vi en række af de nedenstående kontrolmetoder. De benyttede kontrolmetoder vil fremgå af kontrolrapporten.

Eksempler på kontrolmetoder

- Gennemgang af jeres egenkontrol
- Kontrol af udstyr, transportmidler, lokaliteter m.m., som I benytter
- Kontrol af produkter, herunder halvfabrikata, råvarer, afgrøder, ingredienser, hjælpemidler til forarbejdning og produkter, der anvendes til tilberedning og produktion af varer eller til fodring eller behandling af dyr
- Gennemgang af massebalanceregnskab
- Kontrol af rengørings- og vedligeholdelsesprodukter og -processer
- Kontrol af sporbarhed, mærkning, præsentation, reklame og relevant emballagemateriale.
- Kontrol af hygiejneforholdene på operatørernes lokaliteter
- Vurdering af procedurer for god fremstillingspraksis, god hygiejnepraksis og godt landmandskab samt af procedurer baseret på HACCP-principperne
- Undersøgelse af dokumenter, sporbarhedsfortegnelser og andre relevante fortegnelser.
- Interview med producenter og medarbejder.
- Verifikation af jeres målinger og andre undersøgelsesresultater
- Prøveudtagning, analyse, diagnosticering og undersøgelser

I forbindelse med kontrolbesøget skal kontrollen have mulighed for at kontrollere jeres dokumenterede massebalance-regnskab samt størrelsen af et eventuelt lager, for på denne baggrund at kunne vurdere massebalancen samt foretage krydskontrol til de forudgående og efterfølgende led.

På kontrolbesøget vil der typisk blive foretaget en kontrol af virksomhedens egenkontrolprogram samt de beskrivelser, som virksomheden har indsendt til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø beskrevet i afsnit 2.1.

⁴¹ ØFO artikel 35

⁴² ØFO artikel 34, stk. 1

5.3 Kontroltyper

Kontrollen på de økologiske forsyningsvirksomheder kan opdeles i følgende typer:

- Årlig kontrol
- Risikobaseret kontrol (stikprøve)
- Supplerende kontrol, herunder kontrolkampagner
- Ændringskontrol
- Rekvireret krydskontrol

5.3.1 Årlig kontrol

Når en virksomhed er certificeret til økologi, vil Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø komme på et årligt kontrolbesøg.⁴³ Ved kontrollen gennemgås resultaterne af jeres egenkontrolprogram, jeres økologiregnskab, bilag, logbøger, produktionslinjer m.m. I forbindelse med kontrollen vil der typisk også udføres en krydskontrol i forsynings- og afsætningskæden.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø gennemfører en del af kontrolbesøgene som varslet kontrol. I skal selv kontakte den kontrollør, der står som afsender af varslingsbrevet, hvis I vil have ændret kontroltidspunktet.

I tilfælde hvor en varsling af kontrollen vil kunne påvirke kontrolresultatet, vil kontrollen blive gennemført som uvarslet kontrol.⁴⁴ Selvom der er gennemført en varslet kontrol udelukker det ikke, at der efterfølgende gennemføres supplerende kontrol hos virksomheden.⁴⁵ Vi kan også komme på kontrolbesøg på virksomheder, der er ophørt med de økologiske aktiviteter.

Har I periodisk og/eller sæsonbetinget produktion af økologiske produkter, skal I være opmærksomme på de særlige forhold hertil. Læs mere i afsnit 7.1.2.2.

5.3.2 Risikobaseret kontrol (stikprøve)

Ved siden af de årlige kontroller gennemfører Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø risikobaseret supplerende kontroller og stikprøver. Der udtages kontroller svarende til minimum 10 pct. af antal certificerede virksomheder. Som udgangspunkt vil alle disse kontroller være uvarslede.

Kontrollen vil være målrettet særlige risikopunkter og ikke en fuldstændig kontrol ligesom i den årlige økologikontrol. Typisk vil kontrollen se på mærkning, modtagekontrol, varehåndtering samt de kritiske kontrolpunkter, som I har identificeret i jeres egenkontrolprogram.⁴⁶

5.3.3 Supplerende kontrol, herunder kontrolkampagner

Supplerende kontrol er et prioriteret kontrolelement i forbindelse med økologikontrolkampagner m.v. Det kunne f.eks. være kampagner i forbindelse med produktion af såsæd eller gennemgang af økologistatus på indkomne afgrøder.

⁴³ ØFO artikel 38, stk. 3

⁴⁴ ØFO artikel 38, stk. 4

⁴⁵ Kontrolforordning artikel 9, stk. 4

⁴⁶ ØFO artikel 38, stk. 1

5.3.4 Ændringskontrol

Hvis I ændrer væsentligt på produktionen, ved at få nye produktgrupper, lagre, produktionsanlæg eller lignende til den økologiske produktion, eller har andre ændringer til jeres certifikat, gennemfører Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø en ændringskontrol. Ændringskontrollen udføres for at kontrollere, om jeres ændring kan ske inden for rammerne af de økologiske produktionsregler.⁴⁷

På ændringskontrollen vil vi udelukkende se på ændringerne og ikke på den eksisterende produktion, hvis denne ikke er påvirket af ændringerne.

5.3.5 Rekvireret krydskontrol

Når et kontrolorgan, kontrolmyndighed eller anden myndighed i forbindelse med deres inspektion ønsker at udføre en krydskontrol, og produkterne er produceret af en virksomhed, der ikke er underlagt deres kontrol, kan de rekvirere en krydskontrol hos det økologikontrolorgan, der fører kontrol på virksomheden. Hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er hovedparten af krydskontrollerne rekvireret af Fødevarestyrelsen eller af et kontrolorgan fra en anden EU-medlemsstat. Det sker også, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø selv laver krydskontrol af økologiske bedrifter og forsyningsvirksomheder.

5.4 Kontrol for pesticider, GMO og andre uønskede stoffer

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø udtager regelmæssigt prøver af økologiske produkter både hos primærproducenter og forsyningsvirksomheder for at identificere produktionsmetoder, der ikke er tilladte efter reglerne for økologisk produktion, og for at identificere eventuel forurening med produkter, der ikke er tilladt i økologisk produktion.⁴⁸

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø opdaterer løbende risikoprofilen for kontrollen med pesticider og GMO i økologien i Danmark inden for primærproduktion og hos forsyningsvirksomheder. Profilen bliver løbende opdateret med de erfaringer, der er opnået i forbindelse med økologikontrollen samt det løbende risikobillede fra udenlandske økologi-produkter. Denne overordnede vurdering omfatter alle trin i produktion, tilberedning og distribution.

5.5 Prøvetagning

Hovedparten af prøverne udtages på baggrund af en risikobaseret tilgang. Prøver af importerede produkter udtages som stikprøver. Bedrifter og forsyningsvirksomheder med både økologisk og ikke-økologisk produktion og flere CVR-numre eller – for bedrifternes vedkommende, samtidig drift – betragtes som risikogrupper.

Tabel 5.1 Oversigt over væsentlige risikoparametre på bedrifter og forsyningsvirksomheder. Listen er ikke udtømmende

Bedrifter	Forsyningsvirksomheder
Økologisk og ikke-økologisk produktion	Økologisk og ikke-økologisk produktion
Højværdi afgrøder (Fokusafgrøder)	Foderproducenter
Produktionsstørrelse	Produktionsstørrelse
Adskillelsen til ikke-økologiske nabomarker	Import fra tredjelande
Nedsat omlægningstid	Biogasanlæg (delvis økologiske)
Særlige produktionstyper	

Der udtages hvert år et antal prøver, som svarer til mindst 5 pct. af antallet af de erhvervsdrivende, som er underlagt kontrolmyndighedens eller kontrolorganets kontrol. Yderligere udtages og analyseres der prøver i ethvert tilfælde, hvor der er

⁴⁷ Økologibekendtgørelsen § 5, stk. 1

⁴⁸ Kontrolforordningen artikel 14, litra h.

mistanke om, at der er anvendt produkter eller teknikker, som ikke er tilladt i økologisk produktion. Disse prøver er ikke medregnet i de 5 pct. risikobaserede prøver.

5.6 Kontrolrapport

Efter hvert kontrolbesøg udarbejder Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø en kontrolrapport.⁴⁹ Efter kontrolbesøget sender vi kontrolrapporten til jer.

Af kontrolrapporten vil det fremgå:

- Hvad der er blevet kontrolleret
- Hvad der er fundet på kontrollen
- Lovgivningen som kontrollen er baseret på
- Hvad der er drøftet på kontrollen.
- Hvilke kontrolmetoder der er benyttet

5.6.1 Høring

Hvis der på kontrollen ikke er konstateret overtrædelser, vil I modtage kontrolrapporten umiddelbart efter kontrolbesøget på mail. I kan herefter anvende kontrolrapporten som dokumentation for, at vi ikke har haft bemærkninger til kontrollen.

I de tilfælde, hvor kontrollen har givet anledning til bemærkninger, sender vi kontrolrapporten sammen med et høringsbrev. I kan herefter indenfor en nærmere fastsat tidsfrist (oftest 14 dage) sende eventuelle bemærkninger til os. Herefter træffer vi afgørelse om eventuelle sanktioner.

5.6.2 Afgørelser

Efter høringsfristen vil Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø træffe en afgørelse på baggrund af kontrolrapporten og jeres høringssvar. I har efterfølgende mulighed for at klage over afgørelsen, dog ikke hvis afgørelsen udelukkende har karakter af en indskærpelse.

⁴⁹ Kontrolforordningen artikel 13, stk. 1

6. Overtrædelse af reglerne

I forbindelse med f.eks. et kontrolbesøg kan konklusionen være, at virksomheden har overtrådt de gældende regler. På den baggrund er formålet med dette kapitel at give et rids over de sanktionsmuligheder, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har overfor virksomheden. Kapitlet afsluttes med en beskrivelse af, hvordan virksomheden kan klage over en eventuel afgørelse.

6.1 Overtrædelse af reglerne

Overtrædelser bliver oftest konstateret ved kontrolbesøg. Hvis I selv bliver opmærksomme på overtrædelser, har I pligt til at oplyse os om det.⁵⁰ Hvis vi konstaterer, at I har overtrådt reglerne, kan det få følgende konsekvenser:

Tilbagekaldelse af økologificering

Anvendes typisk ved meget grove overtrædelser, gentagne overtrædelser af en regel eller overtrædelser af flere regler.

Ændring af certificering

Anvendes typisk ved meget grove overtrædelser eller gentagne overtrædelser inden for et afgrænset produktionsområde.

Bøde

Anvendes typisk ved gentagne overtrædelser af den eller de samme regler eller hvis overtrædelserne er meget grove.

Salgsforbud

Forbud mod salg af f.eks. et parti eller lignende som økologisk (nedklassificering).

Påbud

Præcisering af, hvordan reglerne skal overholdes, dvs. at der fremadrettet skal foretages en konkret handling. F.eks. ændring af indretningen, driften eller lignende.

Indskærpelse

En præcisering af, at reglerne skal overholdes. Bliver typisk givet, hvis det er første gang, at I overtræder reglen, eller hvis overtrædelserne er mindre grove.

Figur 6-1 Det vil altid være en konkret vurdering i den enkelte sag, hvilke sanktioner som gives. Der kan være skærpelse, såvel som formildende omstændigheder, som gør, at der springes i sanktionstrappen.

Nedenfor uddybes nogle af de mest indgribende sanktioner.

6.1.1 Salgsforbud

Hvis der er mistanke om, at et produkt ikke opfylder reglerne for økologisk produktion, kan produktet først bringes i handel med angivelser, der henviser til den økologiske produktionsmetode, når mistanken kan udelukkes⁵¹.

⁵⁰ ØFO artikel 27, litra d

⁵¹ ØFO artikel 41, stk. 2.

6.1.2 Ændring af certificering

Virksomhedens certificering til økologisk produktion kan delvis tilbagekaldes, hvis I groft overtræder reglerne for økologiske produktion eller overtræder reglerne gentagne gange. Hvis overtrædelserne kun har fundet sted i forbindelse med specifikke produktionsområder, kan I miste retten til en eller flere produktionstyper, for eksempel import fra tredjelande, produktion af sædekorn m.v.

6.1.3 Tilbagekaldelse af certificering

Virksomhedens certificering til økologisk produktion kan tilbagekaldes, hvis I overtræder reglerne for økologiske produktion groft eller gentagne gange,⁵² eller hvis det ikke kan lade sig gøre at gennemføre økologikontrollen.⁵³

I forbindelse med tilbagekaldelsen kan vi beslutte, at I først kan generhverve økologicerficeringen efter en periode, som fastsættes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.⁵⁴

Hvis Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø tilbagekalder jeres certificering, kan I forlange at få afgørelsen indbragt for domstolene.⁵⁵ I skal inden 4 uger efter, I har modtaget tilbagekaldelsen, sende anmodningen til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vil herefter anlægge sag ved domstolene. En anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, medmindre domstolen bestemmer det.⁵⁶ I har derfor pligt til at overholde afgørelsen, mens jeres sag behandles.

6.2 Vil I klage over en afgørelse?

I kan klage over Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs afgørelser til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

I skal sende klagen inden 4 uger fra den dag, hvor I modtag afgørelsen.

I klager via klageportalen, som I finder på Nævnenes Hus' hjemmeside. Derinde kan I læse, hvordan I skal gøre, og se status på jeres sag. I logger på klageportalen med MitID.

Jeres klage bliver automatisk sendt til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Hvis vi fastholder vores afgørelse, sender vi klagen videre til Miljø- og Fødevarerklagenævnet via klageportalen. I får besked, hvis vi sender jeres klage videre.

Hvis I ikke sender jeres klage via klageportalen, afviser Miljø- og Fødevarerklagenævnet jeres klage, medmindre I er fritaget fra brug af klageportalen. I kan læse mere om fritagelse fra klageportalen på [nævnets hjemmeside](#).

⁵² Økologiloven § 21, ØFO artikel 42, stk. 2

⁵³ Økologiloven § 20, jf. ØFO artikel 42, stk. 2

⁵⁴ Kontrolforordningen artikel 138, stk. 2

⁵⁵ Økologiloven § 12, stk. 1

⁵⁶ Økologiloven, § 12, stk. 2

7. De økologiske produktionsprincipper

Målet i dette kapitel er at give et view over, hvordan virksomhederne overholder de økologiske produktionsprincipper samt beskriver arbejdsgangene, således at sporbarheden sikres og økologireglerne overholdes.

7.1 Principper for økologisk produktion

Økologiske produkter skal produceres i overensstemmelse med økologireglerne. Økologireglerne gælder for produkter, der produceres, behandles, transporteres, opbevares, emballeres, markedsføres, sælges, importeres eller eksporteres med henvisning til den økologiske produktionsmetode.

Dette betyder bl.a., at produkterne skal kunne spores i gennem hele produktionskæden fra landbrugeren og dennes underleverandører til emballering, mærkning og distribution og, at produkterne skal holdes adskilt fra ikke-økologiske produkter.

Produktion af økologisk foder eller foder bestemt til økologisk husdyrproduktion, er underlagt skærpede krav om kvalitets-sikring. Økologiske foderstofvirksomheder skal derfor have procedurer, der sikrer, at økologireglerne er implementeret i virksomhedens egenkontrollsystem.⁵⁷ Se mere herom i afsnit 10.3.

7.1.1 Adskillelse

Ved produktion, tilberedning, opbevaring og transport skal der altid være klar adskillelse⁵⁸ mellem:

- Økologiske produkter
- Omlægningsprodukter
- Produkter, bestemt til den økologiske produktion
- Ikke-økologiske produkter

I skal placere, udforme, vedligeholde, rengøre, skilte og mærke lagre og anlæg, så der er en klar adskillelse mellem produkter med forskellig status.⁵⁹ I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser på en sådan måde, at adskillelsen sikres og dokumenteres.⁶⁰

For at undgå forveksling skal økologiske produkter, omlægningsprodukter, produkter bestemt til den økologiske produktion og ikke-økologiske produkter være retvisende skiltet og mærket⁵⁸.

7.1.2 Forsyningsvirksomheder der også har en ikke-økologisk produktion

Producerer I både økologiske og ikke-økologiske produkter, kan I enten have fysisk eller tidsmæssigt adskillelse af den økologiske og den ikke-økologiske produktion.⁶¹

⁵⁷ ØFO artikel 17, stk. 1 og bilag II del V punkt 1.4

⁵⁸ ØFO bilag III, punkt 2, 3 og 7

⁵⁹ ØFO bilag III, del 7.4

⁶⁰ ØFO bilag III, del 7.4, litra c

⁶¹ ØFO artikel 9, stk. 7

7.1.2.1 Fysisk adskilt produktion (separat anlæg og/eller linje)

Fysisk adskilt produktion betyder, at produktion eller behandling af økologiske produkter og ikke-økologiske produkter sker på separate fabrikker eller separate produktionsanlæg/linjer. Hvis I benytter separate anlæg eller produktionslinjer, skal I være særligt opmærksomme på risikoen for kontamineringen fra den ikke-økologiske produktion f.eks. via støv. Eksempler på fysisk adskilt produktion er anlæg med forskellige adresser, anlæg hvor linjerne holdes adskilt i forskellige bygninger eller i lokaler i samme bygning uden direkte adgangsforhold mellem lokalerne.

7.1.2.2 Tidsmæssigt adskilt produktion

Tidsmæssigt adskilt produktion betyder, at produktion eller behandling af økologiske og ikke-økologiske produkter sker på samme anlæg, men holdes tidsmæssigt adskilt fra hinanden. Ved tidsmæssig adskillelse skal I udføre den økologiske produktion som en fuldstændig serie på et andet tidspunkt end den ikke-økologiske produktion⁶². Eksempler på tidsmæssig adskillelse er, at produktionen foregår i samme faciliteter, men der skal være truffet foranstaltninger, der sikrer, at der ikke er risiko for kontaminering af de økologiske produkter.

Har I faste tidspunkter for den økologiske produktion, skal I oplyse tidspunkterne til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Forarbejder I kun økologiske produkter få dage om året (mindre end 10 dage), skal I informere os inden for en aftalt frist, før produktionen kan finde sted.⁶³ Dermed har vi mulighed for at planlægge økologikontrollen på virksomheden på et relevant tidspunkt. I kan læse mere om indberetning i kapitel 3.

7.1.3 Særskilt opbevaring

Opbevarer virksomheden løsvarer, skal I råde over særskilte opbevaringsfaciliteter til økologiske produkter, omlægningsprodukter og produkter bestemt til den økologiske produktion, før og efter produktion eller behandling.

Opbevarer I både økologiske og ikke-økologiske produkter i løsvægt, skal der være en adskillelse mellem produkterne, der sikrer, at der ikke kan ske nogen forurening af de økologiske produkter⁶⁴. Det vil sige, at der skal være en tæt og fuldstændig adskillelse mellem økologiske og ikke-økologiske produkter. Det vil typisk være mest hensigtsmæssigt, at der bruges forskellige haller til økologiske og ikke-økologiske varer.

Har I en hal med adskillelse samt en procedure, der sikrer, at der ikke kan ske forurening af de økologiske produkter med f.eks. GMO eller pesticider, vil hallen ofte kunne benyttes til opbevaring af både økologiske og ikke-økologiske produkter. Det er dog nødvendigt, at I har procedurer for rengøring, efter at der er kørt ikke-økologiske varer ind, således at udstyr til intern transport, maskiner mv. bliver rengjort.

7.1.4 Praxis for opbevaring af emballerede varer og løsvarer

"Emballeret" skal forstås, som en lukket pakning eller beholder.

Emballerede ikke-økologiske produkter, også med indhold af GMO, må opbevares sammen med både emballerede økologiske produkter og økologiske produkter i løsvægt, såfremt produkterne er tydeligt og retvisende mærket/skiltet.

Ikke-økologiske produkter i løsvægt må opbevares sammen med emballerede økologiske produkter. Ved denne type af blandet opbevaring er det vigtigt, at mærkningen af varerne er korrekt og, at I er opmærksomme på, at emballage kan gå i

⁶² ØFO artikel 9, stk. 7, bilag II, del V, 1.5 litra b og c (foder)

⁶³ ØFO artikel 39, stk. 1 litra b og d, nr. i

⁶⁴ ØFO bilag III, punkt 7.1

stykker. Går emballagen på et produkt i stykker, bliver varen i princippet til en løsvare, og det kan medføre en nedklassificering af det økologiske produkt.

7.1.5 Forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer

I skal forebygge, at der blandes ikke-tilladte stoffer i produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode.⁶⁵ I skal forhindre, at der f.eks. kommer bejdsemidler, medicinrester, pesticider eller genetisk modificeret materiale i de økologiske produkter. Disse stoffer er ikke tilladt i den økologiske produktion.⁶⁶ Se mere om GMO i afsnit 13.5.1 og 13.5.2.

Som forebyggelse skal I udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser, som skal være tilgængelige for medarbejderne ved de forskellige anlæg.

I skal:

- Sørge for, at anlæggene er indrettet, så de kan rengøres tilstrækkeligt
- Rengøre produktions-, opbevarings- og transportanlæg for at undgå overslæb
- Rengøre gulve, siloer og lignende inden oplagring af økologiske produkter
- Organisere arbejdsgangene, så der ikke blandes ikke-tilladte stoffer i økologiske produkter f.eks. gennem støvdannelse af genetisk modificeret sojaskrå ved af- og pålæsning.

7.1.6 Sporbarhed af den økologiske oprindelse

Sporbarhed i produktionsprocessen forudsætter, at I kan dokumentere de økologiske produkters økologiske oprindelse og status. I skal føre regnskab over køb og salg, herunder lagerregnskab, der tydeligt angiver produktstrømmene⁶⁷.

Når I køber økologiske afgrøder, økologisk foder, gødning m.m., skal I sikre jer gyldig dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status.

I har pligt til at sikre, at produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, kan spores tilbage til en certificeret sælger. I skal ved køb af økologiske produkter sikre jer dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status, inden I oplagrer varen. Produkter i løs vægt skal være ledsaget af et følgedokument (den såkaldte "partidokumentation") udstedt af en økologikontrolleret leverandør⁶⁸.

Så længe I ikke har modtaget dokumentation for produktets økologiske oprindelse og status, skal I holde varen fysisk adskilt fra andre økologiske produkter, og I må ikke sælge produktet som økologisk eller anvende produktet i økologiske foderblandinger eller lignende.

⁶⁵ ØFO artikel 28, stk. 1

⁶⁶ ØFO artikel 9, stk. 3

⁶⁷ (EU) 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b og c, jf. (EU) 2021/771, betragtning nr. 1 og artikel 1, stk. 1

⁶⁸ (EU) 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b og c, jf. (EU) 2021/771, artikel 1, stk. 4 og 5

Figur 7-1 Sporbarhed i processen

Certifikater på alle økologiske primærproducenter og forsyningsvirksomheder findes i [TRACES](#). I kan læse mere herom i kapitel 3 og 13.

Tilsvarende kan oplysningerne om økologiske [fødevarevirksomheder](#) findes på Fødevarerstyrelsens hjemmeside.

I skal opbevare dokumentation for varens økologiske oprindelse og status sammen med oplysninger om størrelsen på hvert parti (f.eks. i form af vejesedler, analysesedler, afregninger og lign.). I skal kunne vise dokumentationen ved Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets kontrol.⁶⁹

Dokumentationen skal foreligge på den bogførende enhed, som er anført i certifikatet. I kan også lagre dokumentationen elektronisk. I skal opbevare dokumentationen enten i papirudgave eller elektronisk i mindst 5 år.⁷⁰

I skal sikre jer, at de økologiske produkter kan spores gennem hele produktionsprocessen ved hjælp af flowdiagrammer, procedurer og medarbejderinstrukser, og I skal føre et detaljeret lagerregnskab. I skal f.eks. notere i lagerregnskabet, når I kasserer kartofler, som er for små, eller når I kasserer rester fra rensning af såsæd eller smuld efter rensning af maskinerne. Se kapitel 13 om regnskab.

7.2 Beskrivelse af arbejdsgangene i virksomheden

Virksomheden skal til enhver tid kunne vise procedurer og medarbejderinstrukser for arbejdsgange og registreringer.⁷¹

Procedurerne skal sikre klar adskillelse af økologiske og ikke-økologiske produkter, forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer og sporbarhed i den økologiske produktion.⁷²

På hver driftsenhed skal der foreligge skriftlige procedurer, der beskriver den økologiske produktion på enheden. Alle virksomhedens medarbejdere, der arbejder i den økologiske produktion, skal være instrueret i de forskellige arbejdsgange og skal følge procedurerne for at sikre adskillelse, sporbarhed, og forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer. Det er

⁶⁹ ØFO artikel 39, stk. 1 litra a og b og økologibekendtgørelsen § 35

⁷⁰ Økologibekendtgørelsen § 35

⁷¹ ØFO artikel 38, stk. 1, litra c

⁷² ØFO artikel 39, stk. 1 litra a, jf. artikel 28, stk. 1

vigtigt, at medarbejderinstrukserne er tilgængelige på det sted, hvor anlægget betjenes, og at medarbejderne er instrueret i procedurerne.

I skal løbende ajourføre procedurer og medarbejderinstrukser, og altid ajourføre dem når I ændrer indretning, udstyr eller arbejdsgange.

7.2.1 Rengøring

Inden I anvender produktionsanlæg, transportanlæg og lagre til økologiske produkter, skal I rengøre disse omhyggeligt og fuldstændigt.⁷³ I nogle tilfælde kan det være tilstrækkeligt f.eks. at køre et rensbatch igennem en produktionslinje.

Som økologisk virksomhed skal I for alle de kritiske områder udarbejde en rengøringsplan. I henhold til planen skal I føre kontrol med, at rengøringen er foretaget, og hvor effektiv den har været. Dette skal I kunne dokumentere f.eks. ved registrering i en logbog. Medarbejderne skal registrere, hvornår (dato og klokkeslæt) og hvem, der har rengjort hvilket anlæg eller lager. I logbogen kan medarbejderne også registrere resultater, hvis der blev taget prøver til dokumentation af rengøringens effektivitet.⁷⁴

Rengøringen af produktionsudstyr m.v. skal sikre, at der ikke sker iblanding af rester af ikke-økologiske produkter. Der er ikke i økologireglerne krav om desinfektion/rengøring i hygiejnemæssig forstand, dog kan der i de almindelige produktionsregler være strengere krav til rengøringen af den specifikke produktion.

I Fødevarestyrelsens [fodervejledning](#) kan I læse mere om de generelle krav til rengøring for fodervirksomheder.

⁷³ ØFO bilag III, del 3, litra b, nr. i og bilag II, del V, 1.5, litra f

⁷⁴ ØFO bilag II, del V, 1.4 litra a, b samt 1.5 litra f, samt artikel 39, stk. 1, litra a og b. Du kan læse nærmere om de generelle regler på [Anmeldelses- og kontrolkrav til økologiske virksomheder \(foedevarestyrelsen.dk\)](#)

8. Produktion af planteformeringsmateriale til økologisk jordbrugsproduktion

Dette kapitel har til formål at orientere om produktion af planteformeringsmateriale. Informationen er henvendt til de virksomheder, der producerer planteformeringsmateriale til økologiske procenter samt planteformeringsmateriale til den endelige forbruger, herunder frøleverandører, planteskoler, småplanteproducenter og pakkerier. Kapitlet er opbygget således, at det indledes med en gennemgang af reglen omhandlende etårige frøplanter. Dette efterfølges af en beskrivelse af, hvilket planteformeringsmateriale der kan mærkes med henholdsvis "økologisk" eller "omlægnings" status. Dernæst fokuseres på heterogent planteformeringsmateriale, inden databaserne: "OrganicXseeds" og "Seeds4organic" præsenteres. Dette efterfølges af obs-punkter i forhold til de økologiske primærproducenter, hvorefter kapitlet afsluttes med et afsnit om fremavl og andre aftaler.

8.1 Etårige frøplanter skal altid være økologiske

I 2022 blev der offentliggjort nye regler, som begrænser muligheden for at få dispensation til at anvende ikke-økologiske frøplanter, således at der ikke længere kan gives tilladelse til at anvende ikke-økologiske frøplanter, når disse er etårige.⁷⁵

Der er dermed ikke muligt at få tilladelse til at anvende ikke-økologisk planteformeringsmateriale, hvis materialet er frøplanter, " [...] af arter, der har en dyrkningscyklus, som fra udplantningen af frøplanten til den første høst af produktet afsluttes inden for en vækstsæson."⁷⁶

Med begrebet *vækstsæson* forstås i Danmark perioden fra forår til efterår. Med begrebet *frøplante* forstås planter, som stammer fra frø.

Frøplanter af arter, der har en dyrkningscyklus, som afsluttes inden for én vækstsæson, er eksempelvis salat- og tomatplanter. Det skal dog generelt bemærkes, at flerårige frøplanter også kan blive omfattet forbuddet, hvis en producent konkret har tilrettelagt sin produktion således, at producenten foretager udplantning og høst af en frøplante i samme vækstsæson.

Økologiske primærbedrifter skal fortsat anvende økologiske juletræs småplanter.

For overskuelighedens skyld er en lang række arter indført i tabel 8.1 med henblik på at illustrere, hvilke arter der almindeligvis rammes af det særlige forbud, og hvilke der ikke gør. Skemaet er vejledende og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø foretager altid en konkret vurdering af den indsendte ansøgning.

⁷⁵ EU-Kommissionens delegerede forordning 2022/474 af 17. januar 2022, som er trådt i kraft per 1. januar 2022. Reglerne er indarbejdet i ØFO.

⁷⁶ ØFO bilag II, del 1, pkt. 1.8.6. litra b.

Table 8.1 Plantearter der rammes af det særlige forbud⁷⁷, og planter der ikke gør.

Type planteformeringsmateriale	Eksempler	Rammes min dispensationsansøgning af forbudet mod frøplanter med kort dyrkningscyklus?	Mulighed for dispensation
Etårige frøplanter	Porre, broccoli, kål, krydderurter, blomster, tomatplanter og agurkeplanter.	Ja	Der gives ikke dispensation til anvendelsen af det valgte ikke-økologiske planteformeringsmateriale.
Flerårige frøplanter	Nøddetræer, stauder og asparges.	Nej	Der kan gives tilladelse til anvendelse af det ikke-økologiske materiale, hvis øvrige betingelser herfor er opfyldt.
Podekviste	Kviste fra æbletræer.	Nej	Der kan gives tilladelse til anvendelse af det ikke-økologiske materiale, hvis øvrige betingelser herfor er opfyldt.
Vegetativt planteformeringsmateriale (både etårigt og flerårigt)	Påskeliljer, Dahlia, læggekartofler, storkenæb, stauder, vinstiklinger, asparges, jordbær og sætteløg.	Nej	Der kan gives tilladelse til anvendelse af det ikke-økologiske materiale, hvis øvrige betingelser herfor er opfyldt.

8.1.1 Særlige betingelser 1.8.6

Virksomheder og bedrifter kan søge om tilladelse til at anvende ikke-økologisk planteformeringsmateriale til produktion af økologisk planteformeringsmateriale (f.eks. unge vinplanter, æbletræer eller forskellige prydblomster beregnet til videre dyrkning).

Særligt ved nye økologiske sorter er denne mulighed for tilladelse vigtig.

For at få en tilladelse iht. pkt. 1.8.6. skal følgende betingelser opfyldes⁷⁸:

- Det anvendte ikke-økologiske planteformeringsmateriale må efter høsten alene være behandlet med plantebeskyttelsesmidler, der kan anvendes i økologisk produktion.
- Det anvendte ikke-økologiske planteformeringsmateriale må ikke være småplanter af arter, der har en dyrkningscyklus, som fra udplantningen af småplanten til den første høst af produktet afsluttes inden for en vækstsæson.
- Planteformeringsmaterialet skal dyrkes i overensstemmelse med alle andre relevante krav for økologisk planteproduktion.
- Tilladelsen til at anvende ikke-økologisk planteformeringsmateriale skal indhentes, inden materialet sås eller plantes.
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har ansvaret for tilladelser, må kun give tilladelse til individuelle brugere og for én sæson ad gangen og skal anføre mængderne af det godkendte planteformeringsmateriale.

⁷⁷ ØFO bilag II, del I, pkt. 1.8.6. litra b.

⁷⁸ ØFO bilag II, del I, pkt. 1.8.6.

8.2 Hvilke planteforneringsmaterialer kan sælges som økologisk, og hvilke kan sælges som omlægningsprodukter?

Dette underafsnit beskriver, hvilke produkter der kan mærkes med økologisk status, og hvilke der kan mærkes med omlægningsstatus. Se også kap. 14 om mærkning.

8.2.1 Økologisk planteforneringsmateriale

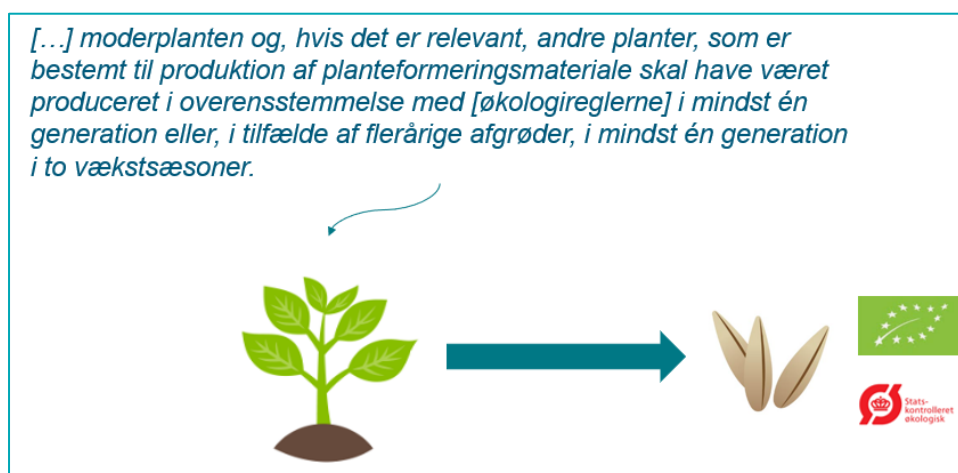
Produktion af økologiske frø, sædekorn og vegetativt forneringsmateriale kan ske på baggrund af ikke-økologiske planter/frø⁷⁹.

Etårige planter: Hvis planteforneringsmateriale skal kunne sælges som økologisk, gælder det at:

- Moderplanten, som er bestemt til produktion af planteforneringsmateriale, skal have været produceret i overensstemmelse med økologireglerne i mindst én generation (figur 8-1).

Flerårige planter: Hvis planteforneringsmateriale skal kunne sælges som økologisk, gælder det at:

- Moderplanten, som er bestemt til produktion af planteforneringsmateriale, skal have været produceret i overensstemmelse med økologireglerne i mindst én generation i to vækstsæsoner.⁸⁰

Figur 8-1 Økologisk planteforneringsmateriale

Når der produceres udsæd eller frø på allerede økologiske marker, vil udsæden være økologisk. Når I køber eller modtager frø, udsæd mv. er det derfor vigtigt, at I undersøger, om økologen har angivet den rigtige status på frøet. I skal anvende den rigtige status, når I videresælger frø eller udsæd.

Såfremt I har fået en tilladelse iht. pkt. 1.8.6., og producerer planteforneringsmateriale i overensstemmelse med de fastsatte betingelser herfor, vil I kunne mærke jeres planforneringsmateriale som økologisk.⁸¹

⁷⁹ ØFO bilag II, del I, pkt. 1.8.2

⁸⁰ ØFO bilag II, del I pkt. 1.8.2

⁸¹ ØFO bilag II, del I, pkt. 1.8.6. (første afsnit).

8.2.2 Omlægnings-planteforneringsmateriale

Hvis planteforneringsmateriale skal kunne sælges som et omlægningsprodukt, skal planteforneringsmateriale fra en moderplante være høstet mindst 12 måneder efter påbegyndt omlægning af marken.⁸²

Omlægningsplanteforneringsmateriale er planteforneringsmateriale, der er produceret på omlægningsmarker, der er under andet års omlægning. Med "andet års omlægning" mener vi, arealer der har været under omlægning i mere end 12 måneder.⁸³

8.3 Økologisk heterogent planteforneringsmateriale

Fra 1. januar 2022 er det blevet muligt for virksomheder at producere og handle med økologisk heterogent materiale. Økologisk heterogent materiale er planteforneringsmateriale, som ikke tilhører en sort, fordi materialet rummer en større genetisk og fænotypisk diversitet, end sorter gør. Hensigten med den større genetiske diversitet er, at den skal gøre det muligt for det økologisk heterogene materiale at tilpasse sig til forskellige former for biotisk og abiotisk stress som følge af gentagende naturlig og menneskelig udvælgelse. Materialet skal produceres i henhold til bestemmelserne i økologiforordningen.⁸⁴

Når materialet er registreret kan det frit handles i EU i overensstemmelse med reglerne på området.⁸⁵ Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har registreret økologisk heterogent materiale, som kan findes [her](#).

Heterogent materiale kan registreres i OrganicXseeds. Her findes heterogent materiale under den specifikke art i sin egen sortsgruppe "Heterogent", som vil fremgå under arten på samme måde, som sortsgupper findes under arten.

Der er ikke noget krav om, at økologiske primærbedrifter skal anvende heterogent materiale. Hvis der er tilgængelige heterogene sorter under en art, vil disse derfor ikke indgå i vurdering af, om der kan opnås tilladelse til anvendelse af ikke-økologisk planteforneringsmateriale i forbindelse med dispensationsansøgninger.

8.3.1 Produktion af økologisk heterogent materiale

Hvis I ønsker at producere økologisk heterogent materiale med henblik på salg, skal I først og fremmest være certificeret som økologisk virksomhed.⁸⁶ Økologisk heterogent materiale skal produceres i overensstemmelse med kravene i økologiforordningen i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen.

⁸² ØFO artikel 10 stk. 4, litra a.

⁸³ ØFO bilag II, del I, pkt. 1.8.5.1 (andet afsnit) litra a og b.

⁸⁴ ØFO artikel 13 og kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/1189 af 7. maj 2021 som supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 for så vidt angår produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale af økologiske heterogent materiale af bestemte slægter eller arter.

⁸⁵ ØFO artikel 13 og kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/1189 af 7. maj 2021 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 for så vidt angår produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale af økologisk heterogent materiale af bestemte slægter eller arter.

⁸⁶ ØFO artikel 34, stk. 1.

Det er en forudsætning for produktion og markedsføring af heterogent materiale, at en række krav opfyldes:⁸⁷

- Beskrivelse af det økologiske heterogene materiale, herunder beskrivelse af avlsteteknik og –historik, anvendt forældremateriale og beskrivelse af og dokumentation for materialets karakteristika, og geografiske udbredelse,
- Mindstekrav til identitet og kvaliteten af frøpartier, f.eks. sygdomsfrihed, renhed og spireevne, samt mærkningskrav, herunder f.eks. hvis kravet til spiringsprocent midlertidigt fraviges,
- Officiel kontrol af planteformeringsmateriale, herunder analyser, og krav til mærkning og emballering,
- Oplysninger, der skal sikre sporbarhed, navngivning, karakteristika, dokumentation for anvendt avlsteteknik, lokalitet og udbredelse, skal opbevares af den økologicerterede virksomhed i mindst 5 år, og
- Registrering af bevarelse og vedligehold af det økologiske heterogene materiale.

På Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's [hjemmeside](#) kan I læse mere om:

- hvordan I anmelder økologisk heterogent materiale,
- reglerne for handel med økologisk heterogent materiale
- hvilke artsgrupper der er omfattet af mulighederne
- hvad det koster at anmelde og handle med økologisk heterogent materiale

8.4 OrganicXseeds

For at gøre det nemt for økologiske primærproducenter at få overblik over udbuddet af økologisk udsæd og vegetativt formeringsmateriale, er der oprettet en økologisk frødatabase OrganicXseeds (organicxseeds.dk).⁸⁸ Database skal medvirke til at fremme udviklingen af markedet for økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale.

I kan ved hjælp af OrganicXseeds holde økologiske primærbedrifter løbende orienteret om, hvilke arter og sorter I udbyder. Økologiske primærbedrifter kan få et hurtigt overblik over udbuddet af økologisk frø, læggemateriale og vegetativt formeringsmateriale

OrganicXseeds er den database, som de økologiske jordbrugsproducenter skal anvende til at:

- undersøge udbuddet og tilgængeligheden af økologisk planteformeringsmateriale
- ansøge om individuel tilladelse, når der ikke er økologisk materiale tilgængeligt
- bekræfte anvendelse af ikke-økologisk planteformeringsmateriale
- ansøge eller bekræfte anvendelse af hjemmeproduceret udsæd

Tilbud, som oprettes af økologicerterede forsyningsvirksomheder i databasen Seeds4organic, vil efter godkendelse af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø fremgå i OrganicXseeds.

I OrganicXseeds kan I udbyde økologiske - og omlægningsfrø, økologiske og omlægningsfrøplanter, økologiske og omlægnings vegetative frøplanter og økologiske og omlægningsplanter.

8.5 Seeds4organic – frøleverandørernes database

Hvis I ønsker at registrere økologisk eller omlægningsplanteformeringsmateriale i OrganicXseeds, skal I først oprettes som leverandører i Seeds4organic (seeds4organic.eu).⁸⁹ Seeds4organic anvendes til at oprette de tilbud, der skal fremgå i OrganicXseeds. Det er muligt for både danske og udenlandske økologiske forsyningsvirksomheder, at blive oprettet som leverandører og derved få deres materiale registreret i den danske del af OrganicXseeds.

I Seeds4organic kan der oprettes økologisk og omlægningsplanteformeringsmateriale.

⁸⁷ Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's vejledning om frø og sædekorn 2.

⁸⁸ ØFO artikel 26

⁸⁹ Økologibekendtgørelsen § 32, stk. 2

Når I registrerer planteformeringsmateriale i Seeds4organic, skal I beskrive den specifikke sorts egenskaber eller karakteristika samt vedhæfte forsøgsdata, hvis de findes.⁹⁰

Det er gratis for virksomheder at oprette frø og vegetativt formeringsmateriale i databasen.

I Seeds4organic er det også muligt for jer at tilkendegive, om I ønsker, at jeres materiale skal kunne sælges i andre EU-lande, som også anvender OrganicXseeds-databasen.

I Seeds4organic og dermed også OrganicXseeds kan både økologisk- og omlægningsmateriale oprettes.⁹¹ Økologiske primærbedrifter skal inden for samme sort anvende økologisk materiale før omlægningsmateriale. Derfor skal det fremgå af jeres udbud, hvilken status materialet har.

8.5.1 Registrering som leverandør

Hvis I ønsker at blive oprettet som leverandør i Seeds4organic, skal I registrere jeres virksomhed via hjemmesiden seeds4organic.eu.⁹² Her vil I blive bedt om en række oplysninger og I skal bl.a. også vedhæfte jeres økologicerifikat. Når I har indsendt registreringen, vil I blive kontaktet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

8.5.2 Godkendelse af planteformeringsmateriale til registrering i OrganicXseeds

Det er via databasen Seeds4organic, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vurderer, om et produkt kan registreres i OrganicXseeds. Se nærmere i næste afsnit om hvilke kriterier, der skal være opfyldt for at få planteformeringsmateriale registreret.

I skal være opmærksomme på, at vi ikke kan godkende materialet, hvis jeres økologicerifikat ikke er gyldigt. Hvis dette er tilfældet vil Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ændre virksomhedens status fra "godkendt" til "afventer" indtil, økologicerifikatet er opdateret. Så længe jeres status er "afventer", vil jeres allerede accepterede udbud ikke længere fremgå som aktivt i OrganicXseeds. Jeres oprettede udbud i Seeds4organic vil igen fremvises som aktivt udbud i OrganicXseeds i det øjeblik, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ændrer jeres status fra "afventer" til "godkendt".

8.5.3 Oprettelse af sorter i Seeds4organic

Når I opretter sorterne i Seeds4organic⁹³, skal I som minimum udfylde følgende oplysninger⁹⁴:

- Art
- Sort, hvis denne findes
- Mængde til rådighed på det danske marked i det pågældende år (denne information vil ikke være synlig i OrganicXseeds, men skal anvendes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø til afrapportering til EU)
- Leverandørnavn
- Leveringsområde
- Navnet på det ansvarlige kontrolorgan
- Sortens egenskaber og karakteristika
- Eventuelle blandingers indhold af frø opgjort både i vægtprocent og antal frø

⁹⁰ Økologibekendtgørelsen § 32, stk. 1, 2. pkt.

⁹¹ ØFO bilag II, del, pkt. 1.8.1, 1.8.3 sammenholdt med pkt. 1.8.5.1.

⁹² Økologibekendtgørelsen § 32, stk. 1.

⁹³ ØFO artikel 26, stk. 2 (1 del) og litra a samt Økologibekendtgørelsen § 32, stk. 2.

⁹⁴ ØFO artikel 26, stk. 4.

- Afprøvningsland, hvis dette er sket
- Sortens forsøgsdata, hvis de findes
- Dato for, hvornår materialet vil være til rådighed

Det er også muligt at give andre oplysninger, som kan være relevante for økologiske primærbedrifter, herunder oplysninger om, hvorvidt der er foretaget analyse for frøbårne sygdomme.

Når I er klar til at levere sorten, skal I aktivere tilbuddet i Seeds4organic. Når I ikke længere kan levere sorten, skal I deaktivere tilbuddet⁹⁵.

I kan anmelde sorter hele året, men for at sikre at oplysningerne er tilgængelige for økologiske primærbedrifter i forårs- og efterårssæsonen, anbefales det, at I indmelder jeres produkter hurtigst muligt.

I forbindelse med forberedelsen til forårs- og efterår sæsonen bør sorterne, der ønskes markedsført i disse perioder være oprettet i OrganicXseeds inden de ovenstående tidsfrister. I kan dog løbende tilpasse jeres udbud af sorter samt eventuelt oprette nye sorter i Seeds4organic.

8.5.4 Særlige forhold vedrørende de blandinger, der skal opfylde de økologiske sædskiftekrav

For økologiske producenter gælder, at der skal være et sædskifte, hvor der indgår bælgafgrøder, som hoved-, mellem- eller efterafgrøder, som svarer til 20 pct. af omdriftsarealet.⁹⁶

Bælgafgrøder er defineret som:

- Afgrøder der udelukkende består af arter fra ærteblomstfamilien
- Korn sammen med storfrøede arter fra ærteblomstfamilien, hvor disse udgør minimum 50 pct. af frøene i blandingen.
- Græsblandinger, hvor småfrøede arter fra ærteblomstfamilien udgør minimum 15 pct. af frøene i blandingen.

Når I opretter tilbud på blandinger, som de ovenfor nævnte i Seeds4organic, er det derfor væsentligt, at I angiver, om der tale om storfrøede eller småfrøede arter eller sorter og med hvilken andel, de indgår i blandingen, så økologiske primærbedrifter kan dokumentere dette på kontrollen. Frøprocenten skal opgøres som antallet af frø i blandingerne. Oplysningerne om arter/sorter og deres procentmæssige fordeling skal angives i feltet "yderligere oplysninger".

Yderligere skal der på en økologisk bedrift dyrkes kulstoflagrende afgrøder svarende til 50 pct. af bedriftens indberettede produktionsareal med hovedafgrøder, mellemafgrøder og efterafgrøder.⁹⁷

Kulstoflagrende afgrøder er defineret som:

- Græs, græsblandinger, kløver og lucerne, permanent eller i omdrift
- Udlæg af græs, græsblandinger, kløver, og mellem- eller efterafgrøder
- Energiafgrøder, skovkulturer, frugttræer og buske med bunddække af græs

Udover den påkrævede information i Seeds4organic, kan følgende dokumentation med fordel fremgå af jeres label på emballagen:

- om der er tale om en halvblanding, der er oprettet og godkendt i Seeds4organic
- om der er tale om en kulstoflagrende og/eller bælgafgrøde
- andelen af bælgplante frø i procent (opgjort som antallet af frø i blandingen)

⁹⁵ ØFO artikel 26, stk. 4

⁹⁶ Økologibekendtgørelsen § 16

⁹⁷ Økologibekendtgørelsen § 17

8.5.5 Frøblandinger, herunder halvblandinger

Det skal fremgå i OrganicXseeds, hvilke blandinger der består af 100 pct. økologisk frø, og hvilke blandinger der indeholder bestanddele af ikke-økologisk frø (halvblandinger). Når I opretter blandinger i Seeds4organic, skal I derfor altid angive den økologiske andel i blandingen (opgjort som vægt).

8.5.5.1 Foder-/græsblandinger

Der kan med fordel for foderblandinger angives en procentandel af frø for hver enkelt art og sort i blandingen, uanset om der er tale om økologiske. Dette for at gøre det lettere for primærproducenterne at gennemskue, om den enkelte blanding kan anvendes til at opfylde de økologiske sædskiftekrav. Sædskiftekravene er beskrevet i afsnit 8.5.4.

8.5.5.2 Halvblandinger

Ved halvblandinger forstås blandinger, hvor minimum 70 pct. af blandingen er økologiske frø. For at økologiske producenter må anvende de såkaldte "halvblandinger", skal halvblandingerne være oprettet i Seeds4organic.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø skal registrere halvblandingen i Seeds4organic, førend den må anvendes af økologiske primærbedrifter. Til beslutning af om halvblandingen kan godkendes, vil det blive vurderet, om der indgår sorter eller arter, som er tilgængelige i renbestand i OrganicXseeds, samt om blandingen er sammensat med den højst mulige økologiandel. Såfremt der indgår arter, som kan fås i renbestand i OrganicXseeds, skal I, som leverandør medsende begrundelse og dokumentation for, hvorfor det tilgængelige materiale fra OrganicXseeds, ikke er anvendt i blandingen. Når Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har vurderet sammensætningen i halvblandingen og tilladt, at halvblandingen indeholder ikke-økologiske frø, vil halvblandingen fremgå i OrganicXseeds. Herefter kan økologiske primærbedrifter anvende blandingen, uden at de skal søge om individuel tilladelse for de ikke-økologiske komponenter i blandingen.⁹⁸

Følgende dokumentation kan med fordel fremgå af jeres label på emballagen:

- om der er tale om en halvblanding, der er oprettet og godkendt i Seeds4organic
- om der er tale om en kulstoflagrende og/eller bælgafgrøde
- andelen af små-/storfrøede bælgplantefrø (opgjort som antallet af frø i blandingen)
- økologiandelen i procent (opgjort som vægtprocent)

8.5.5.3 Efterafgrødeblandinger

Hvis der oprettes tilbud under "afgrøden" efterafgrødeblandinger i Seeds4organic, er disse opdelt i sortsgrupperne pligtige og frivillige. For at en efterafgrødeblanding kan godkendes under sortsgruppen "pligtige", skal den opfylde efterafgrødekravene, dette vil blive kontrolleret i forbindelse med gennemgangen af tilbuddet i Seeds4organic. Hvis blandingen ikke opfylder kravene til pligtige efterafgrøder, vil blandingen blive placeret i sortsgruppen "frivillige".

8.6 OBS-punkter i forhold til de økologiske primærbedrifter

Mulighederne for at søge tilladelser til at anvende ikke-økologisk planteforneringsmateriale er under udfasning, og adgangen til at få dispensation til at bruge ikke-økologisk materiale vil udløbe senest den 31. december 2036.⁹⁹ Derfor er det vigtigt, at der hele tiden bliver udbudt flere egnede økologiske sorter.

⁹⁸ ØFO bilag II, del I, 1.8.5.3 og 1.8.5.1

⁹⁹ ØFO bilag II, del I, pkt. 1.8.6. litra g.

Frem mod den 31. december 2036 kan I dog under særlige omstændigheder få tilladelse til at anvende ikke-økologisk planteformeringsmateriale til at producere økologisk planteformeringsmateriale (en såkaldt "tilladelse iht. pkt. 1.8.6."). Forudsætningen for at få en tilladelse iht. pkt. 1.8.6. er bl.a., at det ikke er muligt at fremskaffe økologisk planteformeringsmateriale eller omlægningsplanteformeringsmateriale.¹⁰⁰ I perioder, hvor der ikke er økologisk planteformeringsmateriale til rådighed, har de økologiske primærproducenter ikke pligt til at anvende f.eks. økologisk udsæd. Men i en sådan situation skal de økologiske primærproducenter stadig søge om tilladelse til at anvende ikke-økologisk udsæd, og det er derfor vigtigt, at I udsteder en ordrebekræftelse til økologen, så snart det ikke-økologiske frø mv. er bestilt. Af ordrebekræftelsen skal fremgå både bestillingsdato og aftalt leveringsdato.

For frø, der er bestilt i en periode, hvor der er midlertidig tilladelse til at anvende ikke-økologiske frø, skal leveringen ske inden tidspunktet, hvor det økologiske frø kommer på markedet. Det er derfor vigtigt for økologen, at både dato for bestilling og dato for aftalt levering fremgår af ordrebekræftelsen.

Det skal altid fremgå af jeres faktura til økologen, at det ikke-økologiske materiale er ubejdsset.¹⁰¹

8.6.1 Frøplanter

Hvis I producerer frøformede småplanter (frøplanter) til økologiske producenter, skal disse produceres i overensstemmelse med de økologiske produktionsregler. Det er muligt at søge om tilladelse til at anvende ikke-økologiske frø, hvis det er nødvendigt.

Hvis der er tale om etårige frøplanter, skal økologiske producenter anvende økologiske småplanter (se tabel 8.1), og hvis de køber dem af en anden virksomhed, skal denne virksomhed være certificeret til økologi.

Hvis der er tale om flerårige småplanter (både frøplanter og vegetativt formerede småplanter), er det muligt for økologiske producenter at søge tilladelse til at anvende ikke-økologiske flerårige frøplanter, hvis det materiale, de ønsker at anvende, ikke fremgår af databasen.

Hvis I udbyder økologiske frøplanter, kan I registrere dem i Seeds4organic, med henblik på at udbuddet vises i OrganicXseeds.

8.7 Virkemidler for øget udbud af økologisk planteformeringsmateriale

Idet mulighederne for at økologiske primærbedrifter kan søge tilladelser til at anvende ikke-økologisk planteformeringsmateriale er under udfasning, og adgangen til at få dispensation vil derfor udløbe senest den 31. december 2036.¹⁰² Med henblik på at øge produktionen og markedsføringen af økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale frem mod 31. december 2036 arbejder Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø med specialistgrupper, varslingslister og ækvivalenslister. Dette er beskrevet nærmere i og vejledningen til økologisk jordbrugsproduktion afsnit 16.7.

8.7.1 Specialistgrupper

Til at understøtte Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's løbende vurdering af, om udbuddet af det tilgængelige økologiske planteformeringsmateriale er tilstrækkeligt, har vi oprettet en række vejledende specialistgrupper, bestående af både interne og eksterne deltagere.

¹⁰⁰ ØFO bilag II, del 1, pkt. 1.8.6. første del sammenholdt med pkt. 1.8.2.

¹⁰¹ (EU) 2021/2119 artikel 2, stk. 1 litra b og c, jf. (EU) 2021/771 artikel 1, stk. 5, litra 1

¹⁰² ØFO bilag II, del 1, pkt. 1.8.6. litra g.

Formålet med de vejledende specialistgrupper er, at de skal understøtte Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i arbejdet med at vurdere, hvorvidt det udbudte planteformeringsmateriale inden for arten, underarten og sortsgupperne, er tilstrækkeligt både kvalitativt og kvantitativt i forhold til at understøtte økologiske primærbedrivers behov. I kan læse mere i [Kommissorium om vejledende specialistgrupper på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside](#).

8.7.2 Ækvivalenslister

For at hjælpe økologiske primærbedrifter med at finde relevant økologisk planteformeringsmateriale i stedet for ikke-økologisk planteformeringsmateriale, vil Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø med hjælp fra specialistgrupperne inden for de specifikke arter/underarter /sortsgrupper lave ækvivalenslister, som er en oversigt over sammenlignelige sorter. Vi vil løbende udvide listerne med flere arter. Hvis økologiske bedrifter søger om at anvende en ikke-økologisk sort, hvor en økologisk sort med sammenlignelige egenskaber er tilgængelig i databasen, vil vi som udgangspunkt ikke kunne give en tilladelse til brug af ikke-økologisk planteformeringsmateriale.

Vi arbejder løbende på at oprette ækvivalenslister.

8.7.3 Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's varslingsliste

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har oprettet en varslingsliste, som er en liste, over arter/sortsgrupper, hvor vi forventer, at udbuddet indenfor de nærmeste par år vil være tilstrækkeligt til, at der ikke længere vil være behov for at anvende ikke-økologisk materiale.

Formålet med listen er at give både leverandører og landbrugere mulighed for at forberede sig på den nye situation, samt skabe et overblik for leverandørerne til at øge udbuddet af økologisk planteformeringsmateriale.

8.8 Fremavl og andre aftaler

En certificeret virksomhed, der anmelder et parti økologisk sædekorn, markfrø eller grøntsagsfrø til markkontrol efter de til enhver tid gældende bekendtgørelser om henholdsvis sædekorn, markfrø og grøntsagsfrø, skal i anmeldelsen angive navn, adresse og certificeringsnummer på de certificerede økologiske jordbrugere, der forestår fremavlens.¹⁰³

Som virksomhed skal I være opmærksom på følgende: Hvis I får produceret råvarer på kontrakt af en økologisk primærproducent til forarbejdning hos jer, og ejerskabet til produktet, hele vejen fra frø til det endelige produkt, ligger hos jer, er det ikke nødvendigt, at udsæden er certificeret. Dyrkningen sker som en tjenesteydelse/lønproduktion, og primærproducenten betaler ikke for udsæden, og I som virksomhed betaler ikke for den høstede råvare. I stedet betaler I for tjenesteydelser, i form af markkapacitet, dyrkning og arbejdstid. Primærproducenterne skal være opmærksomme på, at der kan være krav om licensbetaling, hvis sorten er plantenyhedsbeskyttet. Endvidere skal primærproducenten altid kunne fremvise fyldestgørende dokumentation for indgåede aftaler.¹⁰⁴

¹⁰³ Økologibekendtgørelsen §18

¹⁰⁴ ØFO artikel 39, stk 1, litra a og b

9. Gødning, jordforbedringsmidler, voksemedier, afgasset biomasse m.v. til økologisk produktion

Dette kapitel vedrørende gødning, jordforbedringsmidler og voksemedier samt biogas er opdelt i fire dele: 1) Økologisk gødning og jordforbedringsmidler, 2) Ikke-økologisk gødning og jordforbedringsmidler mv., 3) Biogas samt 4) Videresalg af gødning fra udlandet.

Hovedreglen er, at der skal anvendes økologisk gødning i den økologiske produktion. Kun i de tilfælde, hvor den primære økologiske bedrift ikke kan dække behovet for gødning gennem økologiske produkter, kan der anvendes tilladte, ikke-økologiske produkter jf. denne vejlednings bilag 2.¹⁰⁵

Det er landbrugers ansvar at sikre, at de produkter, der bliver anvendt på den økologiske bedrift, er i overensstemmelse med økologireglerne. Derfor skal de vide, hvad deres gødningsprodukter består af.

9.1 Salg og produktion af økologisk gødning, jordforbedringsmidler, næringsstoffer

I som virksomheder kan kun sælge gødningsprodukter som økologiske, hvis produktet består af certificerede, økologiske produkter, og I samtidig selv har en økologicertificering. Hvis I sælger produkter, der er en blanding af økologiske produkter og tilladte, ikke-økologiske produkter, der fremgår af denne vejlednings bilag 2, kan produkterne aldrig sælges som økologiske.

Til fremstilling af økologisk gødning, jordforbedringsmidler og næringsstoffer må der udelukkende tilsættes økologisk husdyrgødning og andre økologiske organiske produkter.¹⁰⁶ Samtidig skal produktionen følge de generelle retningslinjer for økologisk produktion, som er beskrevet i denne vejledning, samt generel lovgivning om produktion og salg af gødning. Når gødningen er økologisk, kan den mærkes med Ø-mærket og sælges som økologisk¹⁰⁷. Læs mere om mærkning i kapitel 14.

Økologisk gødning kan mærkes med Ø-mærket, men ikke med EU-logoet.

9.2 Salg af tilladt, ikke-økologisk gødning, jordforbedringsmidler og voksemedier

9.2.1 Ikke-økologisk gødning

Økologireglerne indeholder en liste over tilladte, ikke-økologiske gødningsstoffer, jordforbedringsmidler og næringsstoffer, som økologiske primærbedrifter undtagelsesvist kan bruge (bilag 2). Denne liste indeholder også retningslinjer for gødningernes sammensætning, anvendelse samt økologiske primærbedrifters krav til dokumentation.

¹⁰⁵ ØFO bilag II, del I, 1.9.3

¹⁰⁶ Økologibekendtgørelsen § 42

¹⁰⁷ Økologibekendtgørelsen § 42

Hvis I som virksomhed ønsker, at jeres ikke-økologiske gødning skal kunne bruges i økologisk jordbrugsproduktion, skal I derfor være opmærksomme på økologireglerne. Hvis jeres gødning overholder generel lovgivning og økologireglerne, kan I mærke jeres gødning f.eks. på denne måde: "Ikke-økologisk gødning der kan anvendes i økologisk jordbrugsproduktion jf. EU 2018/848" eller "produktet er tilladt til anvendelse i økologisk jordbrugsproduktion jf. (EU) 2018/848".¹⁰⁸ Læs mere om mærkning i kapitel 14.

Det er muligt at kontakte Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets økologiadministration for specifik hjælp til forståelse af bilag II, f.eks. om en eller flere specifikke ingredienser svarer til produkter/stoffer oplistede i bilag II. Styrelsen kan dog ikke vurdere produktets ingredienslister som helhed, ligesom Styrelsen ikke har en national regulering, der understøtter udstedelse af egentlige godkendelsesdokumenter eller certifikater. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets vurdering af enkelt ingredienser er ikke det samme som en godkendelse, og det er derfor heller ikke tilladt at mærke produktet som "godkendt til økologisk produktion". Produktet kan i stedet mærkes med "Ikke-økologisk gødning der kan anvendes i økologisk jordbrugsproduktion jf. EU 2018/848" eller "produktet er tilladt til anvendelse i økologisk jordbrugsproduktion jf. (EU) 2018/848".

For at hjælpe jeres økologiske kunder, skal I sikre jer, at jeres gødninger er anmeldt og registreret retvisende i [gødningsfortegnelsen](#) på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets hjemmeside.

Økologiske primærbedrifter skal kunne dokumentere, hvad der er i den gødning eller det jordforbedringsmiddel, de anvender,¹⁰⁹ og hvorfor den er nødvendig at bruge.¹¹⁰ For en række gødningstyper og jordforbedringsmidler er det nødvendigt for økologen at få foretaget en jordbundsanalyse, bladanalyse eller tilsvarende, for at kunne dokumentere behovet. Eksempler herpå kan ses i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion bilag 2.1. Anvendelsen af gødningen må ikke føre til en overgødsning.

I økologisk jordbrugsproduktion må ikke-økologiske, uorganiske gødninger kun anvendes, når der er konstateret en mangel af et givent mikronæringsstof i afgrøden. Derfor er det i forhold til mærkningen meget vigtigt, at den ikke giver et fejlagtigt indtryk af, at gødningen kan anvendes uden særlige krav.

Når der er særlige krav til f.eks. oprindelsen eller grænseværdier for forurenende stoffer i gødningen eller jordforbedringsmidler, skal økologen dokumentere, at stoffet lever op til disse krav. For eksempel er der grænser for, hvor meget tungmetal, der må være i mange mikronæringsstofgødninger.

Hvis en økolog ønsker at anvende et gødningsprodukt, der f.eks. består af flere mikronæringsstoffer, skal planternes behov for samtlige mikronæringsstoffer i gødningen kunne dokumenteres. Ligeledes må tildelingen af produktet ikke medføre en overgødsning med et eller flere af stofferne.

9.2.2 Jordforbedringsmidler

Et jordforbedringsmiddel er jf. gødningsloven¹¹¹ defineret ved, at det ændrer jordens eller voksemediers fysiske, kemiske eller biologiske tilstand, og hvor virkningen ikke eller kun i ringe grad beror på et indhold af plantenæringsstoffer. I modsætning til gødning, som har et højt indhold af plantenæringsstoffer (særligt kvælstof), så er jordforbedringsmidler defineret ved, at de bidrager med en ændring af jords eller voksemediers fysiske, kemiske eller biologiske tilstand, hvor selve virkningen af jordforbedringsmidlet ikke eller kun i ringe grad beror på et indhold af plantenæringsstoffer. Et eksempel på et jordforbedringsmiddel kan f.eks. være pileflis. I tilfælde hvor der er tale om, at midlet er tilsat uorganisk gødning, skal

¹⁰⁸ ØFO artikel 31

¹⁰⁹ ØFO bilag II, del I, 1.12

¹¹⁰ ØFO bilag II, del II, 1.9.3

¹¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 16 af 4. januar 2017 af lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v. med senere ændringer

økologiske primærproducenter være opmærksomme på, at de skal overholde kravene beskrevet i bilag 2, samt at en tilsætning af gødning kan resultere i, at "jordforbedringsmidlet" ændrer status til "gødning".

Hvis I producerer jordforbedringsmidler med henblik på salg til økologisk jordbrugsproduktion, skal I sikre, at jordforbedringsmidlet lever op til økologireglerne. I skal være opmærksomme på, at der findes jordforbedringsmidler, som er registreret i [gødningsfortegnelsen](#), men hvor indholdet ikke er tilladt til anvendelse i økologisk produktion. I skal derfor altid orientere jer i bilag 2.

9.2.3 Kompost

Kompost har ikke sin egen særskilte kategori, men hører under enten "gødning" eller "jordforbedringsmiddel". Hvorvidt den falder i den ene eller anden kategori, afhænger af kompostens indhold. Hvis komposten bidrager med et højt indhold af plantenæringsstoffer herunder særligt kvælstof, vil den høre under gruppen af gødning. Hvis komposten derimod primært bidrager til ændring af jords eller voksemidlers fysiske, kemiske eller biologiske tilstand, og hvor selve virkningen af jordforbedringsmidlet ikke eller kun i begrænset grad beror på et indhold af plantenæringsstoffer, vil komposten betragtes som et jordforbedringsmiddel.

Figur 9-1 Kategorisering af kompost

9.2.4 Voksemedier til væksthproduktion

Økologisk dyrkning skal foregå i levende jord. Ved brug af færdigblandede voksemedier bør en økolog tilstræbe dette f.eks. ved, at voksemedier videst muligt kan sidestilles med økologisk jord.

Voksemedie til økologisk produktion kan f.eks. indeholde:

- Rent spagnum
- Ler som er udvundet fra undergrunden
- Stenmel, f.eks. vermikulit, pimpsten m.m.
- Kalk i en form som findes på positivlisten
- Gips (kun naturligt forekommende)
- Jord fra økologisk produktion
- Husdyrgødning, grøngødning eller andet organisk materiale fra økologisk produktion, f.eks. hampefibre, halm og pileflis

I særlige tilfælde, når det ikke er muligt at skaffe produkter jf. ovenstående, kan produkter fra bilag 2 anvendes.

Når I sælger voksemedier til brug i økologisk produktion, skal I kunne dokumentere, hvad mediet består af.¹¹² Ud over dette skal I oplyse produktets kvælstofindhold (total-N eller kg N pr. ton).

¹¹² ØFO artikel 39, stk. 1, litra a

9.2.5 Voksemedie og gødning til økologisk svampeproduktion

Hvis I producerer voksemedie til økologisk svampeproduktion, skal I være opmærksomme på, at disse medier kun må bestå af følgende bestanddele:¹¹³

- Økologisk, fast husdyrgødning og husdyrgødning fra produktionsenheder, der er under omlægning til økologi i deres andet omlægningsår
- Andre økologiske produkter af landbrugsoprindelse, som f.eks. halm, agar, ris, m.v.
- Tørv/ spagnum der ikke er kemisk behandlet
- Træ der ikke er behandlet med kemiske produkter efter fældning
- Mineralske produkter (bilag 2)
- Vand og jord

Hvis økologisk husdyrgødning eller husdyrgødning fra andet omlægningsår ikke er til rådighed, kan I undtagelsesvist anvende ikke-økologisk husdyrgødning. Andelen af ikke-økologisk husdyrgødning må ikke overskride 25 pct. af voksemediets samlede vægt før kompostering. De 25 pct. beregnes uden dækmateriale og uden tilsat vand.

9.2.6 Inerte medier til økologisk produktion

I økologisk produktion af spirer og spirelignende produkter skal voksemediet (forankringsmediet) være inert.¹¹⁴ Et inert medie indeholder ikke næringsstoffer og må heller ikke tilføres næringsstoffer. Eksempler på inerte medier er kokos- og hampemåtter, træsmuld (forudsat det er ubehandlet), halmsmuld, ren sphagnum, perlit, vermikulit m.fl. Listen er ikke udtømmende. I skal være opmærksomme på, at et inert medie kun kan genanvendes, så længe det ikke komposterer og derved frigiver næring til næste produktion.

Det inerte medie kan f.eks. være sammensat af økologisk inert materiale. Måtter af hamp eller kokos anses som inert materiale, da der ikke frigives næringsstoffer i dyrkningsperioden. Et inert medie må gerne være sammensat af flere inerte produkter, der fremgår af bilag 2.

9.3 Gødskning med afgasset biomasse fra biogasanlæg

Den gødning, som primære producenter bruger på økologisk dyrkede arealer, må kun indeholde økologiske produkter og produkter, der overholder reglerne jf. bilag 2. De må ikke indeholde GMO.¹¹⁵ Det gælder også, når produkterne har været igennem et biogasanlæg (afgasset biomasse). Afgasset biomasse, der for eksempel indeholder medicinrester eller slam fra et kommunalt rensningsanlæg, kan ikke anvendes af økologiske producenter. Det skyldes, at hverken medicinrester eller spildevandsslam står på bilag 2.

Økologiske primærbedrifter, der anvender afgasset biomasse, skal kunne dokumentere følgende overfor økologikontrol- len:

- Modtaget mængde biomasse
- Total-N eller kg N pr. ton biomasse
- Navn på leverandøren

Der skal også fremvises dokumentation for, hvilke biomasser der er indgået i biogasproduktionen, og hvem der har leveret dem.¹¹⁶ Denne information er afgørende for de økologiske primærbedrifter, da de risikerer en overtrædelse/ bøde/ nedklassificering, hvis de tilførte gødningsprodukter ikke overholder økologireglerne.

¹¹³ ØFO bilag II, del I, 2.1

¹¹⁴ ØFO betragtning nr. 30 og bilag II, del I, 1.3

¹¹⁵ ØFO artikel 11, stk. 1

¹¹⁶ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og ØFO bilag II, del I, 1.12 samt EU 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b

Afgasset biomasse fra et økologicertificeret anlæg kan have status som hel eller delvis økologisk. Det afhænger af, om Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har godkendt, at der indgår ikke-økologisk materiale i anlægget. Hvis et biogasanlæg er certificeret som delvist-økologisk, kan der skelnes mellem kvælstof af økologisk og ikke-økologisk oprindelse. Derved kan der beregnes en økologiprocent i den afgassede biomasse, som økologen modtager fra biogasanlægget.

På Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside findes en [liste over biogasanlæg](#), der er certificeret og/eller kan anvende kan levere afgasset biomasse til økologiske producenter. I kan henvende jer til os, hvis I gerne vil på listen.

9.3.1 Gødskning med ikke-økologisk afgasset biomasse

Afgasset biomasse fra et anlæg, der ikke er certificeret som økologisk, vil altid have status som ikke-økologisk gødning. Det betyder, at der skal foreligge præcis dokumentation for indholdet i biomasse fra et ikke-økologisk eller delvist økologisk biogasanlæg.¹¹⁷ Alle bestanddele skal være i overensstemmelse med bilag 2, og det er derfor ikke tilstrækkeligt, hvis der f.eks. kun er oplyst at "den anvendte biomasse er tilladt til økologisk planteproduktion".

Oplysningerne fra leverandøren af afgasset biomasse skal indeholde følgende informationer, for at økologen har den fornødne dokumentation, og for at sporbarheden er fuldstændig:¹¹⁸

- Bruttoliste over anvendte biomasser
- Præcis beskrivelse af biomasserne, så det kan afgøres, om biomasserne er i overensstemmelse med bilag 2. Begreber som f.eks. "biomasse 230" skal beskrives, så en lægmand kan forstå det, ligesom f.eks. også "prøvelæs" skal uddybes
- Leverandør og leveret mængde, kvælstofindhold (total-N eller kg N pr. ton) samt, hvor stor en andel af kvælstoffet, der kommer fra ikke-økologiske biomasser
- Anden relevant dokumentation, f.eks. datablade, bekræftelse af GMO-frihed

9.3.2 Hvad skal leverandører af ikke-økologisk afgasset biomasse være særligt opmærksomme på?

Det er et krav, at der skal sikres sporbarhed i alle faser af produktionen.¹¹⁹ Det betyder, at der skal være overensstemmelse mellem produktets etikette og faktura, så det er muligt for økologikontrollen at spore produkterne tilbage til leverandør og producent. Følgende information skal fremgå af produktets etikette og/eller faktura: Kvælstofindhold (total-N eller kg N pr. ton), økologisk status og information om hvad produktet er lavet af (f.eks. økologisk pileflis og økologisk hønssemøg).

Hvis I som producent af afgasset biomasse, leverer afgasset biomasse til økologiske primærbedrifter, og anvender fortrolige biomasser, skal de nødvendige informationer ift. økologikontrollen sendes direkte til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Listen over de anvendte biomasser vil blive vurderet, og biogasproducenten vil modtage svar om, hvorvidt der kan leveres til økologiske producenter. Henvendelse kan ske på jordbrugskontrol@lbst.dk, att. Økologiadministrationen. Økologen, der modtager den afgassede biomasse, kan herefter få oplyst fra både leverandøren og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, om den afgassede biomasse opfylder økologireglerne.

¹¹⁷ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a

¹¹⁸ (EU) 2021/2119 artikel 2, stk. 1, litra b og c, jf. (EU) 2021/771 artikel 1, stk. 1, stk. 4 og stk. 5

¹¹⁹ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og (EU) 2021/2119 artikel 2, stk. 1, litra b

Det anbefales, at informationerne er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i hænde, inden der leveres afgasset biomasse til økologen. På den måde sikres det dels, at der ikke er nogen, der kommer i klemme ift. en eventuel leverance af afgasset biomasse med ikke-tilladte biomasser, og dels at kontrollørerne har adgang til informationerne i forbindelse med økologikontrollen.

Hvis I som producent af afgasset biomasse ønsker at levere afgasset biomasse til økologiske primærbedrifter, men har anvendt biomasser, der ikke er i overensstemmelse med bilag 2, er det nødvendigt, at der går mindst én opholds-/gen-nemløbstid for biomasse på anlægget, før den afgassede biomasse anvendes til udspreddning på økologiske arealer. Husk altid at stoppe leverancen til økologiske primærbedrifter, hvis den afgassede biomasse indeholder ikke-tilladte biomasser. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø skal informeres straks i tilfælde af, at der anvendes biomasser, som ikke fremgår af bilag 2.¹²⁰

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø opfordrer til, at information om ændringer ift. en eventuel bruttoliste over anvendte biomasser indsendes løbende, så kontrollen hos økologiske bedrifter kan forløbe så nemt som muligt.

9.3.2.1 Særlige forhold vedrørende gødning fra jordløse husdyrbrug

I økologisk jordbrugsproduktion må der som udgangspunkt ikke anvendes gødning fra jordløse husdyrbrug. Et husdyrbrug betragtes som jordløst, hvis det ikke har marker til rådighed for produktion af afgrøder eller spredning af gødning enten direkte eller via en skriftlig samarbejdsaftale med en landbruger.¹²¹ Et husdyrbrug betragtes ikke som jordløst, hvis der er indgået samarbejdsaftaler om afsætning af gødning til et biogasanlæg. Derved kan biomassen også leveres til økologisk jordbrug.

9.3.3 Bilag ved salg af afgasset biomasse til økologiske producenter

Økologiske primærbedrifter skal opbevare dokumentation for hver gang, der modtages gødning, herunder også afgasset biomasse.¹²²

Dokumentationen skal indeholde oplysninger om:

- Dato for overførsel
- Hvem gødningen kommer fra
- Gødningstype
- Mængde
- Kvælstofindhold (total-N eller kg N pr. ton)
- Gødningens økologiske/ikke-økologiske status.

Dokumentation kan for eksempel være en faktura, B1-skema eller kvittering på overført gødning. I kan finde skemaet [Kvittering for overførsel af husdyrgødning](#) på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside.

Det accepteres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, hvis der laves udtræk fra f.eks. Gødningsportalen eller andet relevant styringssystem som dokumentation for levering, hvis der sker løbende leveringer henover året.

¹²⁰ ØFO artikel 27, litra d

¹²¹ ØFO bilag II, del II, 1.1

¹²² ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og b samt bilag II, del I, pkt. 1.9.4 og økologibekendtgørelsen § 13, jf. økologibekendtgørelsen § 35

9.3.4 Produktion af økologisk og delvist økologisk afgasset gødning

Hvis I vil drive et økologisk biogasanlæg og sælge afgasset biomasse, skal I certificeres som økologisk virksomhed. Det betyder, at hvis I har anlægget på jeres økologiske bedrift, skal I også økologificeres som virksomhed. Jeres bedrift og virksomhed vil herefter som udgangspunkt blive kontrolleret samtidigt.

Som udgangspunkt skal biomassen, I bruger i anlægget, være fremstillet af materiale fra dyr og planter, der er økologiske eller er begyndt omlægning til økologisk produktion. Den afgassede biomasse kan da bruges som økologisk gødning.

I særlige tilfælde kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø godkende, at afgasset biomasse fra et økologificeret anlæg kan betragtes som delvist økologisk. Det sker i de tilfælde, hvor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har udført en konkret vurdering af anlægget og fordelingen af den økologiske og ikke-økologiske andel af biomassen. Hvis et biogasanlæg er certificeret som en økologisk virksomhed, kan der skelnes mellem kvælstof af økologisk og ikke-økologisk oprindelse. Derved kan der udregnes en økologiprocent.

Økologisk og delvist økologisk afgasset biomasse, der har været forarbejdet i et separationsanlæg, kan bruges i økologisk produktion, hvis separationsmetoden på forhånd er godkendt af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Hvis I ønsker at anvende materiale fra ikke-økologiske arealer, kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø anerkende en omlægningsperiode med tilbagevirkende kraft, såfremt arealet er underlagt et officielt Landdistriktsprogram eller kan anerkendes som et landbrugs- eller naturareal, der i en periode på mindst tre år ikke er behandlet med produkter, der ikke er tilladt i økologisk produktion.¹²³ Afgrøden fra arealet kan da blive sidestillet med en økologisk afgrøde. I skal have modtaget tilladelsen, før I bruger afgrøden i biogasanlægget.

I skal dokumentere indholdet af kvælstof ved en analyse af den afgassede biomasse. I skal også altid kunne dokumentere status, mængden og typen af produkter, der er indgået i biogasproduktionen.¹²⁴ Alle ikke-økologiske produkter, der er indgået i biogasproduktionen, skal fremgå af bilag 2. De betingelser for brug og krav til dokumentation, som fremgår af bilag 2, skal opfyldes, og produkterne skal altid være GMO-fri.

Hvis I har behov for at supplere biomassen med ikke-økologiske mikronæringsstoffer eller enzymbaserede produkter for at opretholde forgæringsprocessen, skal I kunne dokumentere dette behov samt føre fortegnelse over anvendte mængder.¹²⁵ Mikronæringsstofferne skal desuden fremgå af økologivejledningens bilag 2.¹²⁶ For både mikronæringsstoffer og enzymer gælder, at de skal være GMO-fri og følges af en GMO-frihedserklæring.¹²⁷ På nuværende tidspunkt er det vurderet, at enzymer kan anvendes i produktion af afgasset biomasse. Enzymer kan dog som udgangspunkt kun anvendes, når der er et teknologisk behov, f.eks. at sikre en effektiv nedbrydning af plantefibre og forhindre overskumning, og kun såfremt anvendelsen holdes til et absolut minimum.

Hvis I vil bruge produkter eller biprodukter af f.eks. soja, raps og majs som gødning eller jordforbedring, skal I have dokumentation for, at de ikke indeholder genetisk modificeret materiale.¹²⁸ Erklæringen kan og vil typisk fremgå af følgesedlen eller fakturaen. I kan også bruge blanketten [Sælgers erklæring om GMO-frihed](#) på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside.

¹²³ ØFO artikel 10, stk. 3, litra a og b

¹²⁴ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a

¹²⁵ ØFO artikel 7, litra b

¹²⁶ ØFO artikel 24

¹²⁷ ØFO artikel 24

¹²⁸ ØFO artikel 11, stk. 4

Til aktivering af kompost kan der anvendes præparater på basis af mikroorganismer og planter.¹²⁹ Disse præparater må ikke indeholde eller være afledt af genetisk modificerede organismer.¹³⁰ Mikroorganismepreparater kan også bruges til at forbedre jordens almindelige tilstand eller forekomsten af næringsstoffer.¹³¹ I produktionen af afgasset biomasse betyder det, at der foreløbig kun kan anvendes produkter på basis af mikroorganismer, herunder også enzymbaserede produkter.

Hvis I bruger glycerin i anlægget, skal den være af vegetabilsk oprindelse jf. bilag 2, og ligesom andre GMO risikoprodukter, skal I have dokumentation for GMO-frihed.¹³² Denne bekræftelse af at produktet ikke indeholder GMO (er GMO-frit/non-GMO), vil typisk fremgå af faktura og følgesedel, samt evt. produktblad. I kan også bruge blanketten [Sælgers erklæring om GMO-frihed](#).

Når det kan dokumenteres, at råvaren, der anvendes til at producere den vegetabiliske glycerin, er af EU-oprindelse, er det muligt at anvende denne glycerin, uden at skulle fremvise GMO-frihedserklæring. Dette gælder også for f.eks. madolier. Den eneste undtagelse er, hvis glycerinen er produceret af majs, der er dyrket i Spanien og Portugal, da der dyrkes GMO-majs i disse to lande. Her vil der fortsat være krav om, at kunne fremvise GMO-frihedserklæring. Såfremt det besluttes i EU-regi, at der må dyrkes GMO-afgrøder i andre medlemslande, vil kravet til GMO-frihedserklæring også omfatte disse afgrøder og deres oprindelseslande.

Hvis I sælger eller videregiver den afgassede biomasse, skal I være opmærksom på reglerne for mærkning af gødning, se afsnit 14.7.

I tabel 9.1 findes en samlet oversigt over krav til input og dokumentation ved brug af afgasset biomasse og drift af et økologicertificeret anlæg. I skal i øvrigt være opmærksom på de generelle regler for biogasproduktion og brug af biomasse, for eksempel krav til hygiejne.

¹²⁹ ØFO Bilag II, del II, 1.9.7

¹³⁰ ØFO artikel 11, stk. 1

¹³¹ ØFO bilag II, del II, 1.9.6

¹³² ØFO artikel 5, litra f, pkt. iii og artikel 11, stk. 1 og 4

Table 9.1 Oversigt over krav til input og dokumentation ved brug af afgasset biomasse og drift af henholdsvis et økologisk, delvist økologisk og ikke-økologisk anlæg. *Afgasset biomasse kan kun betragtes som økologisk eller delvist økologisk, hvis anlægget er certificeret, dvs. at anlægget er en del af en økologisk virksomhed eller bedrift.

Når I producerer biogas/afgasset biomasse			
	Rent økologisk* <i>(Anlægget skal være økologicerteret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø)</i>	Delvist økologisk * <i>(Anlægget skal være økologicerteret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø)</i>	Ikke-økologisk, men baseret på bilag 2-produkter og kan anvendes af økologiske producenter <i>(Anvendte biomasser kan på forhånd være anerkendt af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø)</i>
Hvad må der være i?	Husdyrgødning og organisk materiale fra økologisk produktion (omfatter dyr og planter under omlægning) Glycerin eller lignende vegetabilsk rest uden N. Husk at det skal være GMO-frit eller med EU-oprindelsesland for råvaren.	Husdyrgødning og organisk materiale fra økologisk produktion (omfatter dyr og planter under omlægning) Glycerin eller lignende vegetabilsk rest uden N. Husk at det skal være GMO-frit eller med EU-oprindelsesland for råvaren. Alt fra bilag 2.	Husdyrgødning og organisk materiale fra økologisk produktion (omfatter dyr og planter under omlægning) Glycerin eller lignende vegetabilsk rest uden N. Husk at det skal være GMO-frit eller med EU-oprindelsesland for råvaren. Alt fra bilag 2.
Hvad skal I dokumentere?	Bilag for indgangsprodukter og leverandører. Salgsbilag med N-analyseværdi.	Bilag for indgangsprodukter og leverandører. Salgsbilag med N-analyseværdi og andel af økologisk og ikke-økologisk N. Brev fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om at den delvise status er accepteret. Evt. bekræftelse på GMO-frihed.	Bilag for indgangsprodukter og leverandører. Salgsbilag med N-analyseværdi. Evt. bekræftelse på GMO*-frihed. Brev fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om at den delvise status er accepteret.

9.4 Videre salg af gødning

Hvis I som virksomhed køber gødningsprodukter i udlandet med henblik på videre salg, skal I sikre jer, at gødningen udelukkende er produceret af produkter, der fremgår af bilag 2. Derudover skal I være opmærksomme på, at gødningsprodukter, der markedsføres som "organic", "bio" og lignende, kan være sammensat af organiske produkter, som ikke er økologiske produkter, men alene produkter, der fremgår af bilag 2. Produkter fra udlandet kan eksempelvis være mærket med følgende beskrivelse, som henviser til bilag 2: "meets the criteria of standards on inputs (based on EEC 2018/848 Annex II)". Læs mere om mærkning i kapitel 14.

10. Produktion af foder til økologiske husdyr og akvakultur

Dette kapitel indeholder en gennemgang af foderproduktion til hhv. husdyr og akvakultur og de særlige forhold, der vedrører disse to. Kapitlet indeholder også en gennemgang af den nødvendige egenkontrol ved foderproduktion samt information om, hvordan I skal forholde jer, hvis jeres økologiske produkt af en eller anden grund mister status.

10.1 Produktion af foder til økologiske husdyr

Som udgangspunkt skal økologiske husdyr fodres med økologisk foder og foder, der er produceret i overensstemmelse med den økologiske produktionsmetode samt foder, der ikke er økologisk, men er tilladt i økologi.¹³³ Økologiske unge grise og ungfjerkræ må desuden fodres med en andel ikke-økologisk foder¹³⁴. Der gælder således forskellige bestemmelser for foder til de to kategorier af husdyr, hvor der er forskellige muligheder for at bruge ikke-økologiske foderstoffer. I dette afsnit forklarer vi, hvad I skal være opmærksomme på i den forbindelse.

Til foder for alle økologiske husdyr gælder det, at:¹³⁵

- hvis det ikke er tilgængeligt økologisk, kan der anvendes op til 1 pct. ikke-økologiske krydderier, urter eller melle, f.eks. som bindemiddel i sliksten.¹³⁶
- der kun må anvendes de fodermidler, herunder fodermidler af mineralsk oprindelse, som I finder i bilag 3 under de betingelser, der fremgår heraf.
- der kun må anvendes de fodertilægsstoffer, I finder i bilag 3.

Foderstoffer til økologisk produktion må ikke være fremstillet ved brug af kemiske opløsningsmidler. Det er derfor ikke muligt at anvende ikke-økologiske skrâprodukter som sojaskrå, rapsskrâ og solsikkekrâ, da de er ekstraheret med kemiske opløsningsmidler.¹³⁷

10.1.1 Foder til planteædere

Økologiske planteædere f.eks. kvæg, heste, får og geder må kun fodres med foder, der er produceret i overensstemmelse med den økologiske produktionsmetode.¹³⁸ Alt foder må være omlægningsafgrøde fra økologens egen bedrift, men hvis foderet indkøbes fra en virksomhed eller anden bedrift, må kun 25 pct. af foderet være fra omlægningsafgrøder.¹³⁹ Du må fodre med op til 100 % omlægningsfoder fra dine egne marker (dvs. foder høstet på egne andets års omlægningsarealer),

¹³³ ØFO artikel 6, litra m og artikel 8, litra a og b.

¹³⁴ ØFO bilag II, bel II, 1.9.3.1, litra c, bilag II, del II, 1.9.4.2, litra c og (EU) 2021/1165 bilag III, del A, nr. 2.

¹³⁵ ØFO artikel 24 og bilag II, del II, 1.4.1, litra i og (EU) 2021/1165, bilag III, del A og B.

¹³⁶ ØFO artikel 24 og (EU) 2021/1165, bilag III, del A, nr. 2

¹³⁷ ØFO artikel 24 og bilag II, del V, 2.2 og (EU) 2021/1165, bilag III, del A, nr. 2

¹³⁸ ØFO artikel 6, litra m samt bilag II, del II, 1.4.1, litra a og b

¹³⁹ ØFO bilag II, del II, 1.4.3.1, litra a.

men hvis du indkøber omlægningsfoder fra andre virksomheder eller bedrifter, må det udgøre op til 25 % per kalenderår.¹⁴⁰ Du kan desuden bruge visse foderafgrøder fra dine egne førsteårs omlægningsarealer og fra første års omlægningsarealer med lejet græsningsret med op til 20 % per år, af den samlede foderration per dyr per år, hvis ¹⁴¹; a) Foderet er høstet på permanente græsarealer eller arealer med flerårige foderplanter (f.eks. græs, græsblandinger og lucerne), eller b) Foderet er proteinafgrøder (bælgsæd, herunder f.eks. ærter, hestebønner, sødlupin eller blandinger af korn og bælgsæd), der er sået efter marken er begyndt omlægning. Du skal desuden være opmærksom på, at den samlede andel af indkøbt omlægningsfoder og foder fra egne første års omlægningsarealer højst må udgøre 25 % af foderplanen.

Der er krav om, at 60 pct. af det samlede foder til økologiske planteædere f.eks. kvæg, heste, får og geder skal komme fra økologens egen bedrift¹⁴². Vær opmærksom på at andelen af økologisk foder fra 2024 hæves til 70 pct. Kan kravet ikke opfyldes, kan der indkøbes foder produceret i samme region (danske fodermidler). Bedrifter med planteædere opfylder hovedsageligt dette krav via grovfodertildeling og ikke indkøbt foder. I nogle situationer kan de økologiske producenter få brug for at indkøbe foder, hvor de i så fald skal dokumentere, at foderet kommer fra Danmark.

I vitamin- og mineralblandinger til kvæg, heste, får og geder skal bærestoffer af landbrugsoprindelse være økologiske (eksempelvis økologisk klid og strømel). Det er også muligt at anvende mineralske fodermidler, der er tilladt i økologisk produktion, som bærestoffer.

10.1.2 Foder til svin op til 35 kg og ungfjerkræ

Hvis det ikke er muligt at skaffe tilstrækkeligt økologisk proteinfoder, og dette er bekræftet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, må økologiske svin op til 35 kg og ungfjerkræ indtil 31. december 2025 fodres med op til 5 pct. ikke-økologisk proteinfoder.¹⁴³ Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø anser som udgangspunkt fjerkræ som værende ungfjerkræ indtil, fjerkræene er stabile i æglægning og vægt. Slagtefjerkræ er som udgangspunkt altid defineret som ungfjerkræ. De 5 pct. beregnes i tørstof over en periode på 12 måneder.

Bedrifter må indkøbe op til 25 pct. af deres foder fra omlægningsafgrøder, der er ingen begrænsning på, hvor meget foder fra omlægningsafgrøder, som bedrifterne må bruge, når det er fra deres egen bedrift.

Mel af fisk og andre dyr af akvatisk oprindelse fra bæredygtigt fiskeri kan anvendes efter betingelserne i bilag 3 som foder til svin og fjerkræ og skal ikke regnes med i de 5 pct. ikke-økologisk proteinfoder.

Ikke-økologiske foderstoffer af landbrugsoprindelse må indgå som bærestof i vitamin- og mineralblandinger til svin og fjerkræ, som en del af de 5 pct. ikke-økologisk proteinfoder.

Der er et selvforsyningskrav på 20 pct. for bedrifter med svin og fjerkræ.¹⁴⁴ Som foderproducenter kan I levere foder, der opfylder selvforsyningskravet, hvis I producerer økologisk foder til svin og fjerkræ med et indhold på mindst 20 pct. danske fodermidler. Procentdelen beregnes i tørstof opgjort pr. virksomhedsproduktionsenhed (p-nummer) på årsbasis. Indholdet af dansk produceret foder skal I kunne dokumentere i forbindelse med økologikontrollen. Selvforsyningskravet kan dokumenteres ved, at foderet skal være mærket med at have et indhold, så brugeren af foderet kan dokumentere, at kravet opfyldes via indkøbt foder.

¹⁴⁰ ØFO bilag II, del II, 1.4.1 litra a

¹⁴¹ ØFO bilag II, del II, 1.4.3.1, litra b

¹⁴² ØFO bilag II, del II, 1.9.1.1, litra a.

¹⁴³ ØFO bilag II, del II, 1.9.3.1, litra c samt bilag II, del II, 1.9.4.2, litra c

¹⁴⁴ ØFO bilag II, del II, 1.9.3.1, litra a

10.2 Produktion af foder til økologisk akvakultur

Hvis I producerer, behandler eller opbevarer foder til økologisk akvakultur, skal I overholde økologireglerne og foderet skal være i overensstemmelse med de økologiske produktionsregler for akvakultur. Vær opmærksom på, at foder til økologiske fisk ofte indeholder tilladte ikke-økologiske akvatiske produkter, og derfor altid skal mærkes med henvisning til økologi, og ikke kan mærkes som økologisk.¹⁴⁵

I økologisk akvakultur er det tilladt at anvende foderstoffer af animalsk og vegetabilsk oprindelse, der er i overensstemmelse med økologiforordningerne.

I må anvende fodertilsætningsstoffer, mineralske fodermidler samt øvrige fodermidler, hvis de er opført i økologiforordningerne, og hvis de opfylder de betingelser, der er fastsat deri.

Økologiforordningens positivlister over tilladte ikke-økologiske fodermidler er gengivet i denne vejledning i bilag 3.

Ifølge reglerne skal kødædende akvakulturdyr fodres ud fra nedenstående prioritering og foderet være sammensat i henhold til denne¹⁴⁶:

1. Økologisk foder fra akvakulturproduktion
2. Fiskemel og fiskeolie af slagteaffald fra økologisk akvakulturproduktion fremstillet af fisk, krebsdyr eller bløddyr.
3. Fiskemel og fiskeolie og fodermidler af fiskeoprindelse fremstillet af slagteaffald fra fisk, krebsdyr eller bløddyr, der er fanget med henblik på konsum i bæredygtigt fiskeri
4. Fiskemel og fiskeolie og fodermidler af fiskeoprindelse fremstillet af slagteaffald fra hele fisk, krebsdyr eller bløddyr, der er fanget i bæredygtigt fiskeri og ikke anvendes til konsum.
5. Økologiske fodermidler af vegetabilsk eller animalsk oprindelse; vegetabilsk materiale må ikke overstige 60 pct. af de samlede ingredienser

10.2.1 Foder til laks og ørreder

I foder til laks og ørreder må der tilsættes fodertilsætningsstoffet Astaxanthin, som det er angivet i bilag 3. Heraf fremgår det, at de skal stamme fra økologisk produktion som f.eks. skaller fra økologisk opdrættede krebsdyr inden for grænserne af deres fysiologiske behov. Hvis astaxanthin fra økologisk produktion ikke er tilgængelig, kan astaxanthin fra naturlige kilder anvendes som f.eks. astaxanthinrig *Phaffia rhodozyma*.

Det er anført, at indholdet skal være inden for grænserne af laks' og ørreders fysiologiske behov. Dette er som umiddelbart vurderet til at være i en mængde, som ikke må overstige en koncentration på 20 ppm.¹⁴⁷

10.2.2 Foder til karper og beslægtede arter, rejer og tropiske ferskvandsfisk

Karper og beslægtede arter, rejer, og tropiske ferskvandsfisk skal fodres med foder, der forekommer naturligt i damme og søer. Er der ikke nok af dette til rådighed, er det muligt at supplere med økologisk foder af vegetabilsk oprindelse, som så vidt muligt skal være dyrket på egen enhed eller tang. Akvakulturproducenten skal opbevare dokumentation for behovet for supplerende foder. Hvis det er nødvendigt med suppleringsfoder, må foderrationen til rejer af Penaeidaefamilien og ferskvandsrejer (*Macrobrachium* spp.) højst indeholde 25 pct. fiskemel og 10 pct. fiskeolie fra bæredygtigt fiskeri. Men foderrationens til gulhalet hajmalle (*Pangasius* spp.) højst må indeholde 10 pct. fiskemel eller fiskeolie fra bæredygtigt fiskeri.¹⁴⁸

¹⁴⁵ ØFO artikel 30, stk. 1 og 6

¹⁴⁶ ØFO bilag II, del III, 3.1.3.3,

¹⁴⁷ Rapport fra DTU Aqua

¹⁴⁸ ØFO bilag II, del III, 3.1.3.4.

10.2.3 Foder til økologisk yngel

Økologisk yngel kan fodres med fytoplankton og dyreplankton. Kolesterol kan, hvis det ikke er tilgængeligt fra økologisk produktion, stamme fra lanolin ved forsæbning, udskillelse og krystallisering bruges for at sikre rejer af Penaeidaefamilien og ferskvandsrejerers kvantitative ernæringsmæssige behov (*Macrobrachium* spp.) i videreopdrætsfasen og i tidligere udviklingsstadier i klækkerier og yngelopdrætsanlæg.¹⁴⁹

10.3 Egenkontrol i den økologiske foderproduktion

Producerer virksomheden økologiske foderstoffer, skal I sikre sporbarhed og forhindre sammenblanding med stoffer, der ikke er tilladt efter økologireglerne.¹⁵⁰ De nødvendige procedurer og medarbejderinstrukser jf. økologireglerne, skal være en del af jeres egenkontrollsystem efter HACCP-principperne¹⁵¹ (Hazard Analysis and Critical Control Points).

Et egenkontrollsystem efter HACCP-principperne bygger på en risikoanalyse og fastlæggelse af kritiske kontrolpunkter. Der skelnes mellem syv forskellige generelle HACCP-principper:

Princip 1	Hele produktionsprocessen skal analyseres for mulige risikofaktorer fra varemottagelse til levering af slutproduktet. Mulige risikofaktorer identificeres, og forebyggende foranstaltninger iværksættes.
Princip 2	Risikofaktorer, der ikke umiddelbart kan afhjælpes, fastlægges som kritiske kontrolpunkter.
Princip 3	Fastsætte målepunkter for overvågning og styring af kritiske kontrolpunkter.
Princip 4	Overvågningssystem etableres til overvågning af de kritiske kontrolpunkter.
Princip 5	Korrigerende handlinger fastlægges for de tilfælde, hvor der er afvigelser i kritiske kontrolpunkter f.eks. i dokumentation eller fund af ikke-tilladte stoffer i økologisk produktion, og det skal besluttes, hvad der skal ske med de pågældende produkter.
Princip 6	Procedurer til godkendelse af egenkontrollsystemet etableres til sikring af systemets effektivitet, løbende opdatering og udvikling, både løbende og når f.eks. dele af produktionsprocessen ændres.
Princip 7	Et dokumentationssystem etableres til dokumentation af kontrollen af de kritiske kontrolpunkter med tilhørende procedurer.

I skal gennemgå hele den økologiske produktionsproces fra varemottagelse til levering af slutproduktet både ved hjælp af procesflowdiagrammer og ved gennemgang på stedet. Ved områder som f.eks. varemottagelse, intern transport, oplagring, regnskabsføring, mærkning etc. skal I analysere, hvorvidt der er risiko for:

- Sammenblanding af foderstoffer der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, og ikke-økologiske foderstoffer
- Iblanding eller overslæb af ikke-tilladte stoffer
- Tab af sporbarhed af foderstoffer, produceret efter den økologiske produktionsmetode
- Forveksling af ikke-økologiske foderstoffer med økologiske foderstoffer, omlægningsfodermidler eller foderstoffer bestemt til den økologiske produktion

I skal i procesdiagrammet (flow) oplyse, hvor i processen der til- og fragår økologiske foderstoffer, omlægningsprodukter og ikke-økologiske foderstoffer. I skal også oplyse om proceduren for genanvendelse af foderstoffer, herunder også foder-tilsætningsstoffer samt smuld fra filtre, rest- og returvarer mv. I skal i analysen især lægge vægt på de led i produktionsprocessen, hvor I benytter de samme maskiner, produktions- og transportanlæg i den økologiske og ikke-økologiske produktion.

¹⁴⁹ (EU) 2021/1165, Bilag III, del A, 2(EU) 2021/1165, bilag III, del A, 2

¹⁵⁰ ØFO artikel 28 samt (EU) 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b

¹⁵¹ ØFO artikel 28 og bilag II, del V, 1.4, og EU-Kommissionens vejledning om HACCP-principperne, SANCO/1955/2005

I skal udarbejde procedurer for forebyggende foranstaltninger for at undgå utilsigtet sammenblanding eller iblanding af ikke-tilladte stoffer.¹⁵² F.eks. kan en tidsforskuet produktion mellem ikke-økologiske og økologiske produkter være en mulighed. Anlægget skal renses inden den økologiske produktion begyndes f.eks. med økologisk korn.¹⁵³

Kan I ikke umiddelbart afhjælpe risikofaktorer ved bestemte procestrin, skal I fastlægge disse som kritiske kontrolpunkter og indtegne dem i procesdiagrammet (flow). Medarbejderne skal kunne overvåge og styre de kritiske kontrolpunkter fastlagte procedurer og medarbejderinstrukser (korrigerende handlinger). Instrukserne skal oplyse medarbejderne om, hvad der sker med en produktion, hvis der er afvigelser, f.eks. om det producerede parti mister sin økologiske status og derfor ikke må sælges med henvisning til den økologiske produktionsmetode.

I skal løbende ajourføre en oversigt over de kritiske kontrolpunkter samt de fastlagte korrigerende handlinger. I skal beskrive de tilhørende målepunkter, procedurer og medarbejderinstrukser. Der skal på virksomheden foreligge procedurer og medarbejderinstrukser både ved de relevante steder i produktionen og samlet i en dokumentationsmappe for egenkontrollsystemet. I skal ved kontrolbesøg gøre kontrolløren opmærksom på ændringer siden sidste indberetning og/eller kontrol.

Procedurer og medarbejderinstrukser skal indeholde:

- Metode til overvågning af de kritiske kontrolpunkter
- Kritisk grænse for afvigelse
- Overvågningsinterval
- Ansvarlige for overvågningen
- Korrigerende foranstaltninger ved afvigelser i produktionen
- Handlungsplan for produkter, hvis der har været afvigelser i produktionen
- Dokumentation for overvågningen

I skal regelmæssigt tage det etablerede egenkontrollsystem op til revision, så I kan sikre systemets effektivitet, tilpasning og udvikling. Det er især vigtigt, når I ændrer på produktionsanlæg, eller når I planlægger produktion af f.eks. en ny foderblanding.¹⁵⁴

10.4 Foderprodukter med manglende eller mistet økologisk status

Et produkt må ikke sælges som økologisk, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt der har været klar adskillelse mellem et økologisk-, omlægnings- og ikke-økologisk produkt, eller hvis I har mistanke om, at der er sket mangelfuld rengøring¹⁵⁵.

Produktet mister sin økologiske status, hvis der er sket sammenblanding af økologiske og ikke-økologiske produkter eller omlægningsprodukter. Tilsvarende mister et produkt sin omlægningsstatus, hvis der er sket sammenblanding af omlægningsfodermiddel og ikke-økologisk fodermiddel. Læs mere om mærkning i kapitel 14.

Hvis I ved en fejl har sammenblandet f.eks. en økologisk afgrøde og en omlægningsafgrøde, skal produktet nedklassificeres til et omlægningsprodukt. Hvis produktet er solgt med økologisk status, skal I straks underrette Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Vi vil umiddelbart herefter informere jer om det videre forløb.¹⁵⁵ Hvis det ikke er markedsført, skal I fjerne al henvisning til den økologiske produktionsmetode, og produktet må ikke sælges med henvisning til den økologiske produktionsmetode. Derudover skal I notere fejlen og lade hændelsen indgå i jeres risikovurdering i jeres egenkontrol.

¹⁵² ØFO artikel 28 og bilag II, Del V, 1.4

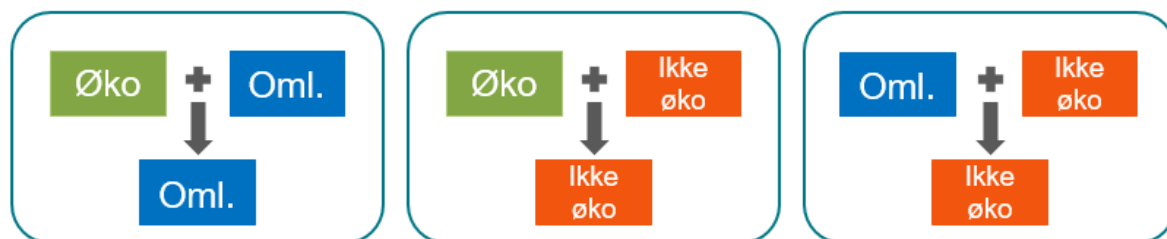
¹⁵³ ØFO artikel 28 og bilag II, del V, 1.5, litra b, c og f.

¹⁵⁴ ØFO artikel 28 og bilag II, del V, 1.2 og 1.4.

¹⁵⁵ ØFO artikel 27, litra c

Hvis I mener eller har mistanke om, at et produkt, som I har produceret, importeret eller modtaget fra en anden virksomhed, ikke opfylder reglerne for økologisk produktion, skal I fjerne al henvisning til den økologiske produktionsmetode, og produktet må ikke sælges med henvisning til den økologiske produktionsmetode.

Har I mistanke om, at økologireglerne for et produkt ikke er overholdt, må produktet ikke sælges som økologisk. Det gælder dog ikke, hvis I senere kan dokumentere, at al tvivl er uberettiget¹⁵⁵. I sådanne tilfælde skal I straks underrette Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Hvis I har solgt et produkt med forkert status, skal I straks underrette køberen om fejlen.¹⁵⁶

Figur 10-1. Når produkter blandes, er det altid den laveste status, der bestemmer blandingens endelige status.

¹⁵⁶ ØFO artikel 27, litra d

11. Transport

Der gælder særlige regler for transport af økologiske produkter. Reglerne kan opdeles i 1) Egne produkter, 2) Foderstoffer, 3) Levende dyr og 4) Transportvirksomheder. I dette kapitel skitseres de forskellige regler.

11.1 Transport af egne økologiske produkter

Som udgangspunkt skal I sørge for, at jeres økologiske produkter transporteres i egnede emballager, containere eller køretøjer, der er lukket på en sådan måde, at indholdet ikke kan skiftes ud uden manipulation eller beskadigelse af forseglingen.

Når økologiske produkter skal transporteres i lukkede emballager, skal I mærke emballagen med:¹⁵⁷

- Navn og adresse på den erhvervsdrivende og — hvis forskellig — på ejeren eller sælgeren af produktet
- Produktets navn eller, hvis det drejer sig om en foderblanding, en deklaration, inklusiv en henvisning til økologisk produktion
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's økologikontrolkode "DK-ØKO-050"
- Sporbarhedsoplysninger der kan føres tilbage til producentens fortegnelser.¹⁵⁸

Hvis leverandøren er en primær bedrift, kan I bruge blanketten "Partidokumentationen". Den findes på både dansk og engelsk på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside. I kan også bruge økologicerifikatet som er tilgængelig i Traces. I stedet for mærkning af emballagen, kan I anføre oplysningerne i et ledsagedokument. Dokumentet skal entydigt henføre til den emballage, som produktet transporteres i.

I kan udføre transport af økologiske produkter i åbne emballager, når:¹⁵⁹

- Transporten sker mellem dig og en anden erhvervsdrivende, der også er underlagt økologikontrol
- Transporten indeholder udelukkende økologiske produkter eller udelukkende omlægningsprodukter
- Produkterne er ledsaget af dokumentation
- Både I og den modtagende erhvervsdrivende fører dokumentation over transporterne i åbne emballager, og stiller dem til rådighed for myndigheder og kontrolorganer af den type transporter.¹⁶⁰

11.2 Transport af økologiske foderstoffer

For transport af økologiske foderstoffer er der en række supplerende bestemmelser, da transport af økologiske foderstoffer til og fra økologiske forsyningsvirksomheder eller bedrifter skal være omfattet af egenkontrollsystemet.¹⁶¹

I skal derfor gennemføre en risikoanalyse af virksomhedens procedure for transport af økologiske produkter for at sikre, at I overholder økologireglernes hovedprincipper om adskillelse, sporbarhed og forebyggelse mod iblanding af ikke-tilladte stoffer.

¹⁵⁷ ØFO bilag III, 2.1.1

¹⁵⁸ (EU) 2021/2119 artikel 2, stk. 1, litra b og c, jf. (EU) 2021/771 artikel 1, stk. 4

¹⁵⁹ ØFO bilag III, 2.2

¹⁶⁰ ØFO bilag III, 2.2, litra d

¹⁶¹ ØFO bilag III, del 3, litra b

Som resultat af risikoanalysen skal I iværksætte forbyggende foranstaltninger, der sikrer, at I og jeres produkter overholder økologireglerne og de økologiske principper. For udpegede kritiske kontrolpunkter skal I udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser, der sikrer, at medarbejderne overvåger kontrolpunkterne, samt at medarbejderne afhjælper eller korrigerer fejl ved transporten.

Transport af økologiske produkter eller omlægningsprodukter i skibe, køretøjer eller containere, der tidligere har transporteret ikke-økologiske produkter, kan betragtes som et kritisk kontrolpunkt. Transport af både økologiske og ikke-økologiske produkter kan også betragtes som et kritisk kontrolpunkt. En måde at forebygge en sammenblanding af produkter, produceret efter den økologiske produktionsmetode, og ikke-økologiske produkter kan f.eks. være kun at transportere emballerede produkter.

Hvis I på virksomheden transporterer produkter, produceret efter den økologiske produktionsmetode, og ikke-økologiske produkter som løsvarer, skal det ske på separate køretøjer eller i separate containere. Ved transport af løsvarer skal I have udarbejdet en procedure og en medarbejderinstruks for passende rengøring. I skal kontrollere, om rengøringen er effektiv. Denne kontrol skal I dokumentere f.eks. i en logbog med oplysning om sted, dato, klokkeslæt og medarbejderens navn.

Udlevering af foderblandinger og fodermidler kan også være et kritisk kontrolpunkt. I skal derfor udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser for registrering af produktmængder ved begyndelse af leveringsrunden og i forbindelse med aflevering af hver leverance.

11.3 Transport af levende dyr

Under transport, lastning og losning skal dyrene håndteres på en sådan måde, at de stresses så lidt som muligt og transporttiden skal holdes så kort som muligt.¹⁶² Der må ikke anvendes nogen form for elektriske impulser til at tvinge dyrene i forbindelse med transport til slagting og slagting, og der må ikke anvendes beroligende midler.¹⁶³

Hvis dyrene transporteres direkte fra producenten til slagteriet, skal slagteriet udarbejde procedurer, der sikrer, at ovenstående bestemmelserne overholdes sammen med de generelle bestemmelser, som er omhandlet i afsnit 11.2 om transport af ikke emballerede produkter. Dvs. det skal sikres, at der ved transport af økologiske dyr fra producent til slagteri ikke sker sammenblanding med andre dyr, og at de økologiske slagtedyrr kan identificeres entydigt ved modtagelsen. I skal dokumentere indsamlingsdage, -tidspunkter og -rute samt tid og sted for modtagelsen af produkterne.¹⁶⁴

Alle kreaturer, får og geder, der leveres til slagting, skal være individuelt øremærkede med et CKR-nummer. Det er således oplagt, at dette individnummer anvendes ved identifikation af dyret, og at de obligatoriske ledsagedokumenter indeholder en angivelse af bl.a. CKR-nummer.¹⁶⁵

For øvrige dyr, f.eks. svin, der leveres til slagting, og hvor der ikke i forvejen er en individuel mærkning, skal de økologiske dyr kunne adskilles og identificeres på anden vis. F.eks. ved adskilt transport, transport i særlige aflukker, individuel mærkning m.v. De leverede økologiske dyr skal kunne identificeres entydigt på baggrund af det obligatoriske følgedokument, der f.eks. bør indeholde oplysninger om bl.a. CHR-nummer, leverandør oplysninger samt antal.

¹⁶² ØFO bilag II, del II, 1.7.6 og 1.7.7

¹⁶³ ØFO bilag II, del II, 1.7.11

¹⁶⁴ ØFO bilag III, del 1

¹⁶⁵ ØFO bilag II, del II, 1.7.12

11.4 Virksomheder der udfører transport/distribution

Hvis I som transportør udelukkende transporterer emballerede produkter eller kun transporterer åbne produkter, der håndteres på sådan en måde, at der ikke kan ske en kontaminering, direkte mellem to certificerede økologiske primærbedrifter, skal transportøren ikke være økologificeret. Det er dog en forudsætning, at der ikke sker ændringer i partiernes transportemballage, mærkning og/eller medfølgende dokumenter vedr. partiet. Dvs. at der i praksis er tale om varer, hvor modtageren på forhånd er kendt og bogført af leverandøren, og som blot opbevares indtil, den videre transport kan gennemføres hensigtsmæssig.

"Opbevaring" er ikke nærmere defineret i økologiforordningen, men normalt betragtes "opbevaring" som værende enhver opbevaring, fraregnet transport. Transport skal således ikke certificeres særskilt, selvom der i økologi-gennemførelsesforordningen er fastlagt betingelser, som de økologificerede virksomheder skal sikre overholdt ved transport.

Hvis der under transport sker en kortvarig opbevaring, dvs. under 24 timer (evt. over 24 timer, hvis dette sker undtagelsesvist som følge af f.eks. weekend- eller helligdage), betragtes denne opbevaring som en del af transporten, og dermed ikke omfattet af certificeringskravet, hvis de ovenstående vilkår er overholdt.¹⁶⁶

Hvis opbevaring i forbindelse med transport/distribution i engrosleddet derimod foregår i over 24 timer (med mindre dette blot sker undtagelsesvist som følge af f.eks. weekend- eller helligdage), vil dette blive betragtet som opbevaring en gros, og virksomheden skal derfor som udgangspunkt være certificeret. Der gælder dog under visse betingelser særligt lempelige krav til denne "transitopbevaring", jf. afsnittene 8.2 og 8.3.

Hvis afregningen sker gennem transportøren, skal transportøren være certificeret som mellemlager.

11.5 Rengøring

Generelt gælder, at transportmidler og emballage, der anvendes til både økologiske og ikke-økologiske produkter, skal være grundigt rengjorte ved skift til transport af økologiske produkter.¹⁶⁷

Figur 11-1 Ved transport af både økologiske og ikke-økologiske produkter skal produkterne også være tydeligt adskilte fra hinanden¹⁶⁸.

I skal rengøre transportmidler (lastrum og af- og pålæsningsramper mv. i køretøjer og skibe) grundigt, før de anvendes til transport af økologiske produkter, omlægningsafgrøder eller produkter bestemt til den økologiske produktion. Når I anvender

¹⁶⁶ ØFO artikel 34, stk. 1 modsætningsvist

¹⁶⁷ ØFO bilag III, del 3, litra b

¹⁶⁸ ØFO bilag III, del 1, del 2 og 3, litra a

der transportmidler eller containere, der tidligere har været anvendt til transport af ikke-økologiske produkter, skal der foreligge dokumentation for rengøring af transportmidlerne (f.eks. ved brug af en logbog), før de igen må anvendes til transport af økologiske produkter.¹⁶⁹

I skal træffe alle nødvendige foranstaltninger, så produkterne transporteres i overensstemmelse med økologireglerne.¹⁷⁰ Det er især vigtigt, når virksomheden ikke selv, men en speditør, står for transporten af de økologiske produkter. Speditører og vognmænd skal ikke være underlagt økologikontrol. Derfor skal både den afsendende og den modtagende virksomhed sikre en forsvarlig transport af de økologiske produkter. Det kan ske i form af krav til en rengøringslogbog, krav om underskrift, der bekræfter, at transportmidlet er rengjort inden pålæsningen af de økologiske produkter, samt krav om dokumentation af tidligere transporter (f.eks. transport af genmodificerede produkter).

¹⁶⁹ ØFO artikel 28, stk. 1 samt bilag III, del 3, litra b, nr. i (foder)

¹⁷⁰ ØFO artikel 23, stk. 1

12. Varemodtagelse

Formålet med dette kapitel er at skitsere reglerne i forbindelse med varemodtagelse. Indledningsvis opridses de generelle krav, hvorefter de supplerende krav for varemodtagelse fra tredje lande gennemgås. Afslutningsvis fokuseres på egenkontrollen i forbindelse med modtagelse af økologiske foder og fødevarer.

12.1 Generelt om forholdsregler ved varemodtagelse

Ved varemodtagelse er der altid en risiko for sammenblanding, fejl og forveksling af produkter. Derfor skal I ved modtagelse af økologiske produkter, omlægningsprodukter og produkter, bestemt til den økologiske produktion, gennemføre en modtagekontrol, hvor I:¹⁷¹

- Kontrollerer, om emballagen eller containerne er ubrudte
- Kontrollerer, at mærkningen eller følgedokumenter er i overensstemmelse med reglerne for transport af emballerede eller ikke-emballerede økologiske produkter og omlægningsprodukter
- Kontrollerer, produkternes økologiske oprindelse, status, art og mængde og sikrer, at følgedokumenter og mærkater stemmer overens med produkternes øvrige økologidokumentation
- Eventuelt foretager renhedsanalyser – f.eks. for genetisk modificeret materiale, pesticider m.m.¹⁷²
- Registrerer resultatet af modtagekontrollen – f.eks. i lagerregnskabet.
- Kontrollerer om transportvilkårene er overholdt.

I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser for modtagekontrollen, disse skal ajourføres ved en ændring i jeres risikovurdering.¹⁷³

I skal sikre, at I kan spore produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, tilbage til en certificeret sælger. Når I køber økologiske produkter, skal I have dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status.¹⁷⁴

Når I modtager produkter fra danske økologiske bedrifter, skal I tjekke, om oplysningerne i følgedokumenterne stemmer overens med oplysningerne i bedriftens økologierklæring. I skal være særligt opmærksomme på, hvornår en afgrøde er sået og høstet, så I er sikre på, at den økologiske status er anført korrekt.¹⁷⁵

I skal ved varemodtagelse være opmærksomme på, at status for en afgrøde kan være:

- Økologisk
- Omlægning
- Ikke-økologisk

¹⁷¹ ØFO bilag III, del 5, jf. del 2

¹⁷² ØFO bilag III, del 5, jf. del 2 samt artikel 9, stk. 3.

¹⁷³ ØFO bilag III, del 5. Du kan læse nærmere om de generelle regler på [Anmeldelses- og kontrolkrav til økologiske virksomheder \(føde- varestyrelsen.dk\)](#)

¹⁷⁴ ØFO bilag III, del 5

¹⁷⁵ ØFO bilag III, del 5

I skal sikre jer, at I holder produkter med forskellig status adskilte.¹⁷⁶ Jeres procedurer og medarbejderinstrukser for modtagekontrollen skal omfatte en beskrivelse af, hvordan I sikrer dette.¹⁷⁷

I skal holde produkter uden dokumentation for oprindelse og status adskilt fra andre økologiske produkter. Det betyder samtidig, at I ikke må sælge produkter uden dokumentation for oprindelse og status med henvisning til økologi. Disse produkter må I heller ikke anvende i økologiske foderblandinger eller lignende, før I har modtaget dokumentation for den økologiske oprindelse og status.¹⁷⁸

Hvis I selv høster eller afhenter afgrøder på landmandens marker, skal I sikre jer, at I ikke forveksler de økologiske marker med ikke-økologiske marker. Det kan I f.eks. gøre ved at have årets markkort og økologierklæring til rådighed, eller ved at landmanden markerer marken.

12.2 Varemodtagelse ved import fra tredjelande

Økologiske produkter eller omlægningsprodukter, som importeres fra tredjelande, må kun transporteres i lukket emballage eller i forseglede containere. Emballagen eller containerne skal være lukket på en sådan måde, at indholdet ikke kan udskiftes.¹⁷⁹

Når I modtager produkter fra tredjelande, skal I kontrollere lukningen, og at emballagen eller containeren er forsynet med mærkater eller identifikationsnumre, der entydigt relaterer til kontrolattesten (COI). Resultatet af denne kontrol skal registreres f.eks. i jeres egenkontrolsystem eller i lagerregnskabet¹⁸⁰. For mere information om import fra tredjelande se kap. 15.

Hvis emballagen eller containerens forsegling har været brudt, eller der konstateres uoverensstemmelse mellem partiet og dokumentationen, må produkterne ikke anvendes som økologiske.

12.2.1 Supplerende kontrol med importerede produkter

EU-kommissionen udgiver løbende lister over tredjelande, hvor det er nødvendigt at udføre supplerende kontrol af tredjelandskontrolorganet og i enkelte tilfælde af kontrolorganet/kontrolmyndigheden i den medlemsstats, hvor partierne bliver frigivet til fri omsætning.

Læs mere her: [EU Kommissionens vejledning om skærpet importkontrol 2023](#)

Partier, som er omfattet af supplerende kontrol i EU-medlemsstaterne, kan først frigives, når kontrollen af nedenstående punkter er gennemført:

- Kontrolattesten (COI)
- Told og transportdokumenter
- Transportdokumenter
- Sporbarhed af både produkt og operatør samt verifikation af navne, adresser og gyldige certifikater fra landbrugere til eksportører og alle operatører, der håndterer produkterne, inklusive mellemhandler og underleverandører.

¹⁷⁶ ØFO bilag III del 7.4, litra a og b

¹⁷⁷ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a

¹⁷⁸ ØFO bilag III, del 5 samt artikel 9, stk. 3

¹⁷⁹ ØFO bilag III, del 6

¹⁸⁰ ØFO bilag III, del 6

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø skal desuden prøvetage og analysere mindst en prøve fra hvert parti. Styrelsen frigiver først partiet efter, at resultatet af analyserne forelægges.

Den supplerende kontrol gælder også for produkter, der er importeret gennem et andet tredjeland.

12.3 Egenkontrol ved modtagelse af økologisk foder og fødevarer

Ved varemodtagelse er der risiko for sammenblanding, fejl og forveksling af produkterne. Foderstofvirksomheder skal foretage en risikoanalyse for at finde frem til de situationer, hvor der er risiko for fejl. I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser for at forebygge, at disse fejl opstår.¹⁸¹

Egenkontrolprogrammet skal indeholde procedurer for, hvordan I vil kontrollere modtagne økologiske produkters oprindelse, art og mængde, herunder kontrol af:¹⁸²

- at transportvilkårene er overholdt,
- at partiet mærkningsmæssigt og indholdsmæssigt fremstår i overensstemmelse med oplysningerne i partidokumenterne
- at dokumentationen for de modtagne varers økologiske status m.v. lever op til kravene.

Herudover skal det via procedurerne sikres, at der foretages en registrering af modtagekontrollen. Hvis der opstår tvivl om identiteten eller den økologiske status, kan varerne ikke behandles/markedsføres som økologiske, indtil tvivlen er tilbagevist eller afvises.

Ved modtagelse af bestemte foderstoffer bør egenkontrollsystemet inkludere forskellige analyser for f.eks. ikke-tilladte pesticider, GMO og fodertilsætningsstoffer mv.

¹⁸¹ ØFO bilag III, del 5 og artikel 39, stk. 1 litra a og b.

¹⁸² ØFO bilag III, del 5

13. Økologiregnskab

I dette kapitel rettes fokus på dokumentation. Til en start skitseres kravene til det lagerregnskab, som forsyningsvirksomheder skal føre og kunne fremvise ved kontrol. Dette suppleres af afsnittet om massebalancer, hvor der er et eksempel på, hvordan virksomheder kan vise afstemning af indgang og udgang af mængder på råvarer og færdigvarer. Dernæst rettes blikket mod den dokumentation, der påkræves ved køb af økologiske produkter fra henholdsvis primærbedrifter, EU/EØS-lande og tredje lande. Dette efterfølges af regler for køb af ikke-økologiske produkter. Afslutningsvis findes et afsnit om egenkontrol.

13.1 Regnskab på økologiske virksomheder

Økologiske forsyningsvirksomheder skal føre et særskilt økologiregnskab herunder lagerregnskab, der tydeligt angiver produktstrømmene af de produkter, virksomheden har produceret efter den økologiske produktionsmetode.¹⁸³

I skal kontrollere og dokumentere jeres køb, salg, svind og lagerbeholdning af økologiske produkter med angivelse af art og mængde, dato for køb og salg samt navn, adresse og certificeringsnummer på køber og sælger af ind- og udgående partier.¹⁸⁴

I skal opbevare hele regnskabet i mindst fem år.¹⁸⁵ Som regnskabsdokumentation regnes alle fakturaer, afregningsbilag, dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status, kontrolattester fra import, tilladelser fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, økologicerifikater og lignende.

Afregninger og fakturaer for køb og salg af økologiske produkter skal kunne findes frem ud fra registreringer i regnskabet over økologiske varer. I skal tillige kunne dokumentere betaling for varen og indbetaling fra varemottager ved udskrift af kasseregnskab, bankkonto eller girokonto.

Har I flere afdelinger skal I sikre, at relevante regnskabsdata og bilag kan kontrolleres hos de forskellige afdelinger.¹⁸⁶ Ønsker I at opbevare originaldokumenterne på hovedkontoret, skal de relevante dokumenter være tilgængelige på virksomhedens afdelinger enten i kopi eller i elektronisk udgave.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan kræve, at I opbevarer supplerende oplysninger, der er nødvendige for, at vi kan gennemføre kontrol på virksomheden.¹⁸⁷

Hvis jeres regnskabsførelse ikke er tilstrækkelig, betragtes det som alvorlig overtrædelse af økologireglerne. I situationer med mangelfuldt eller utilstrækkeligt regnskab, hvor der f.eks. er tvivl om produkternes økologiske status, kan en konsekvens være en nedklassificering af produkterne.

¹⁸³ Økologibekendtgørelsen § 36

¹⁸⁴ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a samt (EU) 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b og c

¹⁸⁵ Økologibekendtgørelsen § 35

¹⁸⁶ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og b

¹⁸⁷ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og b

Ajourføring

Regnskabet skal ajourføres løbende. Ajourføring af bogholderiet på månedsbasis accepteres. Vi skal således til enhver tid kunne kontrollere mærkning, udformning af fakturaer og lignende frem til måneden før kontrolbesøget.

13.1.1 Lagerregnskab

Opbevarer virksomheden eller driftsenheden økologiske produkter eller omlægningsprodukter i løs vægt, skal I kunne vise et ajourført lagerregnskab for hver adresse, der hører under certificeringen.

I skal føre fortegnelse over samtlige modtagne økologiske produkter og omlægningsprodukter, samt over økologiske færdigvarer og færdigvarer bestemt til den økologiske produktion.

I skal beskrive hver enkelt produkttype og give den sit eget varenummer. Beskrivelsen kan f.eks. være en kombination af afgrødetype og afgrødestatus, som "byg, omlægning", "brødhvede, økologisk".

I skal kunne vise en liste med varenumre over alle økologiske produkter og omlægningsprodukter samt over økologiske færdigvarer og færdigvarer, bestemt til den økologiske produktion, så vi ved kontrollen kan skabe os overblik over virksomhedens aktiviteter og økologiske sortiment.¹⁸⁸

Har I plantesalg og er registreret efter bekendtgørelse om planter, kan I, når I udarbejder den årlige plantefortegnelse angive, hvilke partier der er økologiske, ved at tilføje ordet "øko" efter plantearten eller lignende formuleringer.

Har I videresalg af både økologiske og ikke-økologiske planter samtidigt med egenproduktion, skal I også, selvom I kun sælger til den endelige forbruger, udarbejde en årlig plantefortegnelse således, at I kan dokumentere håndteringen af økologiske og ikke-økologiske planter.

13.1.2 Krav om sporbarhed

I skal føre separat lagerregnskab for hvert varenummer, så der til enhver tid er fuld sporbarhed.

Følgende skal fremgå af lagerregnskabet:¹⁸⁹

- Dato for produkter, der er gået ind eller ud fra lager
- Certificeringsnummer, navn og adresse på sælger og/eller køber/modtager
- Følgedokument eller vejeseddel angivet med nummer
- Eventuelt resultat af modtagekontrol
- Eventuel beskrivelse af lager (f.eks. silo 3, planlager 4)
- Størrelse af de pågældende partier
- Svind eller anden afvigelse
- Lagerbeholdning

Lagerregnskabet skal også indeholde oplysning om, hvilket lager et parti til- eller fragår. Det er en vigtig oplysning i de tilfælde, hvor der senere opstår tvivl om, hvorvidt et parti er økologisk, og hvor det viser sig, at det pågældende parti ikke kan sælges som økologisk.

I skal angive størrelsen af de partier, der til- eller fragår lageret. Ved afvigelse i partiernes vægt, skal der fremgå en forklaring på dette. Der kan eksempelvis være et varenummer, hvor vægten reelt er større end tidligere angivet, fordi kornet er blevet vådt.

¹⁸⁸ ØFO artikel 39, stk. 1 litra a og b samt (EU) 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b og c

¹⁸⁹ ØFO artikel 39, stk. 1 litra a og b samt (EU) 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b og c

Hvis der forekommer svind i forbindelse med håndtering og produktion, skal I registrere svindet og årsagen hertil. I skal kunne fremlægge en beskrivelse af årsagerne til svind, herunder årsager til eventuelle forskelle i svind mellem økologisk og ikke-økologisk produktion. Dokumentationen skal være ajourført og kunne vises ved en lagerkontrol.

Tablet 13.1 Lagerregnskab for økologisk majs (0123), oplagret i silo 1 (ØKO-SILO)

d.d.-mm-åå	Fra/til/ anvendelse	Følge/veje- seddel	Modtage- kontrol	Indgået	Svind/ afvigelse	Udgået	Lagerbe- holdning
		Nr.		Kg	Kg	Kg	Kg
01-09-24	Overført fra august						200
03-09-24	Cert. nr.: 66695, Lars Landmand, Skovbrynet 20, Kgs. Lyngby	1541	Ok	1.000			1.200
04-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1543				300	900
04-09-24	Foderproduktion					600	300
04-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1549	Ok	1.500			1.800
04-09-24	Rengøring				50 ¹⁾		1.750
05-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1577	Ok	1.200			2.950
05-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1588				1.200	1.750
06-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1600	Ok	3.500			5.250
06-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1601				2.500	2.750
07-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1612				700	2.050
08-09-24	Kalvemax, ikke- øko				100 ²⁾		1.950
08-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1614				800	1.150
10-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1625	Ok	25.000			26.150
10-09-24	ØKO-mix, fejlprod.				700 ³⁾		25.450
18-09-24	Cert. nr ., navn og adresse	1758				3.000	22.450
27-09-24	Foderproduktion	1850				500	21.950
30-09-24							21.950

¹⁾ Kasseret i forbindelse med rengøring af silo og transportbånd.

²⁾ Anvendt i produktion af ikke-økologisk foderblanding.

³⁾ Tilsat vegetabilisk olie fra tredjelande uden erklæring om GMO-frihed.

I skal ajourføre lagerregnskabet ved enhver bevægelse på de enkelte produkter. Lagerbeholdningen skal til enhver tid kunne opgøres for hvert enkelt varenummer, så det umiddelbart fremgår, hvor stort varelageret er. Der skal være overensstemmelse mellem ind- og udgående produkter. Det skal således ved et uanmeldt kontrolbesøg være muligt at afstemme lagerregnskabet med det fysiske lager.

I skal udarbejde procedurer og medarbejderinstrukser, der sikrer, at regnskabet altid er ajourført.

Regnskab i fysisk form

Opbevares regnskabet eller dele deraf alene i fysisk form, skal alle bilag vedrørende produktion, opbevaring og handel med økologiske produkter, eventuelt i kopi, foreligge i separate mapper på virksomheden, dvs. adskilt fra dokumenter fra det ikke-økologiske regnskab.

13.1.3 Forarbejdning af produkter for certificerede økologiske primærbedrifter

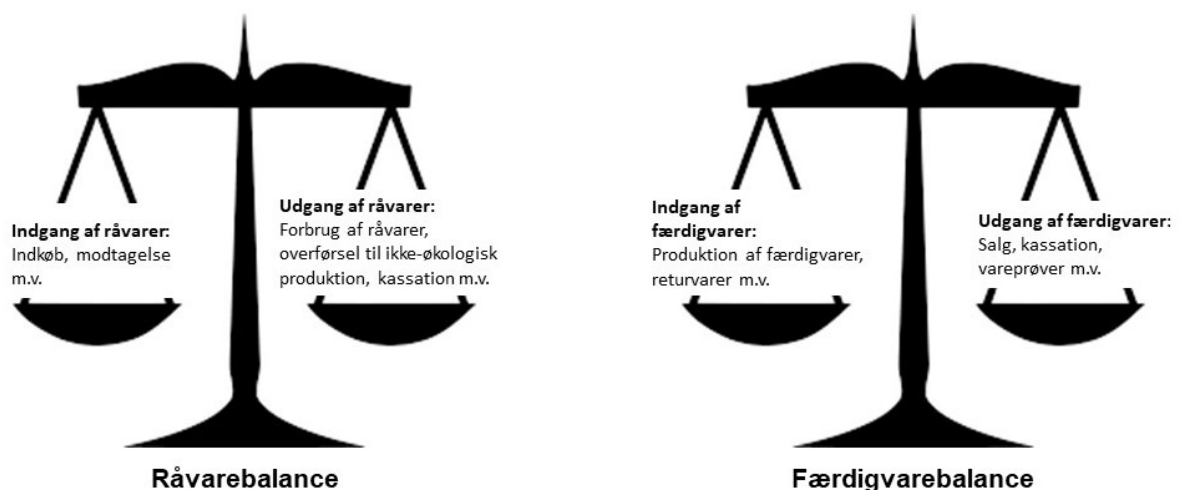
Hvis I producerer, behandler eller opbevarer et økologisk produkt, som I efterfølgende leverer tilbage til økologen (ejer), gælder særlige regler om regnskab. Bogholderi vedrørende produkter, som I producerer eller behandler for en økolog, skal være adskilt fra jeres øvrige økologiske regnskab.

I skal for hvert parti, I behandler eller opbevarer, udstede en erklæring til økologen (ejer), som dokumenterer, at partiet er blevet håndteret, produceret og opbevaret adskilt fra tilsvarende økologiske partier.¹⁹⁰

13.2 Massebalanceregnskab

En massebalanceopgørelse er en afstemning af indgang og udgang af mængder af råvarer eller færdigvarer i en given periode. Afstemning af mængder bør ske med jævne mellemrum, og mindst to gange om året, men gerne hyppigere for at bevare overblikket for især virksomheden, men også for at sikre en mere smidig økologikontrol.

For at kunne opstille massebalanceopgørelser er det nødvendigt, at virksomheden registrerer og dokumenterer indgang af råvarer, forbrug (udgang) af råvarer, produktion (indgang) af færdigvarer og udgang af færdigvarer. Virksomheden skal også kunne dokumentere spild, svind, kassation og recepter for fremstilling af færdigvarerne (se figur 13.2).

Figur 13-1 Hvis virksomheden ikke selv fremstiller, pakker eller mærker økologisk foder og ikke har nogen indgang af råvarer, skal der udelukkende føres regnskab over færdigvarer.

¹⁹⁰ ØFO artikel 39, stk. 1, litra a og b samt Økologibekendtgørelsen § 35

13.2.1 Opstilling af massebalanceopgørelser

Når virksomheden har registreret råvareforbrug, færdigvareproduktion og opgjort lagerbeholdningen for hvert enkelt foderprodukt, kan massebalanceopgørelserne se sådan ud:

Råvarebalance		Færdigvarebalance	
	Lagerbeholdning primo		Lagerbeholdning primo
+	Køb/modtagelse	+	Registreret produktion
-	Evt. kassation, overførsel til ikke-økologisk produktion mv.	-	Evt. kassation, overførsel til ikke-økologisk produktion, personaleforbrug, gaver mv
-	Lagerbeholdning ultimo	-	Lagerbeholdning ultimo
<hr/>		<hr/>	
=	Beregnet forbrug	=	Beregnet salg/levering
-	Registreret forbrug til produktion	-	Registreret salg/levering
<hr/>		<hr/>	
=	Difference	=	Difference

Figur 13-2 Eksempel på en råvare- og en færdigvarebalance

Det registrerede forbrug til produktion er den mængde, der er dokumenteret i virksomhedens produktionsregistreringer og eventuelt bogført i et lagerstyringssystem.

Er der en difference, kan virksomheden undersøge, om den skyldes manglende registreringer af indgående eller udgående mængder, ikke opdaterede recepter eller lignende.

Foruden de periodevise balanceopgørelser skal virksomheden via produktionsregistreringerne sikre, at det til enhver tid er muligt at afstemme, om der er sammenhæng mellem det registrerede forbrug af råvarer og den registrerede produktion af færdigvarer. Sammenhængen vurderes ud fra de anvendte recepter.

Forsyningsvirksomheder, der udelukkende mærker færdigpakkede økologiske produkter er undtaget fra at opstille massebalanceopgørelser. Hvis der kommer tvivl om et partis økologiske status, kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø dog altid bede om en massebalanceopgørelse.

13.3 Dokumentation for økologiske produkter

I skal opbevare dokumentation for produkters økologiske oprindelse og status sammen med oplysninger om hvert partis størrelse i mindst fem år. I skal kunne vise dokumentationen ved kontrolbesøg.¹⁹¹

Den dokumentation, I skal indhente, inden I oplagrer økologiske produkter sammen med andre økologiske produkter, afhænger af om:

- I køber produkterne fra en primærproducent eller en virksomhed i Danmark
- I køber produkterne fra andre EU/EØS- lande
- I importerer produkterne fra tredjelande.

Dokumentationen for modtagne varers økologiske oprindelse, skal bestå af:

- Partivise originale dokumenter udstedt af leverandøren om, hvorvidt det pågældende parti er økologisk (den såkaldte "partidokumentation").

¹⁹¹ Økologibekendtgørelsen § 35

- Dokumentation for, at leverandøren er omfattet af økologikontrol, udstedt af økologikontrolinstansen.

Ved "leverandør" skal forstås den fysiske leverandør, dvs. den virksomhed, der rent faktisk afsender partiet, herunder udfører den fysiske kontrol af, at transportkravene ved afsendelsen er overholdt på egne eller andres vegne.

Ud over dokumentationen fra leverandøren om, at det enkelte parti er økologisk, skal I sikre jer, at leverandøren er underlagt økologikontrol. I skal derfor, inden første leverance fra den pågældende leverandør, og herefter én gang hvert kalenderår, kontrollere, at leverandøren er omfattet af økologikontrol. I skal have en procedure for denne kontrol, og hvordan den dokumenteres gennemført.

Alle økologikontrolinstanser i EU udsteder et dokument, kaldet "Dokumentation", der udstedes til den erhvervsdrivende, jf. artikel 29, stk. 1 i økologiforordningen (på engelsk Documentary evidence to the operator according to Article 29(1) of Regulation 834/2007). I Danmark kalder vi det et Økologi Certifikat.

13.3.1 Dokumentation ved køb fra primærproducent i Danmark

I skal ved køb fra primærproducenter i Danmark sikre, at de er økologificeret¹⁹². Det gælder også, hvis I køber produkterne som mellemhandler.

Inden I oplagrer produkter som økologiske eller omlægningsvarer, skal I sikre jer dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status. Det skal I f.eks. sikre jer ved følgende dokumentation:

- En "partidokumentation"
- Økologificeringscertifikat (hvoraf produkternes status vil fremgå)
- Kontrakt
- Faktura eller lignende udstedt af sælger, hvor produkternes økologiske status entydigt fremgår.

Økologificeringscertifikaterne findes i TRACES.

I kan supplere med en kopi af økologens seneste kontrolrapport. Der er ingen formkrav til en partidokumentation, men den skal indeholde følgende oplysninger:

- Navn og adresse på producenten, svarende til navnet i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøcertifikat
- Bedriftens certificeringsnummer
- Produktets mængde og navn (art og sort) samt økologisk status
- Antal ha med produktet
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøcertifikat kontrolkode "DK-ØKO-050"
- Marknummer/numre, hvorpå produkterne blev avlet
- Markens/markernes omlægningstidspunkt(er)
- Så- og høsttidspunkt(er).
- Afhentningsadresse, hvis en anden end bedriftens adresse

Sælger har ansvar for, at oplysningerne i partidokumentationen er i overensstemmelse med de oplysninger, der er afgivet til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, og som dermed kan ses i økologificeringscertifikatet. I har som virksomhed dog samtidig ansvar for at gennemføre en modtagekontrol, der sikrer, at I har dokumentation for produkternes økologiske oprindelse og status.

På Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø hjemmeside kan I se nyeste version af den [partidokumentation](#), som Styrelsen har lavet en skabelon til.

¹⁹² ØFO bilag III, del 5

Læs mere om modtagekontrol i kapitel 12.

En kontrakt kan erstatte en partidokumentation, hvis den indeholder de samme oplysninger. Hvis en kontrakt skal erstatte en partidokumentation, skal I ved en klausul i kontrakten sikre jer, at økologen er forpligtet til straks at oplyse jer om enhver ændring af afgrødens status, f.eks. nedklassificering af afgrødens økologiske status.

Oplysninger krævet i en partidokumentation skal også fremgå af faktura/afregning ved køb af afgrøder fra en primærbedrift. Det gælder dog ikke marknummer/numre, markens/ markernes omlægningstidspunkt(er) samt så- og høsttidspunkt(er).

Når I skal vurdere status for en afgrøde, skal I være opmærksomme på, at afgrødestatus kan være:

- Økologisk
- Under omlægning
- Ikke-økologisk

Afgrødestatus afhænger af om det areal, afgrøderne er dyrket på, har været økologisk, under omlægning eller ikke-økologisk. Afgrødetypen bestemmer, hvor længe et areal skal være under omlægning, før afgrøden har økologisk status.

13.3.1.1 Omlægningstider

Der gælder normalt følgende omlægningstider:

- For etårige afgrøder skal de økologiske produktionsregler være fulgt i mindst 2 år inden såningen af den første økologiske afgrøde.
- For flerårige afgrøder, bortset fra græsarealer, skal de økologiske produktionsregler være fulgt i mindst 3 år inden første høst af en økologisk afgrøde.
- For græs, herunder permanent græs, skal de økologiske produktionsregler være fulgt i mindst 2 år inden første høst af en økologisk afgrøde.

Det fremgår af tabel 13.2, hvornår en afgrøde regnes som omlægningsafgrøde, og hvornår den opnår status som økologisk.

Tabel 13.2 Status for afgrøder og deres omlægningstider. Det er særlig vigtigt at være opmærksom på forholdene vedrørende de etårige afgrøder.

Afgrødetyper	Omlægningsafgrøde	Økologisk afgrøde
Etårige afgrøder (korn, roer, grøntsager m.m.)	Omlægning påbegyndt inden såningen og mindst 12 måneder før høst af afgrøden	Omlægning påbegyndt mindst 24 måneder før såning
Græs/permanent græs inkl. kløvergræs, frøgræs, lucerne	Omlægning påbegyndt mindst 12 måneder før høst	Omlægning påbegyndt mindst 24 måneder før høst
Flerårige afgrøder (frugt, bær, pyntegrønt og stauder)	Omlægning påbegyndt mindst 12 måneder før høst	Omlægning påbegyndt mindst 36 måneder før høst

Yderligere information om omlægningstider og afgrødestatus, fremgår af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets "Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion". Se Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets [hjemmeside](#).

13.3.2 Dokumentation ved køb fra virksomheder eller bedrifter i andre EU/EØS-lande

Køber I økologiske varer fra en virksomhed eller bedrift i et andet EU-land eller i et EØS-land (Norge, Island og Liechtenstein), skal der foreligge en kopi af sælgers certifikat som dokumentation for, at sælger er omfattet af økologikontrol. Kontrollen skal foretages af et kontrolorgan, som er godkendt af EU-kommissionen. Der skal også foreligge dokumentation fra

sælger for det leverede partis økologiske status. Denne dokumentation kan f.eks. være en faktura, forsynet med påskriften "økologisk".¹⁹³

På EUs hjemmeside kan I hente en opdateret [liste](#) over medlemsstaternes kontrolorganer og -myndigheder.

13.3.3 Dokumentation ved import fra tredjelande

Se mere om dokumentation ved import fra tredjelande i kapitel 12 om import og samhandel.

13.4 Dokumentationskrav ved anvendelse af ikke-økologiske produkter

Ikke-økologiske produkter, der indgår i den økologiske produktion, skal altid være dokumenterede, så det kan sikres, at produkterne lever op til økologireglerne. Fodertilsætningsstoffer, mineralske fodermidler mv. skal være opført på positivlisten, se bilag 3, for at kunne anvendes i økologisk produktion.¹⁹⁴

13.4.1 Genetisk modificeret materiale (GMO)

I økologisk jordbrugsproduktion må der ikke anvendes genmodificeret materiale (GMO) eller produkter, der er fremstillet ved hjælp af eller på basis af GMO.¹⁹⁵ Det betyder, at alle produkter, der anvendes i den økologiske jordbrugsproduktion, herunder foderstoffer, frø og vegetativt formeringsmateriale, ikke må indeholde genetisk modificeret materiale eller være fremstillet på basis af eller ved hjælp af GMO, f.eks. udvundet fra genmodificeret soja eller fermenteret ved hjælp af genmodificerede organismer. Dette krav gælder dog ikke for veterinære lægemidler. Se mere om GMO risici og GMO-friheds-erklæring i bilag 8.

13.4.2 Økologisk foder må ikke indeholde GMO

Økologisk foder må ikke indeholde foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet på basis af GMO.

På økologiske forsyningsvirksomheder skal det kunne dokumenteres, at alle ikke-økologiske foderstoffer, herunder fodertilsætningsstoffer, som f.eks. vitaminer, der er anvendt ved fremstilling af økologiske foderprodukter, ikke indeholder GMO eller ingredienser, fremstillet ved hjælp af eller på basis af GMO.

De generelle bestemmelser om genmodificeret foder (Forordningen om genmodificerede fødevarer og foderstoffer og Forordningen om sporbarhed og mærkning af GMO) dækker ikke så bredt, som økologireglerne gør. Derfor kan økologiske foderproducenter ikke udelukkende basere sig på de generelle GM-mærkningsbestemmelser for at sikre, at foderstofferne overholder økologireglerne.

Der er ikke fuld overensstemmelse mellem de generelle GMO-bestemmelser og økologireglerne vedrørende de tekniske hjælpestoffer i foderlovens forstand og vedrørende tilsætningsstoffer. Det kan f.eks. dreje sig om produkter, der er:

- fremstillet ved fermentering med GMO i indesluttet anvendelse, hvor mikroorganismene ikke er til stede i det færdige produkt
- fremstillet af mikroorganismer, der har vokset på et genmodificeret substrat

I disse tilfælde er det derfor nødvendigt, at I sikrer jer en GMO-friheds-erklæring fra leverandøren.¹⁹⁶

¹⁹³ ØFO bilag III, del 5

¹⁹⁴ ØFO artikel 24, jf. (EU) 2021/1165, bilag I-III

¹⁹⁵ ØFO artikel 11, stk. 19

¹⁹⁶ ØFO artikel 11, stk.

Foderstoffer, som skal anvendes i økologisk produktion, men hvor der konstateres et indhold af GMO på højst 0,9 pct. per ingrediens, må undtagelsesvist anvendes. Det forudsætter dog, at den ansvarlige leder af foderstofvirksomheden kan fremlægge tilfredsstillende dokumentation for, at der er tale om en utilsigtet eller teknisk uundgåelig forurening, og at virksomheden har truffet de fornødne forholdsregler for at undgå, at en sådan forurening kan forekomme.

Foderstoffer, der importeres fra tredjelande, er ikke omfattet af GMO-mærkningsreglerne. Ikke-økologiske foderstoffer, der skal bruges til økologisk produktion, skal derfor være dokumenteret GMO-frie/ikke være produceret ved hjælp af eller på basis af GMO. Det kan være dokumenteret i form af mærkning på emballage, faktura eller følgeseddel. Dokumentationen skal kunne kontrolleres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Ved import af økologiske produkter eller produkter fra tredjelande, som ifølge mærkningen er tilladt i økologisk jordbrug, skal I have dokumentation for, at de økologiregler, der kontrolleres af kontrolorganet/-myndigheden i eksportlandet, indeholder krav til GMO-frihed svarende til EU-økologireglerne.

13.4.3 Frø og vegetativt formeringsmateriale

Ikke-økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale, der er fremavlet i EU, kræver ikke dokumentation for GMO-frihed. Det vil fremgå af selve sortlisten, hvis sorten er genetisk modificeret.

Ikke-økologisk frø og vegetativt formeringsmateriale, der importeres fra lande uden for EU, skal i visse tilfælde følges af dokumentation om GMO-frihed. Det betyder, at afgrødearter, der dyrkes i eksportlandet som genmodificerede, skal følges af dokumentation for GMO-frihed. Kravet gælder derfor ikke for de afgrødearter, der ikke findes som genetisk modificerede.

Dokumentation kan ske i form af mærkning på emballage, faktura og/eller følgeseddel. Dokumentationen skal kunne kontrolleres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

I må ikke ved salg af økologiske produkter eller produkter, der må anvendes i økologisk jordbrugsproduktion, oplyse, at produkterne er GMO-frie. Når I anpriser et produkt som økologisk, forudsætter forbrugerne, at det er fremstillet uden brug af genmodificeret materiale.

Tabel 13.3 GMO-dokumentationskrav for udsæd

Type	Krav til virksomheden
GMO-risikoafgrøder avlet i EU	GMO-sorter må ikke anvendes i økologisk jordbrug
GMO-risikoafgrøder avlet i tredjelande	Dokumentation om GMO-frihed

Der blev i EU i 2022 dyrket genmodificerede majs i EU-landene, Spanien og Portugal. Ved import af GM-risikoafgrøder fra tredjelande, skal der foreligge dokumentation for GMO-frihed.

Risikoafgrøder kan bl.a. være: Sojabønner, raps, majs, lucerne, tomater, sukkerroer, squash, rybs, papaya, krybhvene og bomuld. En opdateret liste over den globale dyrkning af genetisk modificerede afgrøder findes på følgende hjemmeside <https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/default.asp>.

13.5 Egenkontrol ved økologiregnskab for økologiske foderstofvirksomheder

Egenkontrol på en foderstofvirksomhed skal omfatte økologiregnskabet. I skal gennemgå økologiregnskabet for at identificere, hvor der kan forekomme fejl/afvigelse.¹⁹⁷

¹⁹⁷ ØFO bilag II, del V

Analysen skal danne grundlag for udarbejdelse af procedurer og medarbejderinstrukser til

- Ajourføring af liste over jeres sortiment af økologiske foderstoffer, omlægningsfodermidler og foderstoffer, bestemt til den økologiske jordbrugsproduktion (varenumre)
- Opbevaring af recepter til foderblandinger
- Sikring af sporbarheden af blandingernes ingredienser
- Ajourføring af lagerlister over økologiske fodermidler, omlægningsfodermidler og færdigvarer
- Opbevaring af dokumentation for indkøbte foderstoffer med oplysninger om art, mængde, økologistatus (evt. partinummer) samt leverandørens navn og certificeringsnummer
- Opbevaring af dokumentation for ikke-økologiske ingredienser, såsom ikke-økologiske fodermidler, fodertilsætningsstoffer mv., med dokumentation for GMO-frihed, hvis det er påkrævet
- Sikring af, at færdigvarer mærkes korrekt
- Sikring af, at køber eller modtager straks informeres, hvis foderstoffer der er solgt som økologiske eller med henvisning til økologi, ikke lever op til økologireglerne.

Som del af jeres egenkontrol bør I:

- Fastlægge hvor ofte balancen skal opgøres.
- Foretage en optælling af lagerbeholdning af økologiske og evt. ikke-økologiske råvarer og færdigvarer ved starten af hver periode
- Opgøre periodens indgang og udgang af hver enkelt råvare og færdigvare
- Opstille en massebalanceopgørelse for hver enkelt råvare og færdigvare

14. Markedsføring af økologiske produkter

Markedsføring og mærkning er nøgleordene i dette kapitel, hvor reglerne for brug af Ø-mærket og EU-logoet gennemgås for de forskellige kategorier.

Markedsføring af økologiske produkter, der er underlagt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets kontrol af økologiske virksomheder, omfatter følgende kategorier:¹⁹⁸

- Levende eller uforarbejdede vegetabiliske landbrugsprodukter
- Foder, foderblandinger og fodermidler
- Gødning og jordforbedringsmidler m.m.
- Vegetativt planteforplantningsmateriale, frøplanter og frø til udsæd

14.1 ”Økologisk” er en beskyttet varebetegnelse

Betegnelsen ”økologisk” er inden for jordbrugs- og fødevarereproduktionen en beskyttet varebetegnelse. Dette gælder ikke kun betegnelsen ”økologisk” men alle de betegnelser, der giver aftagerne det indtryk, at produkterne og ingredienserne i disse er økologiske og produceret efter de økologiske regler.

Det kan eksempelvis være betegnelserne økologisk, ekologisk, organic, biodynamisk, Demeter, biologique eller forkortelser af disse, f.eks. ”øko”, ”ø”, ”bio”, ”oko” og ”eco” og lignende. Disse betegnelser må kun anvendes ved markedsføring af landbrugsprodukter, når det sker i overensstemmelse med økologiforordningen og den nationale økologilovgivning.¹⁹⁹

I må derfor ikke markedsføre produkter med angivelser, der kan få køberen til at tro, at produktet er fremstillet efter den økologiske produktionsmetode, hvis de ikke er produceret efter økologireglerne af en primærbedrift eller en forsyningsvirksomhed, der er underlagt økologikontrol.²⁰⁰

De ovennævnte betegnelser kan i helt særlige tilfælde anvendes på ikke-økologiske produkter, hvis produkterne helt klart ikke har nogen forbindelse med den økologiske produktionsmetode. For eksempel er det muligt at benytte ordet ”biologisk”, hvis det indgår i beskrivelsen af, at et produkt er produceret ved brug af ”biologisk bekæmpelse”.²⁰¹

Hvis et produkt indeholder GMO, består af GMO'er, er fremstillet af GMO'er eller ved hjælp af GMO, må de ovennævnte betegnelser aldrig benyttes.

¹⁹⁸ Økologibekendtgørelsen § 1, stk. 1, nr. 2

¹⁹⁹ ØFO artikel 30, stk. 1

²⁰⁰ ØFO artikel 30, stk. 2

²⁰¹ ØFO artikel 30, stk. 2, 2. led

14.2 Mærkning med Ø-mærket

"Ø-mærket" må påsættes økologiske produkter fremstillet i Danmark og økologiske produkter m.v. fra udlandet, hvis påsætningen af mærket sker i Danmark under de danske myndigheders kontrol.²⁰² Dette skyldes, at de danske myndigheder ikke fører kontrol i andre lande.

Det betyder for eksempel, at du gerne må få trykt emballage i udlandet, der bærer Ø-mærket, men ikke fylde emballagen med dit produkt, medmindre det foregår i Danmark og er underlagt dansk økologikontrol.

Ø-mærket skal udformes og gengives i overensstemmelse med de retningslinjer, der er fastsat af Fødevarestyrelsen²⁰³. Ø-mærket kan downloades fra Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.fvst.dk.

Figur 14-1 Det danske Ø-mærke

14.3 Mærkning med det fælles EU-økologimærke

Hvis I sælger økologiske produkter til andre EU-lande, skal I anvende det fælles EU-økologimærke. Mærket er ens for alle medlemslande med henvisning til den økologiske produktionsmetode på de enkelte EU-landes sprog. Når danske forsyningsvirksomheder påfører EU-økologimærket i Danmark, betyder det, at både EU's og de danske nationale økologiregler er overholdt, og produkterne under produktionsprocessen er underlagt økologikontrol.²⁰⁴

Når I anvender EU-økologimærket, skal Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's kontrolkodenummer DK-ØKO-050 placeres lige under EU-mærket. I skal tillige angive, hvor de landbrugsvarer, der indgår i produktet, er produceret.²⁰⁵

Er landbrugsråvarerne produceret i EU, skal produktet mærkes "EU-jordbrug", er råvarerne produceret i et godkendt tredjeland, kan produktet mærkes med "ikke-EU-jordbrug".²⁰⁶ Består produktet af råvarer, der både er produceret indenfor EU og i tredjelande, skal produktet mærkes med "EU/ikke-EU-jordbrug". Denne mærkning skal placeres umiddelbart under kontrolkodenummeret.²⁰⁷

Betegnelsen "EU" eller "ikke-EU" kan erstattes eller suppleres med angivelsen af et land i de tilfælde, hvor alle de råvarer, der indgår i det økologiske produkt, er produceret i det pågældende land.

Økologimærkningen må ikke være mere iøjnefaldende end den øvrige lovpligtige mærkning.

²⁰² Økologibekendtgørelsen § 36

²⁰³ Økologibekendtgørelsen § 36

²⁰⁴ Økologibekendtgørelsen § 36 samt ØFO artikel 30, stk. 1.

²⁰⁵ ØFO artikel 32, stk. 1 litra a og stk. 2

²⁰⁶ ØFO artikel 32, stk. 2, litra b

²⁰⁷ ØFO artikel 32, stk. 2, litra c

I kan hente EU-økologimærket fra Fødevarestyrelsens hjemmeside under punktet "[EU's økologilogo](#)".

Figur 14-2 EU's økologilogo

14.4 Mærkning

I skal for alle produkter, der er produceret efter den økologiske produktionsmetode, og som I markedsfører med en henvisning til den økologiske produktionsmetode, mærke produktet med økologistatus og kontrolkodenummer på den kontrolmyndighed eller på det kontrolorgan, der har forestået kontrollen. Certificeringsnummer kan anføres.²⁰⁸

Det betyder, at I skal anføre Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's kontrolkodenummer DK-ØKO-050 og produktets økologiske status på mærkningen af de økologiske produkter, samt faktura og følgeseddel.²⁰⁹

Når I anvender EU-økologimærket, skal kodenummer DK-ØKO-050 placeres umiddelbart under eller over EU-mærket. Hvis I ønsker at angive oprindelsesland, skal det placeres umiddelbart under kodenummeret.²¹⁰ Se figur 14-3.

Figur 14-3 Eksempler på mærkninger ved brug af EU-mærket

²⁰⁸ ØFO artikel 32, stk. 1, litra a samt Økologibekendtgørelsen § 37

²⁰⁹ Økologibekendtgørelsen § 37

²¹⁰ ØFO artikel 32, stk. 2

To eksempler:

- Et økologisk produkt pakkes i Holland og mærkes med EU-logoet. Den hollandske kontrolkode (NL-BIO-01) skal dermed også fremgå af emballagen.
- Et økologisk produkt, der pakkes i Danmark kan både mærkes med EU-logo og med det røde Ø. Kontrollkoden for Danmark (DK-ØKO-050) skal altid fremgå af emballagen.²¹¹

Mærkningskravene gælder ved salg:

- Fra en økologisk virksomhed til slutbruger eller til en engros- eller detailforhandler
- Fra en økologisk virksomhed til en økologisk bedrift
- Mellem to økologiske virksomheder.

I skal altid opfylde øvrige mærkningskrav på produkterne. Produkterne skal derfor være forsynet med både økologimærkningen og den øvrige lovpligtige mærkning. Hvis der er tale om løsvarer, skal den relevante dokumentation følge varen.

Ved markedsføring af foderstoffer skal den økologiske mærkning på emballagen være adskilt fra den mærkning, der fremgår i henhold til foderstoflovgivningen.

14.4.1 Mærkning af udenlandske produkter

Et produkt, der er emballeret og mærket i et andet EU/EØS-land, skal ud over en henvisning til den økologiske produktionsmetode være påført navn eller EU-kontrolkode på det kontrolorgan eller den kontrolmyndighed, som den udenlandske producent hører under.²¹²

Uanset om produktet er emballeret og mærket, skal fakturaen og følgesedler for det konkrete parti være forsynet med en henvisning til den økologiske produktionsmetode, samt EU-kontrolkode.

²¹¹ Økologibekendtgørelsen § 36

²¹² ØFO artikel 32, stk. 1, litra a

Figur 14-4 Eksempler på anvendelse af Ø-mærke, økologikontrolkode og EU-logo inkl. tekst på forskellige typer fødevareremballage fra Danmark og andre EU- og ikke-EU-lande. Der er ikke krav om at Ø-mærket skal sidde sammen med EU-økologilogoet, så længe begge logoer fremgår af emballagen. For fødevarer virksomheder anvendes kontrolkoden DK-ØKO-100 (som vist på collagen). For forsyningsvirksomheder er kontrolkoden DK-ØKO-050.

14.4.2 Mærkning af frø, udsæd m.m.

Når planteforneringsmaterialet er økologisk (se kap 8), kan det mærkes som økologisk. Det er frivilligt at anvende Ø-mærket (inkl. teksten "statskontrolleret økologisk"), hvorimod det er obligatorisk at anvende økologikontrolkoden DK-ØKO-050 og EU's økologilogo.

Når planteforneringsmaterialet er omlægningsmateriale (se kap 82), kan det mærkes som omlægningsprodukt²¹³ med f.eks. denne tekst "produceret under omlægning til økologisk jordbrug". Økologikontrolkoden DK-ØKO-050 skal anvendes ved mærkning af produktet.²¹⁴

Når I har fået tilladelse til at producere planteforneringsmateriale iht. pkt. 1.8.6 (se mere herom i afsnit 8.1.1) kan planteforneringsmaterialet mærkes som økologisk.

Yderligere information om afgrødestatus og fremavl fremgår af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's "Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion". Se Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's [hjemmeside](#) og kapitel 8 i denne vejledning.

For dansk certificeret frø og sædekorn skal I påføre Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's økologikontrolkode DK-ØKO-050 på partimærkesedlen og/eller direkte på emballagen.

²¹³ ØFO artikel 10 stk. 4, litra a

²¹⁴ Økologibekendtgørelsen § 37

14.4.2.1 Græs- og kløvergræsfrøblandinger

Ønsker I at sælge frøblandinger, som består af mindre end 100 pct. økologiske frø, skal blandingen først vurderes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan kun anerkende blandingerne, hvis de har en økologiprocent der ligger over 70 pct. Anerkendelsen skal ske, inden blandingerne kan registreres i seeds4organic.com med henblik på at blive vist i OrganicXseeds. I kan læse mere herom i afsnit 8.5.5.

I OrganicXseeds skal blandingerne registres således: Halvblanding (godkendt til økologi 20XX) hvor xx er årstallet, f.eks. 2023. På faktura og mærkesedler må der ikke være henvisning til økologi i titlen på produktet. Det er derimod i orden at beskrive blandingen som "Kan anvendes til økologi i 20XX".

14.4.3 Mærkning af gødning, jordforbedringsmidler mv.

I skal overholde gødningsreglerne om anmeldelse og deklaration. Det betyder bl.a., at I skal anmelde jeres gødningsprodukt eller jordforbedringsmiddel, inden I begynder at sælge det. I kan læse mere herom på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's [hjemmeside](#).

Gødningsmidler, der kun består af økologisk husdyrgødning og økologiske planterester, kan I mærke som økologiske.²¹⁵

Produkter, der fremgår af bilag 2, kan mærkes med en angivelse af, at produktet er "Tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848".²¹⁶ Dette gælder også for produkter, der er sammensat af økologisk gødning og ikke-økologiske produkter, som er nævnt i bilag 2. I kan ikke mærke disse produkter som økologiske.

Når vi i dette afsnit henviser til "tilladt, ikke-økologisk gødning", mener vi udelukkende de produkter, der findes på EU-forordningens liste over "tilladte, ikke-økologiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler der kan anvendes i økologisk produktion". Listen findes som bilag 2 i Økologivejledningen for jordbrugsbedrifter. Produkter, der ikke findes på denne liste, kan som udgangspunkt ikke anvendes i økologisk produktion.

For at sikre at økologiske producenter ikke kommer i klemme i økologikontrollen, eller at der sker vildledning af forbrugere, er det vigtigt at gødning, der kan anvendes til økologisk produktion, mærkes og markedsføres korrekt, da det ellers kan medføre en overtrædelse af økologireglerne. Det er også vigtigt, at producenter og leverandører har en økologicertificering, når dette er påkrævet.

I det følgende gennemgår vi, hvilke retningslinjer og krav I som producent og/eller leverandør af gødning til økologiske producenter skal være opmærksom på i forhold til certificering samt salg, mærkning og markedsføring.

14.4.3.1 Økologicertificering eller ej?

Hvis I ønsker at sælge gødning direkte til økologiske producenter, skal I være opmærksomme på, at modtageren af jeres produkt er underlagt en række dokumentationskrav i henhold til økologilovgivningen.

Det betyder, at økologiske producenter skal kunne fremvise dokumentation på, at den anvendte gødning overholder økologireglerne. For jer som producenter og/eller leverandører betyder det, at I skal være økologicertificeret i nedennævnte situationer.

²¹⁵ Økologibekendtgørelsen § 42

²¹⁶ ØFO artikel 31

Tabel 14.1. Oversigt over hvornår en økologificering er nødvendig

	<u>Økologificering</u> <u>nødvendig?</u>
Salg af økologisk gødning produceret i Danmark	JA
Salg af økologisk gødning produceret i udlandet	JA
Salg af dansk og udenlandsk økologisk gødning pakket i Danmark	JA
Salg af blandingsprodukter (tilladt ikke-økologisk, økologisk, dansk og/eller udenlandsk)	JA
Salg af tilladt, ikke-økologisk gødning produceret i Danmark eller udlandet	NEJ

Hvis I udelukkende sælger præemballerede produkter til den endelige forbruger eller til detailsalg, er det ikke et krav, at I økologificeres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Det er dog et krav, at emballagen på produktet ikke brydes, f.eks. ved en ompakning.²¹⁷

14.4.3.2 Hvornår må I bruge det røde Ø-mærke?

Det er kun 100 pct. økologisk gødning, der må mærkes med det røde Ø.²¹⁸ For at kunne sætte det røde Ø på et produkt, skal det være produceret i Danmark under danske økologiregler, eller være indkøbt som certificeret økologisk fra udlandet og ompakket i Danmark af en økologificeret virksomhed.

For at kunne mærke økologisk gødning med det røde Ø-mærke, skal I således altid være certificeret som økologisk mellemhandler eller virksomhed.²¹⁹

Det er kun 100 pct. økologisk gødning, jordforbedringsmidler, kompost mv., der må mærkes med det røde

14.4.3.3 Håndtering og markedsføring af udenlandsk, økologisk gødning

I skal være opmærksomme på at al gødning, der sælges som økologisk til økologiske producenter, skal overholde kravene om sporbarhed. Se nærmere herom i kapitel 9. Det vil sige, at I som leverandør af udenlandsk, økologisk gødning til danske økologiske primærbedrifter som udgangspunkt skal være økologificeret.

Økologisk gødning fra EU-lande må aldrig mærkes med EU's økologilogo, da gødning ikke er omfattet af EU's økologilovgivning. Når I køber økologisk gødning fra andre EU-lande, skal gødningen være certificeret af det pågældende lands økologificeringsorgan. I må gerne markedsføre denne type gødning som økologisk. Hvis I sælger udenlandsk, økologisk gødning, skal I beholde det pågældende lands økologimærke på emballagen, såfremt I ikke pakker gødningen om i Danmark.

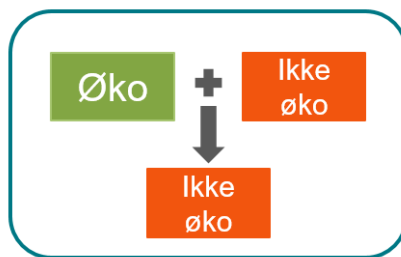
14.4.4 Markedsføring af blandingsprodukter

Når I blander økologiske og ikke-økologiske produkter, får slutproduktet automatisk status som ikke-økologisk. Denne regel gælder for alt fra mark- og foderafgrøder til animalske produkter og gødning.

²¹⁷ ØFO artikel 34, stk. 2

²¹⁸ Økologibekendtgørelsen § 42

²¹⁹ ØFO artikel 34, stk. 1

Figur 14-5 Blandes økologisk gødning med ikke-økologisk gødning, får blandingsproduktet status af ikke-økologisk.

Et gødningsprodukt, der består af både økologisk og tilladt, ikke-økologisk gødning, må aldrig sælges, anprises eller markedsføres som f.eks. "øko", "økologisk", "organic", "bio", "eco", "oko" o.lign.²²⁰ Dette gælder også, selv om den anvendte tilladte, ikke-økologiske gødning fremgår af EU-forordningens liste over tilladt, ikke-økologiske gødning.

Produkterne må udelukkende anprises og markedsføres på følgende vis:

- "Tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848"
- "Kan anvendes i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848"
- og lignende formuleringer.

Det skyldes, at I som producent eller leverandør af gødning aldrig må lade modtageren formode, at et produkt er økologisk, når det ikke er det. Det samme gælder for gødning, der udelukkende består af tilladt, ikke-økologiske produkter.

Det betyder også, at det f.eks. udelukkende må fremgå af deklARATIONEN at eksempelvis 50 pct. er økologisk hønsemøg, såfremt I som leverandør af gødningsproduktet 1) kan dokumentere den økologiske oprindelse af de 50 pct. økologisk hønsemøg og 2) har en økologificering, hvis I sælger direkte til økologiske primærbedrifter.

14.4.5 Mærkning af ikke-økologiske gødningsprodukter, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion

Gødningsprodukter, der udelukkende består af tilladte, ikke-økologiske produkter fra EU-forordningens liste, må anprises og markedsføres som "Tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848" eller lignende. Derudover gælder samme regler som for gødningsprodukter, der består af en blanding af økologiske og tilladt, ikke-økologisk gødning, som anført ovenfor. Mærkning med f.eks. "godkendt til økologi" eller lignende former for henvisning til økologi er som udgangspunkt ikke tilladt.

Listen over tilladte ikke-økologiske gødningsprodukter og jordforbedringsmidler findes som bilag 2.

Hvis I leverer tilladt, ikke-økologisk gødning direkte til økologiske producenter, skal I til enhver tid kunne dokumentere, at indholdet i den leverede gødning overholder økologireglerne. Dette gælder også leverandører af afgasset biomasse.

14.5 Mærkning af plantebeskyttelsesmidler

I kan markedsføre et plantebeskyttelsesmiddel, der er anført i bilag 1, og som er godkendt af Miljøstyrelsen, med en angivelse af, at produktet er "Tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848" eller lignende formuleringer.²²¹ I kan aldrig mærke det som økologisk.

²²⁰ ØFO artikel 31

²²¹ ØFO artikel 31

14.6 Mærkning af økologiske foderstoffer

Økologimærkningen af økologiske foderstoffer skal være adskilt fra den øvrige lovpligtige mærkning.

Ud over de nævnte generelle regler om mærkning skal følgende fremgå i vægt af tørstof på mærkningssedlen:

- Den samlede procentandel af økologiske fodermidler
- Den samlede procentandel af omlægningsfodermidler
- Den samlede procentandel af fodermidler der ikke er omfattet af de to ovenstående dele
- Den samlede procentandel af fodermidler af landbrugsoprindelse
- Betegnelserne på de økologiske fodermidler (hvis relevant)
- Betegnelserne på omlægningsfodermidlerne (hvis relevant)
- Kontrolmyndighedens kontrolkodenummer

Af mærkningen skal fremgå en oversigt over foderblandingsens økologiske fodermidler og omlægningsfodermidler. I kan alternativt anføre den økologiske status for hvert enkelt fodermiddel. Varemærker og varebetegnelser, der indeholder ordet økologisk eller deraf afledte betegnelser, må kun anvendes, hvis:²²²

- Alle ingredienser af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, som indgår i det forarbejdede foder, kommer fra økologisk landbrug
- Mindst 95 pct. af produktets tørstof består af økologiske landbrugsprodukter
- De resterende ingredienser (der højst må udgøre 5 pct.) er produkter optaget på positivlisterne (Bilag 3).

Det er ikke tilladt at mærke en foderblanding som f.eks. "Øko-kalv", hvis blandingen indeholder 50 pct. økologisk byg og 30 pct. omlægningshavre.

Ikke-økologiske fodermidler må ikke indgå med samme art som økologiske fodermidler eller omlægningsfoder.²²³ Det er dog tilladt at blande samme art økologiske og omlægningsfodermidler.²²⁴

14.7 Mærkning af foderstoffer, der kan anvendes i økologisk produktion

Foderblandinger, der indeholder forskellige andele af økologiske, omlægnings- eller ikke-økologiske fodermidler, kan mærkes med f.eks. "Må anvendes i økologisk produktion i overensstemmelse med forordning (EU) 2018/848"²²⁵. Her skal følgende betingelser være opfyldt:

- Teksten må ikke være trykt i en farve, størrelse eller med typer, som er mere iøjnefaldende end beskrivelsen af eller navnet på foderstoffet. Hele teksten skal være trykt med typer af samme størrelse.
- Teksten skal indeholde oplysning om vægtprocenten i tørstof af økologiske, omlægnings- og ikke-økologisk produkter samt af det samlede indhold af produkter af landbrugsoprindelse.
- Teksten skal indeholde en oversigt over, hvilke økologiske og omlægningsprodukter fodermidlet indeholder.

²²² ØFO artikel 30, stk. 6

²²³ ØFO artikel 31

²²⁴ 848, Bilag II, Del V, nr. 2.1.

²²⁵ ØFO Bilag III, 2.1.2, litra e

Foderstoffer, der ikke er økologiske f.eks. vitamin- og mineralblandinger, der overholder økologiforordningens krav²²⁶, og derfor kan anvendes i økologisk jordbrug kan mærkes med: "Må anvendes i økologisk jordbrugsproduktion i overensstemmelse med (EU) 2018/848."²²⁷

Da disse blandinger ikke er økologiske, må de ikke forsynes med økologikontrolkoden eller kaldes økologiske.

Disse blandinger vil normalt være foderstoffer, som f.eks. indeholder mineralske fodermidler, ikke-økologisk proteinfoder, ikke-økologiske krydderier, urter og melasse, fiskemel eller omlægningsprodukter.

Mængden af ikke-økologisk proteinfoder til unge svin og ungt fjerkræ på op til 5 pct. og ikke-økologiske krydderier, urter og melasse på op til 1 pct. opgøres på den enkelte bedrift i forhold til en arts foderration per år.

Tabel 14.2 Eksempler på mærkning af foderstoffer

Eksempler	Må mærkes med:
Økologisk afgrøde som uforarbejdet vegetabilsk fodermiddel	"Økologisk", "øko" o.lign., med Ø-mærket og med EU-økologimærket
Omlægningsafgrøde som uforarbejdet vegetabilsk fodermiddel	"Omlægnings (afgrødens navn)" eller "oml. (afgrødens navn)"
Økologiske foderstoffer	"Økologisk" "øko" o.lign., med Ø-mærket og med EU-økologimærket + Økologikontrolkode, DK-ØKO-050
Foderstoffer, der <u>kan anvendes</u> i økologisk produktion	"Kan anvendes i økologisk produktion i overensstemmelse med (EU) 2018/848".

Økologiske uforarbejdede vegetabiliske fodermidler

Økologiske uforarbejdede vegetabiliske fodermidler kan mærkes med de økologiske betegnelser f.eks. "økologiske", "øko" og med Ø-mærket og EU's økologimærke.

Omlægningsafgrøde som uforarbejdet vegetabilsk fodermiddel

Omlægningsafgrøde kan mærkes med "omlægnings (afgrødens navn)" eller "oml. (afgrødens navn)".

14.8 Mærkning af foder til økologisk akvakultur

Mærkningen skal ske i henhold til gældende foderstoflovgivning. Hvad angår indholdet af vilde akvatiske ressourcer i produkterne, skal deres vægtandel angives i procent tørstof. Mærkningen skal ske efter de samme principper som for mærkning af økologisk foder til andre dyrearter.

Vær opmærksom på, at foder til økologiske fisk ofte indeholder tilladte ikke-økologiske akvatiske produkter og derfor altid skal mærkes med henvisning til økologi og ikke kan mærkes som økologiske.²²⁸

²²⁶ 848, Bilag III, nr. 2.1.2. litra e)

²²⁷ 848, Bilag III, nr. 2.1.2. litra e)

²²⁸ ØFO bilag III, del 2, 2.1.2, litra e

14.9 Egenkontrol i forbindelse med mærkningen

Mærkning af foderstoffer skal være omfattet af virksomhedens egenkontrolprogram²²⁹. Se afsnit 10.3 om egenkontrol i den økologiske foderproduktion.

²²⁹ ØFO bilag II, del V, 1.4, litra c

15. Samhandel og import

I dette kapitel er formålet at skitsere handelsreglerne og procedurer, når økologiske varer hentes til Danmark. Indledningsvis defineres begreberne samhandel, import, EØS-lande, tredjelande samt Traces.

15.1 EU, EØS og Tredjelande

De nuværende medlemsstater i EU er: Tyskland, Frankrig, Italien, Nederlandene, Belgien, Luxembourg, Danmark, Irland, Grækenland, Portugal, Spanien, Finland, Sverige, Østrig, Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn, Rumænien, Bulgarien og Kroatien. EU består således af 27 lande.

EØS er en forkortelse af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Det bygger på en aftale mellem EU og Norge, Island samt Liechtenstein. EØS-aftalen betyder, at de tre lande er med i EU's indre marked, der tillader fri bevægelighed for varer, kapital, personer og tjenesteydelser. Dvs. at EØS-lande er landene i EU samt Norge, Island og Liechtenstein.

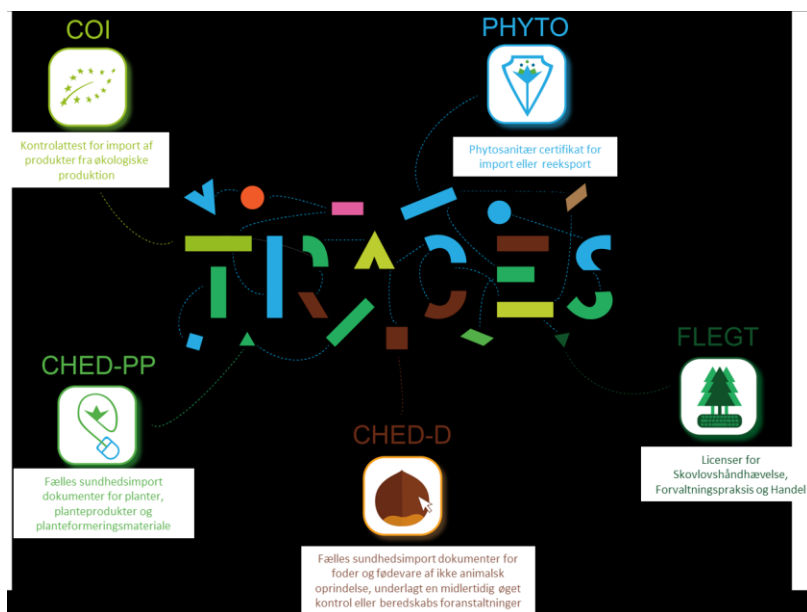
De lande, som ikke hører under en to ovenstående kategorier, er tredjelande. Dvs. tredjelande er landene udenfor EU og EØS. Tredjelandene underinddeles i to grupper: Godkendte og Ikke-godkendte tredjelande. EU-kommissionen har godkendt en række tredjelande, hvis produktionsnormer og kontrolordninger svarer til dem, der er fastlagt i EU-lovgivningen. De godkendte tredjelande er: Argentina, Australien, Canada, Costa Rica, Indien, Israel, Japan, Tunesien, USA, New Zealand og Syd Korea. De ikke-godkendte lande er alle de, der ikke er nævnt ovenfor.

15.2 Definition af samhandel og import

Dybest set dækker ordene samhandel og import over det samme, nemlig indførslen af varer til Danmark ude fra. Når indførslen sker fra EU og EØS hedder det samhandel, fordi vi handler indenfor det indre marked, vi handler sammen. Det betragtes derfor ikke som import. Modsat er det, når vi henter varer fra tredjelandene (lande udenfor EU og EØS), så betegnes indførslen af varer "import".

15.3 Traces

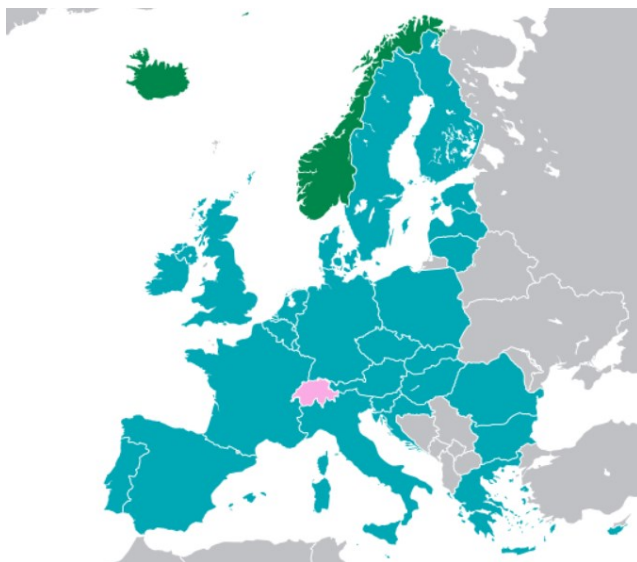
TRACES NT står for **T**rade **C**ontrol and **E**xpert **S**ystem **N**ew **T**echnology og er et system udviklet til elektronisk anmelde og registrering af import i EU. Sendinger af planter og planteprodukter, maskiner og træemballage, der skal anmeldes til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, skal anmeldes i TRACES NT. TRACES NT er EU-Kommissionens elektroniske system til registrering af informationer om og udarbejdelse af certifikater og dokumenter i forbindelse med import af produkter fra tredjelande. Traces har i gennem en årrække været benyttet til håndtering af import og eksporter af visse dyr og animalske produkter. I forbindelse med udviklingen af den helt nye Traces platform, Traces NT, er det besluttet at import af økologiske produkter og certificering af træ skal være pilot ordninger på det nye system.

Figur 15-1 TRACES dækker flere områder

15.4 Samhandel indenfor EU/EØS-landene

Økologiske produkter, der er produceret i EU eller EØS²³⁰ efter reglerne i økologiforordningen, kan frit forhandles inden for alle EU/EØS-landene²³¹. Det gælder også for økologiske produkter, der er importeret til et EU/EØS-land, og skal forhandles i andre EU/EØS-lande og Schweiz.

Figur 15-2 Kort over EU og EØS-lande

Ved køb af økologiske produkter, som foder, sædekorn, frø, planter, plantedele og hjælpestoffer (f.eks. gødning og plantebeskyttelsesmidler til den økologiske jordbrugsproduktion) i andre EU/EØS-lande, skal I have et certifikat for, at sælger er omfattet af økologikontrol²³².

Økologikontrollen skal være gennemført af et/en af EU-Kommissionen anerkendt kontrolorgan eller -myndighed.²³³ På [EU's hjemmeside](#) kan I downloade en opdateret liste over medlemsstaternes kontrolorganer og -myndigheder. I skal tillige fra sælger modtage dokumentation for produktens økologiske status. Dokumentationen kan f.eks. være en faktura med påskriften "økologisk".

²³⁰ EØS-lande er Norge, Island og Lichtenstein.

²³¹ ØFO artikel 50.

²³² ØFO artikel 39, stk. 1 litra b, samt (EU) 2021/2119, artikel 2, stk. 1, litra b

²³³ ØFO artikel 38 og kontrolforordningen artikel 9

15.5 Import fra tredjelande

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø administrerer reglerne om import fra lande uden for EU/EØS (tredjelande) af økologisk foder, sædekorn, frø, økologiske planter, plantedele og hjælpestoffer (f.eks. gødning og plantebeskyttelsesmidler) til den økologiske produktion.²³⁴

Ved import af økologiske produkter fra lande uden for EU, er der to muligheder for at importere produkterne som økologiske. Der er en mulighed for godkendte tredjelande og en mulighed for ikke godkendte tredjelande.²³⁵

Vær opmærksom på, at øvrig lovgivning om import af foder, frø, såsæd, planter og plantedele m.m. også skal overholdes ved import af økologiske produkter fra tredjelande.

For at kunne påbegynde import af økologiske produkter og modtagelse af dem som første modtager i EU, er det en forudsætning, at virksomheden er omfattet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes økologikontrol og er registreret som importør på deres certificeringsbevis.

15.5.1 Import fra godkendte tredjelande

EU-kommissionen har godkendt en række tredjelande, hvis produktionsnormer og kontrolordninger svarer til dem, der er fastlagt i EU-lovgivningen.

Vær opmærksom på, at Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/2325 af 16. december 2021, som omhandler godkendte tredjelande og godkendte kontrolorganer og myndigheder i tredjelande ofte ændres! Fremover vil kontrolorganer af lande, som er indgået nye gensidige handelsaftaler omkring økologiske produkter, ikke være indeholdt i denne forordning: [Kommissionens gennemførelsesforordning \(EU\) 2021/2325 af 16. december 2021](#)

EU-Kommissionen vil fremover offentliggøre informationen om disse handelsaftaler på en særskilt hjemmeside. P.t. oplyser siden om handelsaftaler med Chile, Schweiz og Storbritannien: [EU hjemmeside om ny gensidige handelsaftaler om økologiske produkter](#)

For de tredjelande, som er under den gamle aftale, udløber aftalen den 31. december 2026 for lande og den 31. december 2024 for kontrolorganerne.

Tabel 15.1 Godkendte tredjelande

Land	Godkendte produktkategorier
Argentina	Hvilke produktkategorier, godkendelserne omfatter, kan ses i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/2325 af 16. december 2021
Australien	
Canada	
Costa Rica	
Indien	
Israel	
Japan	
Tunesien	
USA	
New Zealand	
Syd Korea	

²³⁴ Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes opgaver og beføjelser

²³⁵ ØFO artikel 45 samt (EU) 2021/2325

Kommissionens liste over godkendte tredjelande opdateres jævnligt. En opdateret liste kan ses via [EUR-Lex hjemmeside \(http://eur-lex.europa.eu/\)](http://eur-lex.europa.eu/). Listen over godkendte kontrolorganer i Tredjelande vil automatisk blive opdateret i TRACES.

Listen specificerer betingelserne for import fra det enkelte land:

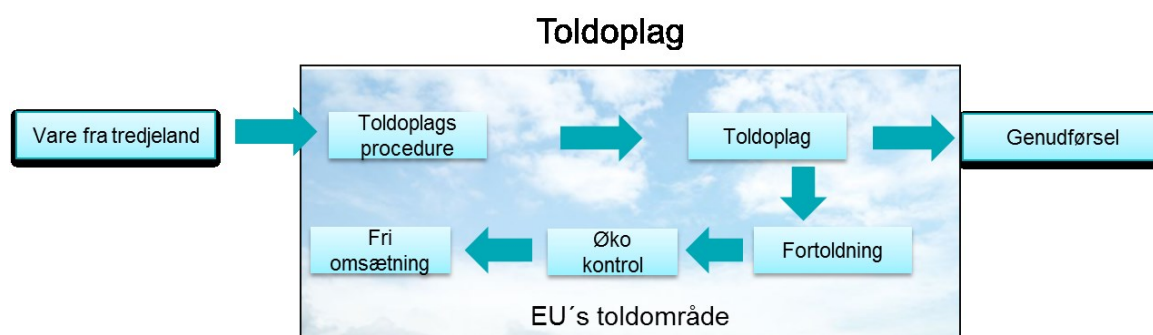
- Om produktionsreglerne for både animalske og vegetabiliske økologiske produkter er godkendt
- Hvilke produktkategorier, der er omfattet af godkendelsen, og hvilke der ikke er
- Om produkterne skal være produceret i dette tredjeland, eller om produkter, der kommer fra andre tredjelande via dette land, også er godkendte
- Hvilke kontrolinstanser, der er bemyndiget til at attestere, at et produkt er økologisk produceret - det er kun disse kontrolinstanser, der må foretage attestationen.

Produkter på listen, kan markedsføres og anvendes som økologiske i Danmark, når:

- Der er udarbejdet en partispecifik kontrolattest i TRACES og denne er underskrevet af kontrolorganet/-myndigheden, som er ansvarlig for kontrollen i det godkendte tredjeland.
- Kontrolattesten er elektronisk forseglet af kontrolorganet/-myndigheden i det land, som partiet ankommer til, og af relevante toldmyndigheder, inden produktet anvendes eller markedsføres.²³⁶ Det vil sige, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø signere certifikatet i TRACES, hvis partiet ankommer til Danmark, som det første modtagerland. Efterfølgende skal førstemodtager feltet underskrives af virksomheden (1. modtager af partiet).

Hvis I importerer produkter gælder der særlige modtagekontrolregler²³⁷ for en række produkter. Læs mere i kapitel 12 om varemottagelse.

I figur 15.3 kan I se fortoldningsprocessen for importerede produkter.

F

Figur 15-3 Fortoldningsprocessen for importerede produkter

15.5.2 Import fra ikke-godkendte tredjelande via godkendte kontrolorganer

EU-Kommissionen har vurderet, at en række kontrolmyndigheder og kontrolorganer er kompetente til at udføre kontrol og udstede attester i ikke-godkendte tredjelande.²³⁸

Disse kontrolmyndigheder og kontrolorganer kan ses i bilag I til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/2325 af 16. december 2021, som løbende opdateres.

²³⁶ ØFO artikel 45, stk. 1

²³⁷ EU Kommissionens vejledning om skærpet importkontrol 2023

²³⁸ ØFO artikel 45, stk. 1, jf. (EU) 2021/2325

For hver af de godkendte kontrolmyndigheder og kontrolorganer kan I i bilag I se for hvilke lande og produkter, de er godkendt til at udføre økologikontrol.

Hvis kontrolmyndigheden/kontrolorganet er godkendt til at udføre økologikontrol for det konkrete produkt i det pågældende tredjeland, kan der importeres til EU.

Produkter omfattet af bilag I kan markedsføres og anvendes som økologiske i Danmark, når:

- Der er udarbejdet en partispecifik kontrolattest i TRACES og denne er underskrevet af kontrolorganet/-myndigheden, som er ansvarlig for kontrollen i det godkendte tredjeland.
- Kontrolattesten er påtegnet af kontrolorganet/-myndigheden i det land, som partiet ankommer til, og af relevante toldmyndigheder, inden produktet anvendes eller markedsføres.²³⁹ Det vil sige, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og SKAT skal påtegne kontrolattesten i TRACES, hvis partiet ankommer til Danmark, som det første modtagerland. Efterfølgende så skal førstemodtager feltet underskrives af virksomheden (1. modtager af partiet).

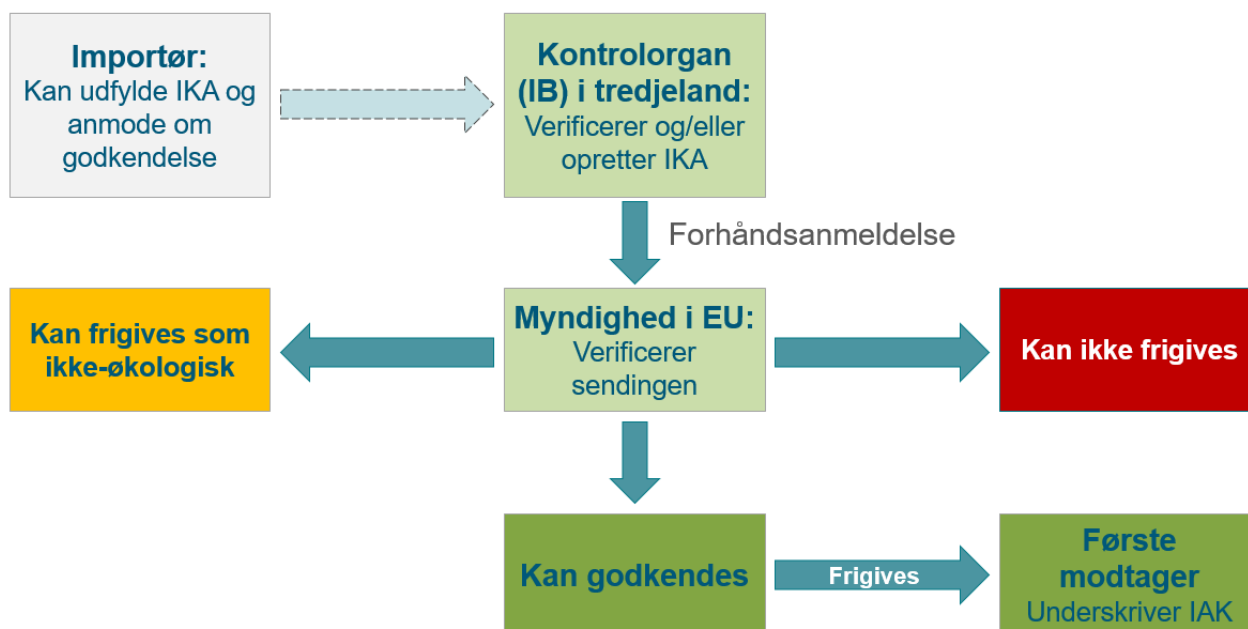
Hvis I importerer produkter fra et af de lande, som er underlagt supplerende kontrol, gælder der særlige kontrolregler for en række produkter. Se mere under afsnittet om modtagelseskontrol fra tredjelande.

15.6 Procedure ved import fra tredjelande

I dette afsnit beskrives først de generelle procedurer og derefter de særlige procedurer. I figur 15.4 finder I en skematisk fremstilling af importproceduren i forskellige situationer.

Der skelnes mellem generelle og særlige importprocedurer ved import fra tredjelande. De generelle importprocedurer skal altid overholdes og gælder både for import fra godkendte og ikke-godkendte tredjelande.

Importproceduren kan startes af enten importør eller kontrolorgan

Figur 15-4 Illustration af importproceduren

²³⁹ ØFO artikel 45, stk. 1 samt Økologibekendtgørelsen § 44, stk. 1 og 3

15.6.1 Generelle importprocedurer

Importprocedurerne er udarbejdet på grundlag af økologiforordningen, importforordningen og økologibekendtgørelsen. Bestemmelserne i importforordningen skal bl.a. sikre en ensartet behandling af økologiimport fra tredjelande i EU.

Udarbejdelsen af IKA (COI) dokumentet kan enten begyndes af importøren eller af kontrolorganet i tredjeland. Hvis I som importør opstarter certifikatet, så bør I bede eksportøren om oplysninger om deres kontrolorgan.

TRACES

Det er obligatorisk, at der ligger en godkendt kontrolattest i TRACES udstedt af eksportørens kontrolorgan. Vær opmærksom på, at EU-Kommissionen har strammet reglerne for, hvornår disse kontrolattester skal udstedes.

Kontrolattesterne for økologiske partier skal udstedes inden, de er blevet afsendt fra tredjelandet, jf. artikel 4, stk. 1 i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/2306 af 21. oktober 2021

Importørerne opfordres til inden køb af økologiske produkter at sikre med eksportøren, at partiet kan omfattes af en gyldig kontrolattest udstedt af kontrolorganet i tredjelandet inden afsendelsen.

15.6.1.1 Kontrolattest og sundhedscertifikat

For varer, som er underlagt kravet om offentlig kontrol på et grænsekontrolsted, f.eks. visse typer af foder, frugt og grønt samt planteprodukter, skal I ydermere være opmærksom på, at I får koblet de to certifikater (kontrolattest, COI og sundhedscertifikat, CHED) sammen i TRACES. Hvis der er tale om en økologisk vare, skal I i CHED oplyse dette i rubrik I.31, og tilføje/vedhæfte det relevante COI i CHED rubrik I.9. Det er vigtigt at den fragtsansvarlige er den samme i både COI (rubrik 19) og CHED (rubrik 8).

15.6.1.2 Forhåndsanmeldelse og påtegning af kontrolattest

I skal anmelde import af økologiske produkter fra tredjelande til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i god tid og senest 24 timer eller mindst én normal arbejdsdag før, de importerede produkter ankommer til havnen eller til toldoplagget.²⁴⁰

Samtidig med forhåndsanmeldelsen skal I sende den originale kontrolattest til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø sammen med "Bill of lading", oprindelsescertifikat, evt. pakkelliste og øvrige relevante følgedokumenter.

Forhåndsanmeldelsen kan ske på https://virk.dk/myndigheder/stat/LBST/selvbetjening/Forhaandsanmeldelse_af_import_af_oeologiske_produkter_fra_tredjelande/

Hvis produkterne er omfattet af den supplerende officielle kontrol, skal I regne med længere sagsbehandlingstid. Inden kontrolattesten forelægges for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, skal I som importør sikre, at kontrolattesten er udfyldt fuldstændigt og korrekt.²⁴¹

- Af den myndighed/kontrolorgan i tredjelandet, der foretager økologikontrollen af eksportøren
- Oplysningerne om partiet, mængder, kolli, eventuelle plombe nummerer etc. fremgår af kontrolattesten eller er vedhæftet i TRACES.
- Hvis partiet også har et sundhedscertifikat skal dette være kædet sammen med kontrolattesten.

²⁴⁰ Økologibekendtgørelsen § 44, stk. 2 og 3

²⁴¹ ØFO artikel 45, stk. 1, jf. (EU) 2021/2306, artikel 3, stk. 5

I kan udfylde forhåndsanmeldelse digitalt på virk.dk eller til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø på e-mail: jordbrugskontrol@lbt.dk eller per post til:

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Jordbrugskontrol, att. Økologiadministrationen
Augustenborg Slot 3
6440 Augustenborg

Mærke: Importkontrol

15.6.1.3 Toldmyndighedernes frigiver varerne

Når kontrolattesten er signeret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i TRACES kan toldstyrelsen færdigbehandlet importen og varerne kan frigivet som økologiske til fri omsætning eller frit forbrug. Hvis varerne også følges af et sundhedscertifikat, skal dette dog være færdigbehandlet af den relevante myndighed før, varerne endeligt kan frigives.

Produkterne kan kun frigives samlet, hvis hele sendingen, som anført i kontrolattesten, er fysisk til stede på toldstedet ved fremlæggelsen. Det betyder, at hvis sendingen utilsigtet er blevet delt undervejs, må I afvente, at den resterende del ankommer, før den samlede sending kan frigives.²⁴² Produkterne, der afventer ankomsten af den resterende sending, kan henføres på toldoplæg. Det samme gælder, hvis en kontrolattest er forsinket, og sendingen derfor ikke kan frigives.

I skal være opmærksomme på, at en vare mister sin økologiske status, hvis den er blevet frigivet, uden at kontrolattest er blevet signeret og digitalt forseglet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

15.6.1.4 Modtagekontrol

Den første EU-/EØS-virksomhed, der modtager produkterne efter frigivelsen i EU/EØS, skal kontrollere, at:²⁴³

- Emballagen eller containeren har været lukket og ubrudt
- Transportbestemmelserne i øvrigt er overholdt, f.eks. om oplysningerne i mærkningen overholder økologibestemmelserne
- Oplysningerne i mærkningen og i de øvrige ledsagedokumenter stemmer overens med det fysiske produkt.

Hvis modtagekontrollen viser, at følgedokumenter, mærkning og varen stemmer overens, og emballagen er ubrudt, skal virksomheden påtegne kontrolattesten i førstemodtager feltet. Den originale kontrolattest skal følge produkterne fra toldstedet frem til den første virksomhed i EU.

15.6.1.5 Opbevaring af importdokumentation

Den påtegnede originale kontrolattest skal opbevares af importøren, og skal kunne vises ved kontrolbesøg i mindst fem år²⁴⁴. Hvis den første modtager af produkterne ikke er den samme som importøren, skal den påtegnede originale kontrolattest kopieres og opbevares hos den første modtager. Kopierne skal stemples som kopier. Originalen sendes efterfølgende tilbage til importøren.

²⁴² (EU) 2021/2306, artikel 7, stk. 1

²⁴³ ØFO artikel 45

²⁴⁴ Økologibekendtgørelsen § 35

15.6.2 Særlige importprocedurer

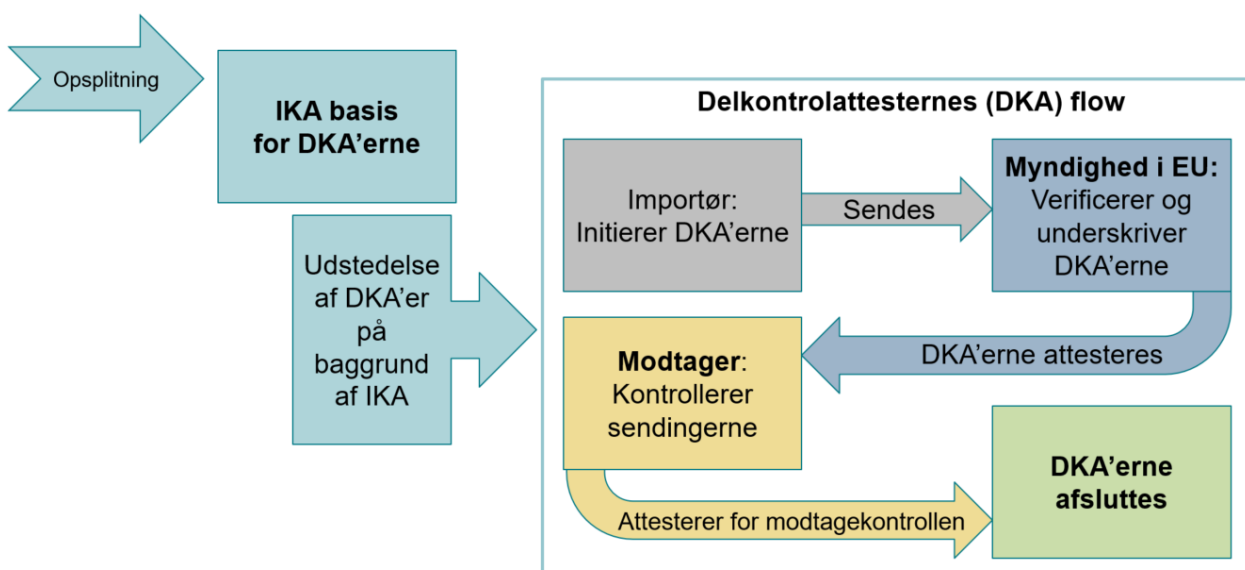
15.6.2.1 Frigivelse ved uregelmæssigheder

I tilfælde, hvor et parti ikke overholder bestemmelserne i økologiforordningen eller importforordningen, kan toldmyndighederne ikke frigive partiet som økologisk. Partiet kan imidlertid frigives som et ikke-økologisk parti, efter at alle henvisninger til den økologiske produktionsmetode er fjernet fra mærkning, reklamer og ledsagedokumenter mv.²⁴⁵

15.6.2.2 Opdeling af en sending

Hvis en sending ønskes opdelt inden frigivelsen, f.eks. hvis der er forskellige modtagere til dele af sendingen, skal hver delsending følges af en original delkontrolattest svarende til den originale kontrolattest. Forudsætningen for at kunne opdele en sending er, at den oprindelig er godkendt samlet, og at kontrolattesten er påtegnet af toldmyndighederne, men sendingen endnu ikke er blevet frigivet.²⁴⁶

Når et parti skal opsplittes, gøres dette af importøren i TRACES. Delkontrolattesterne udfyldes meget lig den måde som for de almindelige kontrolattester.

Figur 15-5 Af figuren fremgår processen for delkontrolattester ved opsplitning af en sending.

Når I har udfyldt attesterne, skal de sendes sammen med en kopi af den kontrolattest, der ligger til grund herfor, til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, der ekspederer kontrolattesterne, hvis betingelserne er opfyldt. Delkontrolattesterne returneres til importøren eller sendes på anmodning direkte til den første modtager af partiet, jf. det anførte på anmeldelsen.

Toldmyndighederne godkender delkontrolattesterne, påtegner dem og frigiver delsendingerne.

Den første modtager i EU/EØS af delsendingen skal foretage modtagekontrollen, som beskrevet i kap. 12 og påtegne den originale delkontrolattest i "første modtager"-rubrikken. En kopi af den påtegnede delkontrolattest sendes derefter til importøren. Den første modtager i Danmark, der har kontrolleret delsendingen, skal opbevare den originale delkontrolattest i mindst fem år. Den danske importør skal opbevare en kopi af den påtegnede delkontrolattest i mindst 5 år.

²⁴⁵ ØFO artikel 42, stk. 1 samt artikel 30, stk. 1.

²⁴⁶ (EU) 2021/2306, artikel 7

15.6.3 Import fra tredjelande til Danmark direkte eller via andre EU/EØS-lande

Ved importprocedurer skelnes der ikke kun mellem import fra godkendte og ikke-godkendte tredjelande, men også mellem om importen til Danmark sker via et andet EU/EØS-land eller sker direkte til Danmark, og om importøren er dansk og importerer til et andet EU/EØS-land. De dokumentationskrav, som importøren og den første modtager skal opfylde i de forskellige situationer, er beskrevet i tabel 15.2.

15.6.4 Import til et andet EU/EØS-land

En dansk importør kan importere økologiske produkter fra tredjelande direkte til et andet EU/EØS-land. Importøren skal overholde det pågældende lands importprocedurer og anmelde importen til den relevante myndighed. Ved import fra ikke-godkendte tredjelande, skal importen være omfattet af kommissionens bilag IV.²⁴⁷

For økologiske produkter, der kun er omfattet af danske økologiregler, bør man forhøre sig om betingelserne for at kunne importere i det pågældende land.

Tabel 15.2 Importdokumentation

Import fra	Dokumentation hos importøren i Danmark	Dokumentation hos første modtager, hvis denne er forskellig fra importøren
Godkendt tredjeland af dansk importør og med direkte ankomst i Danmark	<ul style="list-style-type: none">• Kontrolattest, udfyldt og signeret, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti.• Original faktura fra eksportør, hvor partiet identificeres som økologisk.• Kopi af faktura til 1. modtager af partiet.	<ul style="list-style-type: none">• Kontrolattest, udfyldt og signeret samt førstemandtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti.• Original faktura fra importør, hvor partiet identificeres som økologisk.
Ikke-godkendt tredjeland af dansk importør og med direkte ankomst i Danmark	<ul style="list-style-type: none">• Kontrolattest, udfyldt og signeret, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti.• Original faktura fra eksportøren, hvor partiet identificeres som økologisk.• Kopi af faktura til 1. modtager af partiet.	<ul style="list-style-type: none">• Kontrolattest, udfyldt og signeret samt førstemandtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti.• Original faktura fra importøren, hvor partiet identificeres som økologisk.
Godkendt og ikke-godkendt tredjeland af importør fra andet EU/EØS-land og med direkte ankomst i Danmark		<ul style="list-style-type: none">• Faktura, følgesedel eller lignende udstedt af importøren, hvoraf partiets økologiske status, art, mængde, parti-nummer og ansvarligt kontrolorgan fremgår.• Kontrolattest, udfyldt og signeret samt førstemandtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti.
Ikke-godkendt tredjeland af dansk importør med ankomst i andet EU/EØS-land	<ul style="list-style-type: none">• Kontrolattest signeret af den myndighed i andet EU/EØS-land, der har frigivet partiet. Kontrolattesten skal entydigt kunne relateres til partiet.• Kopi af salgsfaktura, som viser modtageren af partiet.	<ul style="list-style-type: none">• Kontrolattest, udfyldt og signeret samt førstemandtager rubrikken underskrevet, skal kunne relateres entydigt til det indførte parti.• Faktura, følgesedel eller lignende udstedt af importøren, hvoraf partiets økologiske status, art, mængde, partinummer og ansvarligt kontrolorgan fremgår.

²⁴⁷ (EU) 20

15.6.5 Import via Danmark til et andet EU/ EØS-land

På samme måde godtager Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø import af økologiske produkter fra tredje-lande af en importør fra et andet EU/EØS-land, når importen er godkendt i dette land.

15.6.6 Indførsel fra et andet EU/ EØS-land

Økologiske produkter fra tredjelande, der er importeret af et EU/EØS-land, kan omsættes frit inden for det europæiske fællesmarked. Se i øvrigt afsnit 15.1. om samhandel inden for EU/EØS-landene.

16. Eksport

Dette kapitel omhandler eksport herunder certifikater og udenlandske regelsæt. Dette har til formål at oplyse, hvordan I som virksomheder kan eksportere varer ud af Danmark.

Overordnede regler

Økologiske produkter, der er produceret på en certificeret økologisk jordbrugsbedrift eller virksomhed og kontrolleret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, kan eksporteres som økologiske til lande, der anerkender EU's økologisk kontrol.²⁴⁸

Produkter, der ikke kan markedsføres i Danmark som økologiske, må ikke eksporteres til andre lande som økologiske.

16.1 Økologcertifikat for virksomheder

Økologcertifikatet bekræfter, at en virksomhed er certificeret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø til økologisk produktion. Det fremgår af certifikatet, at vi gennemfører kontrol efter økologireglerne i rådsforordningen (EF) nr. 2018/848. Certifikatet viser, at virksomheden er underlagt økologisk kontrol og hvilke produktionstyper, de er certificeret til.

Certifikatet er tilgængeligt både på dansk og engelsk. På Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside udstiller vi de nyeste certifikater, samt certifikater fra tidligere år. I kan finde registeret [her](#)

Melleghandlere, der sælger økologiske produkter til udlandet, skal selv indhente salgsdokumentation direkte hos producenten.

Har I spørgsmål til certifikatet så kan I med fordel send en mail til jordbrugskontrol@lbst.dk, hvor I oplyser:

- Jeres certificeringsnummer
- Hvad I vil sælge til udlandet

16.2 Kontrolokument for udenlandske kontrolorganers regler

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan bistå med at fremme virksomheders eller jordbrugsbedrifters eksport og kan udstede en række forskellige certifikater, hvis I vil sælge økologiske produkter til et andet land.²⁴⁹ Hvis I ønsker det, kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø gennemføre supplerende kontrol på økologiske jordbrugsbedrifter/forsyningsvirksomheder efter udenlandske kontrolorganers regler. På den måde kan I opnå adgang til udenlandske markeder og gøre brug af de forskellige kontrolorganers økologimærker.

Da der er tale om en supplerende kontrol, der ligger ud over EU-forordningen og de danske nationale regler, opkræver vi brugerbetaling for denne ydelse.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan certificere en bedrift eller forsyningsvirksomhed for et udenlandsk kontrolorgan og gennemføre en kontrol for supplerende produktionsregler. Dette kan bekræftes i et eksportcertifikat.

²⁴⁸ ØFO artikel 50

²⁴⁹ Økologibekendtgørelsen § 43

16.2.1 Eksport af økologiske produkter til USA

Ved eksport til USA skal de eksporterede produkter ved afsendelsen ledsages af et amerikansk importcertifikat. Certifikatet udfyldes og attesteres af virksomheden, og sendes per e-mail til jordbrugskontrol@lbt.dk. Herefter underskriver og stempler vi certifikatet, og returnerer det originale dokument til virksomheden med post.

Hvis I ønsker at eksportere produkter, der kræver en supplerende kontrol (Antibiotikafri produktion) skal I bestille denne kontrol hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø eller Fødevarestyrelsen.

Certifikatet attesterer, at betingelserne for økologiaftalen mellem EU og USA er opfyldt, og indeholder nedenstående oplysninger, der gør det muligt at spore de eksporterede produkter:

- Hvor produktet er fremstillet
- Hvilken kontrolmyndighed/kontrolorgan der har certificeret produktet som økologisk
- En garanti for, at der ikke har været anvendt forbudte stoffer eller metoder ved produktionen. [Link til det amerikanske importcertifikat](#) på hjemmesiden www.ams.usda.gov

Figur 16-1 Antibiotikafri produktion (NOP)

16.2.2 Eksport af økologiske produkter til Canada

Ved eksport til Canada kræves der dokumentation for produkternes økologiske status. Producenter, der ønsker at eksportere til Canada, skal derfor henvende sig til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Vi udsteder et eksportcertifikat, som attesterer, at produktet er økologisk. Ved eksporten er det muligt at benytte sig af det canadiske økologilogo.

Send en mail til jordbrugskontrol@lbt.dk hvor I oplyser:

- Certificeringsnummer
- Hvad I vil sælge til udlandet
- Hvordan vi kan kontakte jer, hvis vi har brug for yderligere oplysninger.

[Link til Canadian Food Inspection Agency om økologiaftale mellem Canada og EU](#) på hjemmesiden www.inspection.gc.ca

Figur 16-2 Eksport til Canada

16.2.3 Eksport af økologiske produkter til Japan

Ved eksport til Japan, hvor I ønsker at benytte det japanske økologimærke "JAS", skal I indgå en kontrakt med en godkendt japansk importør. I skal udnævne en ansvarlig person, der står for mærkningen, udarbejdelse af rapporter og kontakten med den japanske importør.

Når I fremsender fakturaer til den japanske importør skal disse indeholde: produktnavne, partinumre, antal, vægt og afsendelsesdatoer fra de økologiske produkter der er mærkeret med JAS mærket. Se eksempel i bilag 7.

Figur 16-3 Det Japanske økologimærke

Bilag

Bilag 1. Produkter, der i særlige tilfælde kan bruges til plantebeskyttelse på økologiske afgrøder

[Link til hjemmeside](#)

Bilag 2. Liste over tilladte, ikke-økologiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler

[Link til hjemmeside](#)

Bilag 3. Liste over tilladte ikke-økologiske foderstoffer

[Link til hjemmeside](#)

Bilag 4. Liste over tilladte, ikke-økologiske rengøringsmidler

[Link til hjemmeside](#)

Bilag 5. Liste over blanketter som findes på hjemmeside og virk.dk

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har udarbejdet digitale blanketter, som findes på virk.dk. Blanketterne kan tilgås via Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside.

Certificering af forsyningsvirksomheder og anmeldelse af ændringer

Blanketten indeholder følgende:

- Ansøgning om certificering til produktion, behandling, opbevaring, import, salg og eksport af økologiske produkter til brug for den økologiske jordbrugsproduktion.
- Ansøgning om certificering som økologisk foderstofvirksomhed.
- Ændringer til ansøgningen (f.eks. nyt lager, ny produktion, leje/udleje af bygninger, tørring og rensning mv.)
- Anmeldelse af tørring og rensning på en ikke-økologisk forsyningsvirksomhed

Ansøgning på virk.dk

Derudover er følgende blanketter relevante for forsyningsvirksomhederne:

- Forhåndsanmeldelse af import af økologiske produkter fra tredje-land
- Kontrolattest/import certifikat til import af økologiske produkter fra lande udenfor EU (tredje-lande)
- Erklæring om adskillelse under rensning/tørring på ikke-økologisk bedrift eller virksomhed
- Ansøgning om økologisk status for indsamlede vilde planter eller plantedele.
- Sælgers erklæring om GMO-frihed

Ønsker I at oprette planteformeringsmateriale i OrganicXseeds, skal I anmelde jer som leverandør i databasen, Seeds4organic.

Bilag 6. Liste over aktiviteter og produktkategorier

Aktiviteter:

Produktion	Tilberedning	Distribution/Markedsføring
Uforarbejdede plante- og plan- teprodukter Husdyr og uforarbejdede ani- malske produkter Alger og uforarbejdede akvakul- turprodukter Sankning	Foder Foderblandinger Foderblandinger til fisk Øvrige fodermidler Vitamin og mineralblandinger Tørrede græsprodukter Foderkorn	Transport af levende dyr Transport i løs vægt Foder Foderblanding Sædekorn Græs- og markfrø Grøntsagsfrø Planter til salg Læggekartofler Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler Plantebeskyttelsesprodukter

Produktion - Denne aktivitet dækker over primær produktion, hvor produktet ikke tilberedes. Uforarbejdede produkter omfatter udover ikke behandlede produkter også produkter, der f.eks. er blevet adskilt, parteret, kløvet, udskåret, udbenet, hakket, afhudet, flået, formalet, opskåret, renset, afpudset, afskallet, pillet, knust, kølet, frosset, dybfrosset eller optøet²⁵⁰.

Tilberedning - Aktiviteter i forbindelse med konservering eller forarbejdning af produkter eller enhver anden aktivitet, der foretages på et uforarbejdet produkt uden at ændre det oprindelige produkt, herunder slagtning, opskæring, rengøring eller formaling, samt emballering, mærkning eller ændringer i mærkningen vedrørende økologisk produktion.

Distribution/ Markedsføring - Besiddelse og distribution af fødevarer eller foder med henblik på salg, også uden vederlag.

²⁵⁰ RFO jf. Artikel 2, stk. 1, litra n), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004

Opbevaring	Import	Eksport
Foder Foderblanding Sædekorn Græs- og markfrø Grøntsagsfrø Planter til salg Læggekartofler Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler Plantebeskyttelsesprodukter	Foder Foderblanding Sædekorn Græs- og markfrø Grøntsagsfrø Planter til salg Læggekartofler Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler Plantebeskyttelsesprodukter	Foder Foderblanding Sædekorn Græs- og markfrø Grøntsagsfrø Planter til salg Læggekartofler Gødningsstoffer og jordforbedringsmidler Plantebeskyttelsesprodukter

Opbevaring - Dækker over opbevaring af økologiske produkter. Dækker også opbevaring hos transportvirksomheder, hvor produkterne ligger på lager i over 24 timer.

Import - Omfatter alle erhvervsdrivende, som importerer økologiske eller omlægningsprodukter fra tredjeland, dvs. lande, som ikke er EU medlemsstater eller medlemmer af EØS samt Schweiz.

Eksport - Omfatter alle erhvervsdrivende, som eksporterer økologiske produkter til tredjelande, dvs. lande, som ikke er EU medlemsstater eller medlemmer af EØS samt Schweiz.

Produktkategorier:

Produktkategorierne beskriver, hvilken status den erhvervsdrivendes produktionsmetode har, f.eks.:

- Økologisk produktion, undtagen i omlægningsperioden
- Produktion i omlægningsperioden
- Økologisk produktion med ikke-økologisk produktion

I.6 Kategori eller kategorier af produkter som omhandlet i artikel 35, stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 og produktionsmetoder

(a) Uforarbejdede planter og planteprodukter, herunder frø og andet planteformeringsmateriale

Produktionsmetode

Økologisk produktion, undtagen i omlægningsperioden

Produktion i omlægningsperioden

Økologisk produktion med ikke-økologisk produktion

Eksempel på afkryds af produktkategorier

I Økologiforordningen arbejder man med syv forskellige produktkategorier:

- Uforarbejdede planter og planteprodukter, herunder frø og andet planteformeringsmateriale. Under denne kategori hører alle ikke forarbejdede vegetabiliske produkter inkl. hø/halm, vegetabiliske gødninger, vitaminer/mineraler, gødning/jordforbedringsmaterialer, etc.
- Husdyr og uforarbejdede animalske produkter. Under denne kategori hører alle husdyr samt alle ikke forarbejdede animalske produkter inkl. husdyrgødning.
- Alger og uforarbejdede akvakulturprodukter.
- Forarbejdede landbrugsprodukter, herunder akvakulturprodukter, til konsum.

- l. Foder. Under denne kategori finder man, produkter der er tiltænkt til foder, dvs. foderblandinger, fodertil-sætningsstoffer, proteiner, og andre forarbejdede landbrugsprodukter tiltænkt som foder.
- m. Vin
- n. Andre produkter, der er opført i bilag I, eller som ikke er omfattet af ovennævnte kategorier. Denne kategori indeholder: gær til konsum eller til foder, sukkermais, humleskud, bivoks, æteriske olier, uld og skind og traditionelle urtepræparater.

Bilag 7. GMO risikoliste foderproduktion

Baggrund.

Alle økologi certificerede virksomheder skal kunne dokumentere, at der ikke har været benyttet GMO (genmodificeret organismer) i deres produktion, og at virksomheden i det mindste har forsøgt at sikre sig, at ingen råvarer, tilsætningsstoffer og hjælpemidler indeholder eller er fremstillet ved hjælp af genmodificeret materiale.

Risikoen for forurening af GMO eller GM-materiale samt utilsigtet indhold i et produkt afhænger bl.a. af de råvarer eller ingredienser, der anvendes ved fremstillingen. De varer, hvor der er risiko for, at de indeholder GMO, er opdelt i to forskellige grupper, gruppe 1, består af højrisiko produkter, mens gruppe 2 indeholder råvarer hvor sandsynligheden for at der er et indhold af GMO eller GM-materialer er væsentligt lavere. De krav der stilles til virksomhedens dokumentationsbehov eller forbyggende tiltag er forskellige mellem disse to grupper (se nedenfor under hver gruppe). For råvarer, der ikke er inkluderet i nogen af grupperne, kræves der ingen særlig handling.

Certifikater, der viser, at råvaren er økologisk, er samtidig et certifikat om, at produktet ikke produceres enten med eller fra GMO. Men for nogle varer er der risiko for GMO eller GM-materiale i forsyningskæden, i sådanne tilfælde kan prøvetagning og analyser være den sikreste måde at dokumentere, at råmaterialerne er fri for forurening med GMO eller GM-materiale. Hvis foderet fremstilles i en fabrik, hvor der også fremstilles GMO-foder, kan man ikke udelukke forureningsmuligheden, og derfor bør virksomheden i deres egenkontrolprogram analysere foderet for GMO eller GM-forurening.

I økologireglerne for foder til grise og fjerkræ kan der under visse forhold indgå små mængder konventionelle ingredienser (forlængelsen af 5% proteinfoder)²⁵¹. Hvis der benyttes konventionelle ingredienser, skal producenten fremlægge et specifikt certifikat (erklæring om gmo frihed) om, at råvaren eller tilsætningsstoffet ikke er fremstillet ved hjælp af GMO'er for de råvarer, der fremgår af nedenstående liste. For højrisiko råvarerne (især når de ikke er økologiske) opnås den bedste GMO frihedsgaranti, hvis råvaren eller tilsætningsstoffet er prøvetaget og analyseret for GMO.

EU-reguleringen accepteres spor af EU godkendte GMO'er eller GM-materialer i økologiske råvarer og produkter, hvis andelen ikke overstiger 0,9%²⁵², forudsat at forureningen er utilsigtet og bla. Ikke skyldes dårlig adskillelse eller anden situation hvor tilstrækkelig forebyggelse ville kunne undgå forureningen.

Gruppe 1. Produkter hver der er en høj risiko for indhold af GMO eller GM-materiale

I gruppe 1 indgår følgende typer af produkter:

1. Produkter fra afgrøder der kommercielt dyrkes i større omfang. Hvis kommerciel dyrkning ikke finder sted inden for EU, og kun eksisterer i et par andre lande, angives de relevante lande i kolonnen "Fra".
2. Produkter fra GMO-afgrøder som markedsføres inden for EU i betydelige mængder
3. Der er kendte tilfælde af GMO eller GM-forurening, muligvis fra et bestemt land (angivet i kolonnen "Fra"), selv om der ikke er nogen kommerciel dyrkning. Et eksempel er hør fra Canada, hvor GMO blev fundet så sent som i 2009, selv om den kommercielle GMO-dyrkning af hør i Canada ophørte i 1998.

²⁵¹ Brugen af 5% ikke økologisk proteinfoder er blevet forlænget for grise og fjerkræ

²⁵² For GMO af typer der ikke er godkendt indenfor EU gælder alle produkter og råvare (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, artikel 16.2 og præambel 26)

I forbindelse med virksomhedens egenkontrolsprogram bør der være taget særlige forholdsregler hvis der enten opbevares, produceres eller udføres aktivitet med produkter i ovenstående gruppe. I forbindelse med økologikon-trollen skal resultaterne af egenkontrols aktiviteterne altid gennemgås.

Råvare og produkter	Fra*	Eksempel på produkter
Bomuldsprodukter	Alle lande	Bomuldsfrø kage
Hørfrø og hørprodukter	Canada	Hørfrø kager
Majs og majsprodukter	Alle lande	Majsmel, Fibre, Majsstivelse
Raps og rapsprodukter	USA, Canada, Australien	Rapsolie kager, rapspiller
Ris og risprodukter	Kina, USA, Iran, Australien og New Zealand	Fibre
Soja og sojaprodukter	Alle lande	Sojapiller, sojakager, sojamel, fibre

* "Fra" refererer til lande, hvor produktet er blevet dyrket

Gruppe 2. Produkter med lav risiko for indehold af GMO eller GM-materiale

I gruppe 2 indgår følgende typer af produkter:

1. Forarbejdet²⁵³ produkter fra afgrøder der findes kommercielt dyrkning af GMO afgrøder i større omfang.
2. Forarbejdet produkter fra GM-afgrøder som markedsføres inden for EU i betydende mængder.
3. Produkter fra afgrøder der dyrkes forsøgsmæssigt, men ikke kommercielt og ikke i nogen større omfang.
4. Produkter fra GMO-afgrøder som er godkendt for markedsføring indenfor EU, men hvor det ikke findes nogen omfattende handel med disse.
5. Produkter som kan være producerede af genmodificerede mikroorganismer (GMMO)

2a Produkter som kan være producerede med eller indeholder GMO (genmodificerede organismer)

Råvare og produkter	Fra*	Eksempel på produkter
Raps og rapsprodukter	Alle lande foruden: Canada, USA, Australien	Rapsolie kager, rapspiller
Risprodukter	Alle lande foruden: Kina, USA, Iran, Australien og New Zealand	Fibre
Sukkerroe produkter	USA, Canada	Melasse
Rørsukker produkter	Brasilien	Melasse
Solsikkeprodukter	Alle lande	Solsikke kager
Jordnød produkter	USA	Jordnød kager
Forarbejdet majsprodukter	Alle lande	Maltodextrin, Stivelse, HVP (hydrolyserede planteprotein)
Forarbejdet sojaprodukter	Alle lande	HVP (hydrolyserede planteprotein)
Fiskemel fra opdrættet fisk	Alle lande	
Alfalfa/Luzern	Canada, USA, Australien	

* "Fra" refererer til lande, hvor produktet er blevet dyrket

Verifikationskrav

- GMO frihedserklæring.

²⁵³ Med forarbejdet produkter menes der i denne kontekst produkter, hvor råmaterialerne har været underkastet en proces, der medføre at det ikke meningsfuldt at lave en GMO-analyse.

2b Tilsætningsstoffer og proceshjælpemidler, der kan produceres med eller indeholde GMMO (GMO'er)

Verifikationskrav

For tilsætningsstoffer og proces hjælpemidler:

GMO frihedserklæring som refererer til de mikroorganismer, der anvendes i processen. (Til fremstilling af gær og bakterier skal certifikatet henvise til produktet. Indholdet af GMMO må ikke overstige 0,9%.)

Tilsætningsstof og proces hjælpemiddel	Eksempel
Antioxidanter	
Bakteriepreparat, mikroorganismer	
Enzymer	
Fodergær (<i>Saccharomyces</i> spp)	Fermenteringsbiprodukter
Konserveringsmiddel	Organisk syrer og deres salter
Stabiliserings- og emulgeringsmiddel	Natriumalginat (fiskfoder), Xantangummi
Vitaminer	

GMO frihedserklæring

GMO-frihedserklæringen kan være baseret på at afgrøderne er dyrket i et land, hvor det ikke er tilladt at dyrke GM udgaver af den aktuelle afgrøde, og at det kan påvises, at kontinuiteten i forsyningskæden er blevet opretholdt, dvs. at partiet kun håndteres i systemer, hvor der ikke er GMO eller i lukkede beholdere.

Frihedserklæringen kan også være baseret på en prøveudtagning på kritiske kontrolpunkter i overensstemmelse med IP-principperne (identitetsbeskyttelsessystem).

Erklæringen skal som minimum indeholde: Produktnavn og partinummer

Erklæringen kan være en af følgende to alternativer:

Sælgers erklæring i henhold til bilag XIII i Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008

En tekst der minder om nedenstående:

"Jeg bekræfter herved, at dette produkt ikke er blevet lavet "eller" med "genetisk modificerede organismer (GMO'er) som defineret i artikel 2 og 9 i Rådets forordning (EF) Nr. 834/2007. Hvis der er nogen oplysninger, der strider mod nøjagtigheden af denne erklæring, forpligter jeg mig til omgående at informere vores kunder samt det kontrolorgan/kontrolmyndighed som kunderne er underlagt."

Bilag 8. Eksempel på rapport til JAS certificerede importør

To JAS certified importer

Invoice No. : ABCD-123

Commodity Name	Lot Number	Organic Products		JAS Logos	
		Quantity	Weight	Number of Attaching	Date of Attaching
Strawberry plants	Abc-123	1.000	500 kg	1000	April 1. 2013
Red Cabbage	Abc-456	500	1.250 kg	500	April 2. 2013
Havanna Chili	Def-137	10	8 kg	10	May 3. 2013

Date

Signature of the person in charge of attaching JAS logos

Bilag 9. Certificeringskrav

Virksomhedsaktivitet	Certificering	Kontrol
Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer levende eller uforarbejdede vegetabiliske landbrugsprodukter.	Krav om certificering , jf. ØFO artikel 34, stk. 1 sammenholdt med økologibekendtgørelsens § 2, nr. 6 jf. § 1, nr. 2, litra a.	Kontrolleres min. 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.
Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer foder, foderblandinger og fodermidler , undtaget foder, foderblandinger og fodermidler beregnet til hunde, katte og andre selskabsdyr.	Krav om certificering , jf. ØFO artikel 34, stk. 1 sammenholdt med økologibekendtgørelsens § 2, nr. 6 jf. § 1, nr. 2, litra b.	Kontrolleres min. 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.
Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer gødningsstoffer, jordforbedringsmidler og næringsstoffer.	Krav om certificering , jf. ØFO artikel 34, stk. 1 sammenholdt med økologibekendtgørelsens § 2, nr. 6 jf. § 1, nr. 2, litra c.	Kontrolleres min. 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.
Producerer, tilbereder, emballerer, markedsfører eller opbevarer planteforneringsmateriale (herunder frø, udsæd, frøformerede planter og vegetativt formerede planter)	Krav om certificering , jf. ØFO artikel 34, stk. 1 sammenholdt med økologibekendtgørelsens § 2, nr. 6 jf. § 1, nr. 2, litra d.	Kontrolleres min. 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.
Importerer eller eksporterer produkter fra et tredjeland med henblik på markedsføring under henvisning til den økologiske produktionsmetode.	Krav om certificering , jf. ØFO artikel 34, stk. 1, sammenholdt med økologibekendtgørelsens § 2, nr. 6.	Kontrolleres min. 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.
Har fået udlagt en aktivitet (f.eks. opbevaring, rensning, tørring eller toastning) fra en certificeret virksomhed eller jordbrugsbedrift Der foreligger en erklæring om, at ansvaret for den økologiske produktion forbliver hos den virksomhed/jordbrugsbedrift der udlægger aktiviteten.	Ikke krav om certificering , jf. ØFO artikel 34, stk. 3.	Kontrolleres min. 1 x årligt forbindelse med økologikontrollen hos den certificerede virksomhed/jordbrugsbedrift der har udlagt aktiviteten, jf. ØFO artikel 34, stk. 3, sidste pkt.
Har fået udlagt en aktivitet (f.eks. opbevaring, rensning, tørring eller	Krav om certificering , jf. ØFO artikel 34, stk. 3.	

<p>toastning) fra en certificeret virksomhed eller jordbrugsbedrift.</p> <p>Der foreligger ikke en erklæring om, at ansvaret for den økologiske produktion forbliver hos den virksomhed/jordbrugbedrift der udlægger aktiviteten.</p>		<p>Kontrolleres min. 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.</p>
<p>Salg af økologiske produkter, som ikke sker til den endelige forbruger eller bruger (mellemandler).</p>	<p>Krav om certificering, jf. ØFO artikel 34, stk. 2 modsætningsvis.</p>	<p>Kontrolleres min 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.</p>

<p>Salg af færdigpakkede økologiske produkter direkte til den endelige forbruger eller bruger.</p>	<p>Ikke krav om certificering, jf. ØFO artikel 34, stk. 2.</p>	<p>Ikke underlagt kontrol.</p>
<p>Transporterer økologiske produkter eller omlægningsprodukter direkte fra leverandør til modtager.</p>	<p>Ikke krav om certificering, jf. ØFO artikel 34, stk. 1 modsætningsvis.</p>	<p>Ikke underlagt kontrol.</p>
<p>Transporterer økologiske produkter eller omlægningsprodukter direkte fra leverandør til modtager, hvor der samtidig sker en opbevaring i mere end 24 timer, jf. vejledningens afsnit 11.5.</p>	<p>Krav om certificering, da der ved en transport af mere end 24 timers varighed vil være tale om en "opbevaring" iht. ØFO artikel 34, stk. 1.</p>	<p>Kontrolleres min 1 x årligt, jf. ØFO artikel 38, stk. 3.</p>

Bilag 10. Definitionsliste

A

Akvakultur: opdræt eller dyrkning af akvatiske organismer ved hjælp af metoder, der skal øge produktionen af de pågældende organismer ud over, hvad det naturlige miljø giver mulighed for; organismerne forbliver en fysisk eller juridisk persons ejendom i hele opdrætnings- eller dyrkningsfasen, indtil de er høstet.

Aktivstof: Stoffer eller mikroorganismer, der har en virkning på eller imod skadegørere.

Animalsk produktion: produktion af husdyr eller opdrættet vildt (også insekter)

Ansøgning/anmeldelse: Aktiviteten kan først påbegyndes når Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har sendt et afgørelsesbrev eller kvitteringsbrev til ansøger/anmelder.

Astaxanthin: rødt farvestof (carotenoid), der findes naturligt i rejeskaller i en mængde på 50 mg/kg. Kan også fremstilles kemisk. Anvendes i lakse- og ørredfoder for at give den eftertragtede røde farve i kødet.

Audit: en systematisk og uafhængig undersøgelse for at fastslå, om aktiviteter og resultaterne af sådanne aktiviteter er i overensstemmelse med de planlagte ordninger, og om disse ordninger anvendes effektivt og er egnet til at nå målene

Certifikats: Certifikat der udstedes når den første økologikontrol er gennemført og kontrollen er OK.

Certificeret: Underlagt økologikontrol.

B

Bedrift: Samtlige produktionsenheder, der ledes under ét med henblik på fremstilling af landbrugsprodukter.

Biodynamiske præparater: blandinger, der traditionelt anvendes i biodynamisk landbrug

Bæredygtigt fiskeri: Fiskeri der sker på en sådan måde at man bevare fiskebestand og levestederne.

C

Certifikat: Certifikat der udstedes når den første økologikontrol er gennemført og kontrollen er OK.

Økologicertifikat eller erklæring er den årlige udstedte dokumentation for at virksomheden er underlagt økologikontrol.

CHED

COI: Certificate of inspection, dokumentation der følger et importeret parti fra tredjeland

Container: Godkendt skib container der kan aflukket på en sikker måde således ombytning ikke er muligt.

D

Driftsansvarlig: Fysisk person, der har ansvaret for den daglige finansielle og produktionsmæssige ledelse af en virksomhed eller driftsenhed.

Driftmæssigt adskilte enheder: To eller flere enheder der ikke drives sammen.

E

Egenkontrol: Virksomhedens kontrol med om de økologiske regler er overholdt.

Egenkontrolprogram: En gennemgang af områder i din virksomhed, som kan have betydning for fødevarer sikkerheden. Programmet er baseret på HACCP-principperne og beskriver, hvad der kan gå galt, hvor det kan gå galt, hvordan man undgår at det går galt og hvad man gør, hvis det alligevel går galt.

Eksport: udførsel og salg af varer og tjenesteydelser til et land uden for det indre marked, er det modsatte af import.

Eksportcertifikat: Følge dokument der dokumentere partiets økologiske status.

Emballage: betegnelsen for produkter, som anvendes til indpakning, opbevaring, beskyttelse og transport af varer fra en producent til en forbruger.

Erhvervsdrivende: den fysiske eller juridiske person, der har ansvar for at sikre, at denne forordning overholdes i alle de faser af produktionen, tilberedningen og distributionen, som er under den pågældende persons kontrol

EU-Kontrolkode: Kode der henviser til operatørens kontrolorgan.

EU/EØS lande: EU medlemsstater og samarbejdslande, Norge, Island og Liechtenstein.

F

Faser af produktionen, tilberedningen og distributionen: enhver fase fra og med primærproduktionen af et økologisk produkt til og med dets oplagring, forarbejdning, transport, salg eller levering til den endelige forbruger og, hvor det er relevant, mærkning, reklame, import, eksport og underleverancer

Fjernlager: Lager der ikke ligere sammen med den resterende produktion. Der må ikke forgå salg direkte fra fjernlaget.

Fodertilsætningsstoffer: jf. definitionen i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer.

Fodermidler: Vegetabiliske eller animalske produkter, hvis væsentligste formål er at opfylde dyrs ernæringsbehov, i naturlig tilstand, friske eller konserverede, og derivater af disse efter industriel forarbejdning samt organiske eller uorganiske stoffer, som kan indeholde fodertilsætningsstoffer, og som er bestemt til fodring af dyr, enten i uforarbejdet eller forarbejdet stand eller til fremstilling af foderblandinger eller som bærestof i for blandinger.

Forarbejdning: Enhver behandling, der fører til en væsentlig ændring af det oprindelige produkt, bl.a. ved varmebehandling, røgning, saltning, modning, tørring, marinering, ekstraktion, ekstrudering eller en kombination af disse processer. Forarbejdning fører til et forarbejdet produkt.

Forebyggende foranstaltninger: foranstaltninger, der skal træffes af erhvervsdrivende i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen for at sikre biodiversitetens bevarelse og jordbundens kvalitet, foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af skadegørere og sygdomme og foranstaltninger, der skal træffes for at undgå negative virkninger for miljøet og dyre- og plantesundheden.

Forhåndsanmeldelse: anmeldelse af partier der skal toldbehandles og kontrolleres i Danmark.

Forurening: i forbindelse med akvakultur og tangproduktion den direkte eller indirekte tilførsel til vandmiljøet af stoffer eller energi

Fremavl: Produktion af frø og opformeringsmateriale, der senere skal bruges som udsæd eller til udplantning.

Fremstillet af gmo'er: afledt helt eller delvis af gmo'er, dog uden at indeholde eller består af gmo'er.

Fremstillet ved hjælp af gmo'er: afledt ved anvendelse af en gmo som den sidste levende organisme i fremstillingsprocessen,

Fødevarer: alle stoffer eller produkter som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvis forarbejdede, er bestemt til eller med rimelighed må antages at skulle indtages af mennesker. Fødevarer omfatter alle typer fødevarer, også f.eks. drikkevarer, tyggegummi og tilsætningsstoffer.

Første modtager: fysisk eller juridisk person, til hvem den importerede sending leveres, og som modtager den med henblik på yderligere tilberedning og/eller markedsføring

G

Generation: en gruppe planter, der udgør et enkelt trin i planternes nedstigende linje.

Genetisk modificeret organisme eller GMO: En organisme, bortset fra mennesker, der ved genteknologi har fået generne modificeret, f.eks. med et gen fra en anden organisme.

Genomlægning: Dyr og marker kan pålægges at skulle genomlægges og derved skulle gennemgå omlægningsperioden igen.

Godkendt kontrolorgan: Offentlige kontrolorganer i f.eks. Danmark skal overholde EU's forordning. Private kontrolorganer i f.eks. Sverige eller England skal overholde EU's forordning og være akkrediteret af et officielt akkrediteringsorgan og overholde kravene i de internationale standarder EN 45011 eller ISO 65.

Godkendte tredjelande: Lande nævnt på tredjelandslisten hvis økologiregler og økologikontrol er godkendt af EU-Kommissionen. Der skal ikke søges om tilladelse til import af økologiske produkter fra disse lande.

Good Manufacturing Practice (GMP): Arbejdsmetoder der sikre, at varer og virksomhed overholder reglerne på de områder, hvor der ikke er direkte risiko for fødevarerens sikkerhed. F.eks. mærkningsprog, rengøring i kundeområder eller skadedyrssikring.

H

HACCP-principper: Forkortelse for det amerikanske udtryk Hazard Analysis Critical Control Points.

Hjemmeproduceret udsæd: Udsæd der produceres på egne arealer, og som året efter bruges udelukkende på egne arealer.

Hydrokultur: dyrkningsmetode, hvor planterne vokser med rødderne i en opløsning af mineralske næringsstoffer eller i et inert medium, såsom perlit, grus eller mineraluld, som tilsættes en næringsstofopløsning

I

Importør: Den fysiske person eller juridiske enhed, der importerer økologiske produkter fra et andet land.

Industrielt fremstillet nanomateriale: et industrielt fremstillet nanomateriale, hvor mindst 50 pct. af partiklerne har en eller flere dimensioner mellem 1 nm og 100 nm

Ioniserende stråling: energi, der overføres i form af partikler eller elektromagnetiske bølger med en bølgelængde på højst 100 nanometer eller mindre (med en frekvens på mindst 3×10^{15} hertz), der direkte eller indirekte kan danne ioner

Ikke-tilladte stoffer: Stoffer, der ikke er tilladt i den økologiske produktion, jf. økologiforordningen og økologibe-kendtgørelsen.

Ingrediens: ethvert stof eller produkt, herunder aromaer, fødevaretilsætningsstoffer og fødevareenzymmer, og enhver bestanddel af en sammensat ingrediens, der anvendes ved fremstilling eller tilberedning af en fødevare, og som stadig findes i færdigvaren, eventuelt i ændret form; restkoncentrationer betragtes ikke som ingredienser

J

K

Konservering: enhver foranstaltning ud over produktion og høst, som udføres på produkter, men som ikke betragtes som forarbejdning.

Kontrolmyndighed: en offentlig administrativ organisation i en medlemsstat, som den kompetente myndighed helt eller delvis har overdraget sine inspektions- og certificeringsbeføjelser til inden for økologisk

Kontrolorgan: en uafhængig privat tredjepart, der foretager inspektion og certificering inden for økologisk produktion.

Kritisk kontrolpunkt: Et område i produktionen, som har betydning for fødevarerens sikkerhed og som kan kontrolleres.

L

Landbrugsareal: areal, der er udlagt som agerjord, permanent græsareal og permanent græsningsareal eller areal med permanente afgrøder

Landbrugsråvare: landbrugsprodukt, der ikke har været underkastet nogen behandling med henblik på konservering eller forarbejdning

Leverandørdokumentation: Dokument der bekræfter, at en leverandør er underlagt kontrolkrav svarende til økologiforordningen, og at kontrollen af leverandøren udføres af et godkendt kontrolorgan.

Løsvarer eller varer i løs vægt: Ikke-emballerede produkter.

M

Markedsføring: besiddelse af fødevarer eller foder med henblik på salg, herunder udbydelse til salg eller anden overførsel, som finder sted mod eller uden vederlag, herunder selve salget og distributionen og selve den overførsel, der sker på andre måder.

Melleghandlere: Køb- og salgsvirksomhed, dvs. virksomheder der ikke producerer eller forarbejder et produkt.

Moderplante: en identificeret plante, hvorfra der udtages planteformeringsmateriale med henblik på at reproducere nye planter

Mærkning: angivelser, oplysninger, fabriks- eller varemærker, billeder eller symboler, som vedrører et produkt, og som er anført på emballager, dokumenter, skilte, etiketter eller halsetiketter af enhver art, der ledsager eller henviser til et sådant produkt.

N

Nonfood-produkter: Produkter, der ikke anvendes som fødevarer, herunder f.eks. foderblandinger, gødning, såsæd, juletræer, pyntegrønt mv.

Ny ansøger: Virksomheder eller personer som ansøger om certificering til økologisk produktion for første gang.

O

Omlægning: Overgang fra ikke-økologisk til økologisk produktion i en periode (omlægningsperiode), hvor de økologiske regler overholdes

Omlægningsprodukt: et produkt, der er produceret i omlægningsperioden.

Overslæb: Rester eller støv fra produktionen i produktionsanlægget, på transportbånd, på silovægge og lignende fra en tidligere produktion.

P

Partidokumentation: Dokument udstedt af leverandøren med entydig henvisning til partiets økologiske oprindelse og identitet. Kaldes også en økologistatuserklæring, eller en tro og love erklæring.

Planteformeringsmateriale: planter og alle dele af planter, herunder frø, på alle vækststadier, der kan og er beregnet til at producere hele planter

Produkter produceret efter den økologiske produktionsmetode: Samlebetegnelse for økologiske produkter, omlægningsprodukter og produkter bestemt til den økologiske produktion.

Produktion: Aktiviteter på virksomheden/driftsenheden med henblik på forarbejdning, emballering, om pakning mv. Dertil hører aktiviteter i forbindelse med forarbejdning og/eller konservering af jordbrugsprodukter, herunder f.eks. sortering, valsning, blanding og lignende.

Q

R

Reklame: enhver præsentation af produkter over for offentligheden med andre midler end mærkning, der har til formål at eller sandsynligvis vil påvirke og forme holdninger, overbevisninger og adfærd med henblik på direkte eller indirekte at fremme salget af produkter.

Risikoanalyse: Analyse der beskriver risici i produktionen

Regnskab/dokumentation: Løbende massebalanceregnskab.

S

Sikkerhedsforanstaltninger: foranstaltninger, der skal træffes af erhvervsdrivende i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen, for at undgå forurening med produkter eller stoffer, som ikke er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i overensstemmelse med denne forordning, og for at undgå sammenblanding af økologiske produkter og ikkeøkologiske produkter

Sporbarhed: muligheden for at spore og følge en fødevarer, et foder eller ethvert produkt, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat fødevarer, foder eller ethvert produkt, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen

T

Tekniske hjælpestoffer: ethvert stof, som ikke indtages som et foderstof i sig selv, men som anvendes ved forarbejdningen af foderstoffer eller fodermidler for at opfylde et bestemt teknologisk formål under behandlingen eller forarbejdningen, og som kan føre til utilsigtet, men teknisk uundgåelig forekomst af rester af stofferne eller derivater heraf i det færdige produkt, forudsat at disse rester ikke har skadelige virkninger på dyrs eller menneskers sundhed eller på miljøet og ikke har nogen teknologisk indvirkning på det færdige foderstof .

Toldoplæg: en særlig procedure, hvor told og afgifter samt i visse tilfælde eventuelle handelspolitiske foranstaltninger suspenderes i den periode, hvor ikke-EU-varer oplagres på et godkendt toldoplæg i EU's toldområde

Tredjeland: Et land uden for EU-fællesmarkedet

U

V

Vilde akvatiske ressourcer: Fiskemel, fiskeolie mv., hvor fiskeriet er foregået i overensstemmelse med principperne i EU's fælles fiskeripolitik og FAO's "Code of Conduct for Responsible Fisheries" i det omfang, denne er implementeret i den fælles fiskeripolitik. Overholdelsen heraf sikres ved løbende kontrol og registrering af fiskeriet.

Vækstsæson: perioden fra en afgrøde bliver sået, til den er høstklar.

X

Æ

Ækvivalens: opfyldelse af samme mål og principper ved anvendelse af regler, der sikrer samme grad af sikkerhed for overensstemmelse

Ø

Økologisk produktion: produktion der er certificeret og følger de økologiske produktionsmetoder, i alle faser af produktionen, tilberedningen og distributionen.

Økologisk sort, der er egnet til økologisk produktion: en sort som er kendetegnet ved en høj grad af genetisk og fænotypisk diversitet mellem de individuelle reproduktive enheder, og er resultatet af økologiske avlsaktiviteter.

Økologierklæring: erklæring der udsteds til de økologiske primærproducenter, underlagt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets økologikontrol. Erklæringen indeholder oplysninger om producenten og dennes produktion.

Økologistatuserklæring: udstedt af leverandøren med entydig henvisning til partiets økologiske oprindelse og identitet. Kaldes også en partidokumentation.

Å

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk